

زنجیره‌ی :
بو و ثا ند نه و ه ی ی س ل ا م
ت ا ل ق د ی د و و ه م

ریگای صالح برون
و

به ره و خوا چرون

نویسنی / علی بابیر

۱۴۱۰ ل ۱۹۹۰ ز

زنجیرہ ی :
بو و ترا ندنہ و لا ی یسیلا م
تالقہ ی دووہ م

ریگای صاحب بوون

و
بہرہ و خواپوون

نودہینی / علم طے باہر

۱۴۱۰ ل ۱۹۹۰ ز

پلش کەش بی

بەر مولمانانەى کە بە باوەڕىكى بەتین و عەزمىكى
پۆلایین و دلێكى پەر لە شەوینەو، تێ دەکۆشن و پەنج
دەدەن و شەو پۆژان پێکەو، گری دەدەن ، بۆ ئەو
تێ بگەن و پێ بگەن و بەرەو خوا بچن و کامل بن ، تا
سەرەنجام پێ یان بکەوێ بە دیدارى بەرزى شاد بن .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دستگیر

پیرایه

الْحَمْدُ لِلّٰهِ كَمَا يَنْبَغِي لَجَلالِ وَجْهِهِ وَعَظِيمِ سُلْطَانِهِ وَصَلَّى
اللَّهُ وَسَلَامٌ وَبَارَكْ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأَمِينِ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ
الطَّاهِرِينَ وَصَحْبِهِ الْأَكْرَمِينَ وَالْمُهْتَدِينَ بِهَدْيِهِ الْمُبِينِ .

مسولمانی به ریږزو خوښه ویست !

ښم نامیلکښه یی به رده ست . (ریږگای صالح بوون و
به ره وخواچوون) ، ثالقہی دووہمه له زنجیــــــــــــــــره ی .
(بووزاندنه وهی ښسلام) ، ښم ثالقہی ښ بویه یه کسه ر
به دوا ی ثالقہی یه کم . (ریږازی پیغه مبه ر کامدیه ؟) دا
هات ، چونکه مه به ست له ثالقہی یه کم پیښا ساندنیکــــــــی
کورت و پوخت و څیړای ښسلام و خه ت وړی و شوینی پیغه مبه ر
صلی الله علیه وسلم بوو ، دیاره پاش ناسینی هه قیــــــــش
پیویسته شوینی بکه وین و ، له وردو درشته کانی ژیا نی تاکو و
کوټه لوی مه عنه وی و سیاسي مان دا بیدره وشینینه وه ، جا ښم
ثالقہی به مه به ستی ښه وه نووسراوه که ده ستی ښسانــــــــی
ښلامی بگری و ، به یه کم مین قوټاغی رسولمانه تی و خه تی
پیغه مبه ری ښا ښا بکات ، که بریتیه له به څو دا هاتنه وه و
څو چاککردن و له خوا نیزیک بوونه وه ، چونکه له پروانگــــــــی
ښلامه وه چاک بوون و صالح بوونی تاک (صلاح الفــــــــرد)
څو له څو دا به رزترین و به رته تی ترین ښا مانجه و ، وپړای
ښه وه ش چاک بوونی تاک ښچینه و سه ره تای گوړین و چاککردن
(تغییر واصل) ی کوټه له .

خوداش پشت و په ناو یاریده ده رمان بیت هه ر بـــم
زووانهش ئالقهی سییه می شم زنجیره یه: (برایه تــــی
مسولمانان چونه ۱؟) که ده رباره ی چۆنیه تی په یوه نــــدی و
هه لــــش و که وت و رهفتار پیکه وه کردنی مسولمانان ده دوئ، ببه
دیداری خوینهرانی سەنگین شاد ده بیت، چونکه زۆر جــــی
خۆیه تی که دوا ی شه و ی خه ت و پربازی پیغه مــــه ر ی
هه لــــبژارده (صلی الله علیه وسلم) مان ناسیو، له زاتــــی
خۆمان و له چوارچپوه ی که سایه تی مان دا پییه وه پابه نــــد
بووین، ئنجا هه و ل بده ی ن له گه ل شه و مسولمانه شیرین و
سەنگینانه دا که هاودین و هاوژین و نیزیکترین و خۆشه ویست
ترین که سمانن، له سه ر راست ترین و چاکترین بنچینه، که
شه رعی خوا و پیغه مبه ره صلی الله علیه وسلم په یوه نــــدی
پیکه وه ببه ستین و ئیسلامی یانه پیکه وه رهفتار بکه یــــن و،
هه موومان ده ست بده ی نه دهستی یهک؛ بۆ دروست کردنــــی
کوومه لگای ئیسلامی و بنیات نانی ده ولته تی ئیسلامی و چه سپاندنی
حوکم و به رنامه ی خوا له زه و ی دا .

له کو تایی شم پێشه کی یه دا به پێویستی ده زانــــم
رای بگه یه نم که شم ئالقه یه و هه موو ئالقه کانی دیکــــه ی
شم زنجیره یه کورته و پوخته و گوشراوی ئالقه و بابه ته کانی
زنجیره ی (با چاکتر ئیسلام بناسین) ن و، وهک به رچایی و
نۆنه خشه و به رکولیک ی شه و زنجیره یه وان و، ده رگــــا و
رێ خوشکردنیکن بۆ چوونه نیو باس و بابه ته چروپه ر کانی یه وه،
که شه ویش خوا پشتیوان بی له داها توودا ده که وێته بــــم
دهستی خوشک و براییانی ئیسلامی .
وما توفیقی الا بالله .

دانه ر ۲۹/ربیع الثانی/۱۴۱۰ کۆچی

خدر اوا

سپی پینی گرنه

۱- مه سله ی خو پاک کردنه وه له خو و خده به ده کان (الرذائل) و
خو پا زانندنه وه به خو و خه سله ته په سنده کان (الفضائل)
که له زارای قورشان دا (تزکیه) ی پی ده گوتری ، له
زارای عیرفان و (تصوف) یش دا (تخلیه و تطویه) ی
پی ده گوتری ، باسیکی یه کجار گرنه و مه زنه و نه گه
بویستری به تیروته سله و له ئاستیکی به زدا و به شیوه یه کی
وردو قوول بتویژریتنه وه ، ده پی سهدان لاپه ره ی له سهر
بنووسرین ، به لام (مالایدرگ کله لایترک چله) ، ئیمه
مه به ستمان نه وه بوو که بهم نامیلکه یه بابه تی ناوبه را و
به شیوه یه کی کورت و گوشراو و له ئاستیکی ئاسایی و ساده دا
بخه یه پروو ، بو شوین که وتوانی ریباری پیغه میهر صلی الله
علیه وسلم به گشتی ، هه لیه ته قه ناعه تی ته واویشم له سهر
نه وه هیه که هه رکه سیکی بتوانی به ته واوی له نامیلکه یه
حالی بیت و ره فتاری پی بکات ، پیویستی به کم سهرچاوان
ده مینی و تا نه ندازه یه کی چاک تییدا به مراد ده گات ، چونکه
ئهم نامیلکه یه له گه ل کورتی و کم قه باره ییشی دا زو ره ی
هه ره زو ری مه به سته بنچینه یی و گرنه گانی (تزکیه)
(النفس) و ، هه مو پایه و به ره ته سهره کی یه کانی پی ی
به ره وخواچوون (السیر الی الله) ی تیدان .
ئجا ئاشکرایه که هه رکه سیکی ئاستی هینده پیته لاچوو
که بهم نامیلکه یه قه ناعه ت نه کات و تینووا یه تی نه شکلی ،
نه وه ده شتوانی بوخوی راسته وخو له سهرچاوه په سمن و

مەزەنەكانى (تصوف) ەو ەھلئىنجىۋ، بابا يەك دەستى بگاتە
دەريايە ھەوجى چۆمىلكەو گۆمىلگان نابى !

۲- مەن نە ئەم نووسراۋەو نە ھېچ نووسراۋىكى دىكەشم بەبى
ھەلە دانائىم، چونكە ھەر يەكە كە بەسەھوو ناچى ! بەلام
خوينەران دۇنيا دەكەم كە ئەم نووسراۋە گوللوى ۋەدەست
ھىنراۋ لە چەندان چەپكەگولى راپازنەراۋى باغى
خواناسىو تەقواۋ عىرفانەو، زادەى ئەزموونو تەجرەبەيەكى
واقىيىۋ زاتىيەو، لى بەھرەمەندبوونى - خوا پەشتىوان بى -
شەيخى مەسكەرۋ ھەتمىيە، بەمەرچىك بەۋىژدانەو ۋە بى -
دلىكى ساغو سافو بى غەرەزەو ۋە سەرنج بەردى ۋە پەفتارى
بى بىرى .

۳- ئەو كەسانەش كە لەدەمى سەرنج دان ۋە تىۋەر پامانى
بەھرەمەكانى بەندە، يان ھەركەسىكى دىكەش دا، پەردەيەكى
پەش ۋە تلخ بە بەرچاۋى خۇيانەو ۋە گەرن ۋە پاشانىش ۋەك
شەنجامىكى سىروشتى ۋە چاۋە پروان كراۋ، ئەگەر بەفرى يەك
شەۋەشيان بىتە بەرچاۋ ھەر بە (پەش ۋە تلخ) دىتە بەر
نىگايان، چاكتىن چارەسەريان شەۋەيە كە پەردە پەشەكەى
بەرچاۋيان لادەن، بۆ شەۋەى شتان بە پەنگى سىروشتى ۋە
شەۋەى خۇيان بىيىنن ۋە، چىدى زولم لە خۇيان ۋە واقىيى
جوان ۋە گەش ۋە پازاۋەش نەكەن .

رې خوشکردن

مسولمانى بهرېزو شیرين !

گومانى تېدا نيه كه هموو ده مې گيروگرفتې مسولمانان
له خودى خوځيان و جوړى مسولمانه تېه كه يانه وه په يدا
ده بېت، نك له ټايين و بهرنامه كيان !

جا نه و گيروگرفته چ چه وسا وه يو زه بوونى و كه ساسى بې ،
چ ستم و خراپه و پره و شتم بې ، چ چينا يه تې و قې و پې و
بې دادى بې ، وه چ په رته وازه يو تا قم تا قمينه و بې سهره و
بهره يى بې . .

كه واته رې ي چاره سرمان هر شهويه كه زور به ته واوى و
بې خلتې يى له بهرنامه ي خدا حالې بين ، ښا زور به
وردى و قوولى چا و به خوځمان دا بگېرېن و خوځمان بېشكېن ،
وه هر جوړه بيروبوچوون و خو و خده و هلوېستېكي هله و
له گهل څيسلام دا نه گونجاومان له خوځمان دا دى له خوځمانى
دا برنېن ، به واته يه كې ديكه ، قورځان و سونه تان بكه ينه
بېژينگ و پاك پاك خوځمان له بېژينگ بده ين ، هتا هه ست
ده كېن كه بيرو هوش و دل و دهر وون و كه سا يه تې مان هېچ
جوړه سهركويزو خلتو و خالېكي پېوه نه ماوه !

جا څېمه له خوا به زياد بې تا رادده يه كه له زنجيره ي
(۱۲) ټالقه يى : (با چا كتر څيسلام بناسين !) دا څيسلام يكي
موحه ممدى يانه ي راست و بې خلتو مان خستو ته پروو كه ههر
كه سيك به چاوى عه قل و دلېكي راست وساغ بيخو ينيته وه و ،
به چاكي لېي حالې بې تا رادده يه كه څيسلام ده ناسي .

ئىنجا ئىم نامىلكەيەش كە وەك ئالغە ھاوئەلەكەنى دىكەى
رئى خوشكەرو بەركوئ و دەرگای چوونە ئىو زنجىـــــــــــــــــــــرى
ناوبراوە، تەرخان كراوە بۆ پروونكردنەو و توئىزىنـــــــــــــــــــــهوى
چۆنىيەتى ئەو خوئ پاك كرىدنەو و خوئ لە بئىزىنگ دانەى كە لە
سەرى باس كرى .

بەلئى لەم نامىلكەيەدا بە كورتى - بە راي بەنـــــــــــــــــــــە -
رئىگای صالح بوون و بەرەوخوچوون و كامل بوون لە شەش
قۇناغان دا خراوەتەر و ، قۇناغى يەكەم برىتيە لـــــــــــــــــــــە
(تۆبەكردن و پاك بوونەو) چوكە خودا پاكە و پاكىى
خوش دەوئ و ئىنسان ھەتا خوئ لە چلك و چەپەرى خراپەو
تاوانان پاك نەكاتەو رئى ناكەوئ ھەر بەرەو خواش
بچئ چ جاي ئەوئ لئى وەنيزىك بكەوئ يان بە دىدارى
شاد بئى !

وہ قۇناغى دووہم برىتيە لە (زانايىو چا و پروونبوونەو)
چوكە خودا لەبەر تىشك و پرووناكى زانىارى و شارەزايى دا
دەناسرئ و دەپەرسترئ ، ديسان باباي رپـــــــــــــــــــــوار دواى
خوشردن و ئامادەبوونى بۆ سەفەرئ ، نابئ ھەتا تەواو لەو
رئى يەى پئيدا دەروات شارەزا نەبئ و بەرچاوى خوئ نەبىنئ
بكەوئتە رئى .

قۇناغى سئەمىش برىتيە لە (ئىخلاى و يەكلابوونەو)
چوكە نيازى پاكى خوا پئى مەبەست بوون بۆ ھەر ئىش و
كارىك بناغەيە ، كاكە ، ھەوئتە ، ھەناو ، كەواتە باباي
رپـــــــــــــــــــــوار (سالك) ي رئى بەرەو خوا چوون نابئ يـــــــــــــــــــــەك
شەقاو ھەلئىنى ، ھەتا تەواو تەواو دلىياو مسۆگەر نەبئ كە
پرووى دلى بەس لە خودايەو ، جگە لە رەزامەندى خوا ھىچ

نیازو مه به ست و تاواتیکي دیکه له تاوینهي دلی دا نیه .
ئجا نوره ده گاته سر قوناغي چواره م که جهرگ و هه ناوو
کاکل و نیوه پوکی ههر شمش قوناغه کانه شه ویش (پاریزکاری و
وردبوونه وه) به ، به لی به ده ست پیگردنی برینی قوناغی
چواره م بابای ریوار ده که ویتنه سر خه تی راست و به ره و
ناسینی خوداو بهی بردن به ناوو سیغه ته به رزو
په سنده کانی و دیتنی جوانی و هه یبه تی (الجمال والجلال) ی
ده ست ده کات به هه نگاوانان !!

ئجا پاش جیگیربوونی خه سلته تی (پاریزکاری و
وردبوونه وه) له دهرو دهروونی بابای مسولمان دا ، قوناغی
پینجهم دیتنه پیش که بریتیه له (عیسان و به رزبوونه وه)
چونکه دواي پهیدا بوونی خه سلته تی پاریزکاری (تقوی) له
ئینسان دا ، ئینسان ده ست ده کات به پیه لچوون و کامال
بوون و له خوا نیزیک بوونه وه .. هتد .

وه کو تایي شه و سه فهره به رزو پیروژه مان به (دهوام و
ساردنه بوونه وه) هیناوه که قوناغی شه شه م و کو تایي شه ،
چونکه دهوام و پشوودریژی و ساردنه بوونه وه و کو ل نه دان ،
مه رجی هه تمی به ئاکام که یشتنی ههر کاریکه .

ئجا پاش روونکردنه وه ی شه و سه فهره شمش قوناغی به
له (۱۵) خالان دا تویشووی ریگاش خراوه ته پروو .

جا عزیزم !

ئومیده وارم و له خوی به رزو به خشر داواکارم ، که نوش
وهک خواناسان و ریوارانی خواویستی راسته قینه ی به گورو
تین و عهزم پولاین و دل پر له شه وین ، سه فهری خیرت بی و
شم شمش قوناغانه به که له دواي به که هه لپویری و ، له

شا کا دا بیه مسؤلما نیکی کا ملی به مراد گه یشتووی به
دیداری خودا شاد بوو، سوور سووریش بزانه کسه
دروست بوون و پیگه یشتنی توو هاو وینانت سرچسپاوهی
لاچوونی گیروگرفتمانه ! چونکه خودا گفت و به لینی داوه و
فهرموویه تی (وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ
يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ) الأنبياء / ۱۰۵ . واته :
وه بیگومان له پاش تهورات له زه بووردا نووسیومانه که
زه وی ، بنده چاکه کانمان به میراتی ده گرن .
که واته :

به نه ندازه وی نه وی که ئیمه خویمان (صالح) ده که یمن
خودا (اصلاح) ی حالی خه لکی مان پی ده کات ، به ته عبیریکی
دیکه بارتنه قای خوگوریمان واقع و خه لکمان به
ده گوری ، وه که خودا فهرموویه تی (... إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا
بِقَوْمٍ حَتَّى يُعَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ) الرعد / ۱۱ .
ده جا هاو دینی شیرینم !

با شه گهر ده مانه وی خودا لیمان رازی بی به هوی
چی به چی کردنی ته رکی سه شانمانه وه ، هتا زوه له چاک
کردنی خویمان وه خوبکه وین به شکم وه بهر موژدهی خوا
بکه وین و زه وی خوا به میرات بگرین !!

وَعَاذُكَ اللَّهُ بِغُرُزٍ

قوناغی به لرم توبه کردن و پاک بوونه وه

به لئی موسلمانانی به ریز !

قوناغی یه کهم و یه کهمین شه قاوی به ره و خوا جوولانست
شه وه یه که توبه یه کی راست و ساغ له گهل خوا دا بکه می و
په یمانی به ندایه تی له گهل نوئی بکه می وه و به لئینی کی راستی
پئی بدهی که له هه موو هه له و په له کانی رابردووت پاکت
بکاته وه و بت شوات و بتباته ریزی شه و که سانه ی که خودا
له وه سفیان دا فهرموویه تی : (اِنَّ اللّٰهَ یُحِبُّ التَّوَّابِیْنَ
وِیُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِیْنَ) البقره / ۲۲۲ . واته :
بیگومان خوا توبه کارانی خوش دهوین ، وه خو پاک که ره وانی
خوش دهوین .

ئنجا که شه مت کرد مانای وایه یه کهمین خه سه ته سی
شه و کومه له پرواداره هه لبارده یه تی له خوت دا هیئا وه ته دی ،
که خوا هه لیان ده بزیژی بو نوئی کردنه وه و هیئا نه وه ی
غایین و به رنامه ی خوی ، (فَسَوْفَ یَأْتِی اللّٰهُ بِقَوْمٍ
یُحِبُّهُمْ) خوا خوشی دهوین !

جا ئیستا به رله وه ی بچینه سه ر پروونکردنه وه ی چونیته ی و
ماهیه تی شه و که رانه وه (توبه) یه ، وای به چاک ده زانم
نه ختیک گرنگی و بایه خی به یینه پروو :

عزیزم :

ههروهک چۆن هه تا ده ست نوئیژت نه بی و له شت و جل و
به رکت و شه و شوینه ی که له سه ری راده وه ته سی پاک نه بی
بو ت نه نوئیژی بکه ی ، وه ههروهک چۆن هه تا له له ش پیسی

خوت پاک نه که یه وه، ری ی چوونه نیو مزگهوت و دهست له
 قورغان دانت نیه، وه همرهوک چوون جوتیار ههتـــــــــــــــــا
 زهوی یه که ی نه کیلی و ههلی نه ویژیری هیچی تیدا ناچینی،
 به ههمان شیوهش ههتا له بی دهست نویژی سه رگه رم بوون
 به دنیا وه، له لهش پیسی خراپه و تاوانه کان و، لـــــــــــــــــه
 گژوگیا و چرپ و چالی سیفته به ده کان و خو و خده پیسه کان
 پاک نه بیه وه، مهودای به ره و خوا چوون و له خوا نیزیــــــــــــــــک
 بوونه وهت نیه، چونکه به دیداری خوا شادبوون ئامانج و
 مه بهستیکی یه کجار به رزو پیروژه و (لَا يَمْسُهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ)
 الواقعة ۷۹. پاک بووه وان نه بی دهستان نایگاتی !! (۱)
 هه ر بویهش خوی زانا و مبه ره بان تو به کردنی بـــــــــــــــــه
 یه که مین خه سله تی سه ره کی شه و پرواداران ه دانا وه که سه رو
 مالی خویان به خوا فروشته و: (إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنْ
 الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ... التَّائِبُونَ...)
 التوبة ۱۱۱، ۱۱۲.

(۱) یه کیکی له خواناسانی دل بیدار له و باره وه فهرموویه تی :
 "کیف یشرق قلبی صور الاکوان منطبعة فی مراتبه؟ ام کیف
 یرحل قلبی الی الله وهو مکمل بشهواته؟ ام کیف یدخل
 الحضرة ولم یطهر من جنابة غفلاته؟ ام کیف یفهم دقائق
 الاسرار وهو لم یتب من هفواته؟" -
 واته :
 "چون دلیک رووناک ده بیته وه، که وینهی دروست کرا و
 - ده کان له ئاویته که ی دا تو مار کرا وه؟ - واته سه رگه رمی
 دنیا به له بهر خورما ناپه رژیته سه ر خوا -
 یان چون دلیک که به کووت و زنجیری ئاره زووه کانـــــــــــــــــی
 داپیچرا وه ده توانی به ره و خوا بجی؟ یان چون دلیــــــــــــــــک
 ری ی ده که وی بجیته خزمهت دیداری خودا که جاری خوی
 له لهش پیسی که مته ره خه می یه کانی پاک نه کردوته وه؟ یان چون
 به ته مایه له نهیته به ورده کان حالی بی، که جاری لـــــــــــــــــه
 ورده ههله کانی نه که را وه ته وه ؟
 بروانه: (ایقظ الهمم فی شرح الحکم) ج ۲ ص ۴۶۲، ابن عجیبه .

ديسان هر بويش پيغمبري دانامان صلى الله عليه وسلم فرموده تي : (الطهور شطر الايمان) متفق عليه .
 واته : پاكي نيوه ي پروايه ، ههلبهته ليره دا وشه ي
 (طهور) ته گهر پاكي رواله تيش بگريته وه ، زياتر
 پاكي معنه وي مهبسته ، چونكه دهگونجى مروڅ رواله تي
 له هه موو كس پاك و خاوين تر بئ و هينده ي دهنگه
 خهرته له يه كيش پرواي له دل دا نه بئ چ جاى نيوه !! (۱)
 ئيستا ش له چند خاليك دا نيوه پوك و چونه تسي
 (توبه) ده خينه روو :

۱- توبه ياني چي ؟
 (توبه) گه پانه وه ، به پيچه وانه ي لئ حالي بوونسي

(۱) زور وئ ده چي كه مهبسته له فرموده يه (الطهور شطر الايمان) ته ره بئ كه له زاروي (تصوف) (تزكية) دا پيئي ده گوتري (التخلية) واته خو خالي كردن له سهت و خووه به ده كان (الرذائل) چونكه وهك زانايانسي دل بيدارو هوشيار فرموديانه كاكلي مسولمانه تي و خواناسي دوو شته ، ۱- خوږاك كردنه وه و له خو دارينسي سيفت و خووه ئاره لي و درنده يي و شهيتاني به كان كه پيئي ده گوتري (التخلية) . وه ئيمامي غه زالي به و خه سه تانه ده لسي (المهلكات) فه وتينه ره كان .

۲- خوږازاندنه وه به و خه سهت و خووه په سنده پاك و چاكيه ي كه له قريشته كان دا همن و ئيمامي غه زالي به (المنجيات) رزگار كهره كان ناويان ده بات ، ته مهش له زاروي (تزكية و تصوف) دا پيئي ده گوتري (التخلية) .

وه به ههركام له (تخلية و تحلية) (تزكية) پييك دينن (تزكية) ش وهك خدا فرموده تي (قَدْ افْلَحَ مَنْ زَكَاها) (الشمس / ۱۰) كه واته :
 (تزكية) له بهك كات دا ماناي (تَخْلِيَة وَتَحْلِيَة) هه ردووكيا ده گه يه ني ، چونكه هم ماناي پاك بوونه وه و هم ماناي گه شه كردن يش ده گه يه ني .
 پروانه (مفردات الفاظ القرآن) ص ۲۱۳ ، راجع الهمه ياني .

زۆربهی خەلکی یهوه بریتی نیه له وشیهک که بـه زار دهگوتری ، چونکه وشه (التوبه) له ئەسڵی زمان دا یانی گهرا نهوه ، وه شه رعیش ههر له سهر ئەسڵی واتا زمانیه که یه به کاری هیناوه ، به لām تایهتی کردوه به گهرا نهوه به رهو لای خوا (جَلَّ جَلَالُهُ) .

به لای تۆبه یانی وازهینان له گوناخ و تاوان و خوو و خده و رهفتاری خراپو ، به دڵ په شیمان بوونه وهو ، به زمان دان به تاوانباری خۆدا هینان و ، پارانه وهو داوای لیبوردن کردن و ، بریاردان له سهر نه گهرا نهوه سهر تاوان و خراپه و ، بهرده وام بوون له سهر خوا په رستی و کرده وهی چاک ، وه به ئەندامه کانیش جی به جی کردنی شه و بریاره و سلماندنی راستی شه و په شیمان بوونه وهیه .

کهواته :

ئهوانه ی به زمان ده لاین : (اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ) به لām بـه کرده وهو حال ههر بهرده وامن له سهر حال و وه زعی پیشوویان ، بهس زمانیان گۆرانی به سهر دا هاتوه ، دهنه ئەندامه کانیان ههر له سهر به زم و په زمی پیشوویان بهرده وامن ئەوانه له راستی دا نهک ههر به تۆبه کردوو له قه لām نادرین ، به لکو به گالتیه کردوو به تۆبه له قه لām ده درین ؛ چونکه تۆ په کیکی بانگت بکات بۆ لای خووی و بلی ؛ بگه رپوه لام و تۆش به زار بلی ؛ ئەوه گهرا مه وه ، ئەوه ده گه رپمه وه !! به لām به کردار ههر بهرده وام بی ، دیاره شه جوړه رهفتاره ت له گالتیه پیکرین هیچ تهفسیریکی دیکمه نیه .

جا ئیستا که مه عناو نیوه پۆکی تۆبه مان بۆ ده رکهوت ،

با بزانیڼ داخوا تۆبه چۆن دهکړی ؟

۲- چۆن تۆبه یی دهکړی ؟

پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمویږي :
(مَا مِنْ رَجُلٍ مُذِيبُ ذَنْبًا ثُمَّ يَقُومُ فَيَتَطَهَّرُ ثُمَّ يَصَلِّي
رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِدَٰلِكَ الذَّنْبِ إِلَّا غُفِرَ لَهُ) أخرجه
أَهْلُ السُّنَنِ وقال التِّرْمِذِيُّ حَدِيثٌ حَسَنٌ وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ .
واته :

هرکښک تاوانیک بکات ، پاشان ههستی ځوی پاک
بکاته وه - ځوی بشوات یاڼ دهست نویژی بگری - ټنجا
دوو رکات نویژ بکات ، دوايي داوای لی خوش بوون لسه
خوا بکات ، بیگومان خوا دهیبه خشي .
که واته :

خوښه ری شیرین !
مسولمانی به پریز ! نه گره ده ته وی پریکای صلاحتی برون و به ده و نه اچون بگری !
هنگاوی یه که مت شه وه یه که به نیازی تۆبه کـردن و
که رانه وه لای خوا ، ځوت بشوی ، یاڼ نه گره بوت پری نه که وت
دهست نویژی پوخت بگری ، ټنجا بچو دوو رکات نویژی
تۆبه بکه .

ټنجا هتا ده توانی سوپاس و ستایشی خوا بکه و صلاحت و
سلام بو پیغمبر صلی الله علیه وسلم بنیره ، ټنجا چا و
به راپردوی ځوت دا بگری وه و همو وه و تـاوان و
خراپانه ی که به دل و زمان و چاوو گوی و ده ست و لاق و
زارو که ده و ... هتد کردو و تن و بهیر ځوتیان بینو وه ، به
که رڼی که چو پرووی زهردو چاوی فرمیسکاوی و ده نگیکی

کزو به لالانه وه و کپووزانه وه یهک به یهک له خزمهت خوادا
بیانلئی و دانیان پیدایه وه، پاشان به شهرمزاری و
کپووزانه وه و فرمیک باراندنه وه دهست بهرز بکوه، یان
کپنووش بهره و بللی :

خوایه من هه مو شه و تاوان و خراپانه و زۆری دیکهش
که من یان له یادم نه ماون یان هه نه مزانیون،
کردوومن و لییان به شیما نم و دان به هه له و ناته واوی
خۆمدا دینم، به لام لیم پروونه که تاوان و خراپه کانم
هه چهند زۆر بن، لیبوردنی تۆ زۆرتره و، هه چنده گه زۆره
بن، بهزهیی تۆ مه زنتره، جا خوایه داوی لیبوردن و
چا و پوشت لی ده که م، توش نائومیدم مه که به لوتفو
بهزهیی خۆت بمبووه، چونکه شه گهر منیش شیای به خشران
نهم، تۆ شایستهی لیبوردن و به خشینیی !!

شجا پاش شه وه جاریکی دیکه چا و یکی ورد به لیستهی
گوناخه کانتدا بگپه وه و بزانه چهندیان په یوهندی یان
بهس به خوا وه یه، شه وه ئومید وایه شه گهر تۆ به وه
گه رانه وه کهت به راستی بوویی خوادا له ههقی خۆی ده بووری،
به لام شه و تاوان و خراپانهی که په یوهندی یان به خه لکه وه
هه یه و مافی خه لکیان خستوویه سهر، شه وه شه و جـ زۆره
گوناخانه و پیرای شه وهی که گوتمان چهند شتیکی دیکهش
هه ن ده بی ره چا و یان بکهی شه گهر بهتوئی شه وانیش تۆ
بسرپه نه وه و به کجاری رزگارت بی .
جا ئیمه له خالی سپه مدا شه و مه سه له یه پروون ده کهینه وه :

۳- چۆنییهتی تۆ به کردن له و گوناخانهی که په یوهندی یان به
خه لکه وه هه یه :

۱- چاو به رابردوی خۆت دا بگێڕهوهو، زۆر بهوردی سهرنج
 بدهو راپێنه داخوا ههر لهکاتی باڵغ بووتهوه ههتا ئهو
 سهعاته ی ئیستات که تۆبه ی تیدا دهکە ی ، داخوا چ کهسیک
 مافیکی بهسهرتوه ههیه و زیانیکت پێ گه یاندوه ، جا چ
 غه یبهت کردبێ ، چ بوختانت پێوه کردبێ ، چ ههسوودیت پێ
 بردبێ ، چ خۆت بهسهردا هه لکێشای ، چ دلت شکاندبێ ، چ
 گالتت پێ کردبێ ، چ مالت خواردبێ ، چ گومانی بهدهت
 پێ بردبێ ، چ درۆت لهگه ل کردبێ ، ... هتد .

ئىنجا كە ھەموو ئەو كەسانەت ۋە بىر خۇت ھېننەن ۋە كە
ماڧىك يان چەند ماڧىكيان لەو جۆرە ماڧانە لەسەرتە ،
بە دلى غەمگىن ۋ چاۋى بەگريان ۋ پەنگىسى زەردو
ھەلبىزكاۋە ۋە ، دەست بەرز بکەۋە ۋ بۆيان دەست بکە بە
پارپانەۋەى گەرم ۋ بەكول ۋ ، ھەول بەدە چاكتىرەن دوۋەى
دنيا ۋ دۋارۋژيان بۆ بکەى ، بەتايىبەتى لەۋبارەۋە كە
خۇت بە قەرزدارى دەزانى ، واتە :

ئەگەر بۆيە غەيبەتتە گەردىبوو كە لە ئابروو (سەمە) ى
كەم بگەيەو و لە پلەوپايەى نىو جەماوەرى داشكىنى ،
داوا لە خواى بەرزو مەزن بگە كە ناو و پلەوپايەى بەرز
بكاتەو و ، حورمەت و پىزى زياد بكات ، وە ئەگەر بۆيە
جەسوودىت پىي بردو و چونكە زانىارى و تىگەيشتنى لە تو
زياتر و رەوشت و خووى لە ئى تو بەرزتر و جوانتر و ، لەخوا
بپارپۆ وە كە زانىارى و تىگەيشتنى پتر بكات و ، رەوشت و
ئاكارى پەسندتر بكات ، وە ئەگەر لەبەر دەولەمەندى و
دارايى رقت لىي هەستاو و هەولى زيان لىدانىت داو و ،
داواى بو لە خوا بگە ، كە رزق و مالى حەلالى بو زياد

بکات و .. وه ههروهه .

بهلام گرنگ شهوهيه بهدليکي ساغ بوو خاوهن مافانه
 بپارييهوهو له قوولايي دلتوه ههزبکهي خوا چي خيرو چاکهيه
 بويان بکات ، نهک لهدهمي پارانهوهشدا شهيتاني بهدو
 پيس فيلتلي بکات و ، ههروا هاگهزايي و سهسهرهکسي
 دووعايان بو بکهي ۱۱

شجا دواي شهوه ، بپربکوه بزانه کيي وا ههيه که
 بت بوغزييني ، يان گوماني بهدت پي بهري ، يان غهيهبت
 بکات ، يان تازارت بدات ، يان هسووديت پي بهري .. يان
 .. يان .. هتد دواي شهوهي يهکيهکي شهوانهت له تايوتنه
 خهياتدا قامادهکردن ، بهدل و بهکول بويان له خهواي
 ميهرهيان و بهخشنده بپاريوهو بلي :

خوای پهروهردگار ۱ تو ليئوردی و ليئوردنت خوش دهوی ،
 له بهر شهوه ، وا من له ههوه شهوه کهسانه بوردم که بههه
 جوړيک و شيوهيهک بي تازارو زيانيکيان تووش کردووم ، جا
 داوات لي دهکهم تووش به لوتف و بهزهيي خوت بيانهبخشي و
 چاوپوشي يان لي بکهي ، (۲) دهجا خوايهگيان ههروهک چوون من
 له مافهکاني خوم بوردم و گهردي شهوانه تازادکرد که
 تازارو زيانيان تووش کردووم ، تووش به ميهرهيانسي و
 بهخشندهيي خوت من بههخشهوه ، مافي خهکيم لهسر لابههروه
 له چلک و چهپري شهوه جوړه خراپه و گوناخانه قوتارم بکهي .

ب- دوايي ههول بده ههکهسيک (۲) که بهههر شيوهيهک زيانت
 لي داوهو دلت تازارداوه ، داواي ليئوردن و گهههردن
 تازايي لي بکهي و ، ههگهه بگوئجي و بزانسي زياني پتر دجي ،

(۱) ههلهيه شهوه بهسبوو کهسانهيه که مسولمانن ، چونکه
 پارانهوه بو نامسولمان دروست نيه ، ههگهه دووعاي
 هيدايت بو داواکردن .

(۲) ههگهه دهتهوي بهتيروتهسلي لهم مهسلي (حق الناس)
 رهت کردنهوهو چوئيهتي خو رزگارکردن لهو مافانه حالي بي
 بهوردی سهرنجي کتيبي (الزواج عن اقتراف الكياثر) ي
 ابن حجر الهيتمي بده ، باسي (الكبيره "۴۶۳" ترك التوبه
 من الكبيره) ج ۲ ص ۱۸۱ .

دهقی ئەو ئازارو زیانەشی بو بگێڕیەو ، ئەگەرنا پێویست ناکات .

ج- وە هەول بەدە مائی هەر خاوەن مافیکی زیندووت لەلایە بیدەیهو ، ئەگەر مردبیش بیدەیهو میراتگرەکانی، ئەگەر نەشگونجاو موسولمانانیش (بَيْتُ الْمَال) یکی راستەقینەیا هەبوو ، بۆی بخە (بیت المال) هەو ، ئەگەر نەش بوو بۆی بکە بە خێرو چاکەو بۆی ببەخشە .
جا موسولمانی بەرێز !

ئەگەر بێت و ئەو شانە ی گوتران هەموان یەک بەیەک و موو بە موو جێبەجێ بکە ، ئەو موسوگەر و دلنیا بە ئەگەر بێت و بە دلکی راست و ساغ ئەو تۆبەیت کردبۆ ، بێجگە لە پازی کردنی خواو خو پاککردنەو لە خوا نزیک بوونەو هە هێچی دیکەت لەدل نەگرتبۆ ، ئومید وایە کە تاوان و خراپەکانت هەرچۆنێکی و هەرچەندێکی بن ، خای میهرەبان بە ئاوو تەرزهو بەفری لوتفو بەخششی خۆی لێت بشواتو ، وەک قوماشیکی سپی چاک شۆراو پاک ببیەو .

پێغمەبەری پێشمه و اشمان صلی الله علیه وسلم فەرموویەتی (التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ) رواه ابن ماجه والطبرانی والبيهقي مرفوعاً ورجاله ثقات .
واتە :

تۆبەکەر لە تاوان وەک ئەو کەسە وایە کە تاوانی نین .

٤- نیشانە ی گەڕانەو ی ساغ (التَّوْبَةُ النَّصُوح) چیه ؟!
ئەجا موسولمانی عزیز ! دوا ی ئەو ی بەو شیوەیه ی بە

کورتی خرایه پروو توبه کرد، پهنگه بتهوئ بزانی داخوا
توبه و گه پانه و هکت لی وهرگیراوه یان نا ۱
هه لته هه قیشته و زور جی خویه تی که هه وئی زانی
وهرگیران و وهرنه گیرانی توبه کت بدهی، بو شه و شه گهر
بزانی توبه کت وهرنه گیراوه، لی پانه و هستی و جاریکسی
دیکه سهرله نوئ توبه کت دووباره و سپاره و چند باره
بکویه وه، هتا ده گیه دنیایی ته و او، که توبه کت
وهرگیراوه، چونکه وهک گوتمان مه بست و ثمانج لسه
توبه کردن دا شوران و پاک بوونه و هیه، جا ههروهک چوون
شه و که سیه شتیک ده شوات، شه گهر بزانی به ده ستیکسی
پاک نه بوته وه، ده یکاته دوو ده ست و ههروه ها هتا خاوینی
ده کاته وه، شه ش پئویسته هتا مسوگر نه بین وازنه یه نینو
کول نه ده یین .

شه شاش بینه سهر نیشانه ی وهرگیرانی توبه :

پیشه کی ده لیم :

خودا فهرموویه تی : (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى
اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ أَن يَكْفُرَ عَنْكُم سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) (التحریم ۸/ .

واته :

شه شه وانه ی پرواتان هیناوه ۱ بگهرینه وه بو لای
خوا به گه پانه و هیه کی ساغ - بی خلته - دنیابن کسه
پهروه ردگار تان - به وئی توبه ی ساغ وه - خراپه کانتان
لی بسرپته وه، وه بتاخاته چند باغیکه وه که پرووباریان
به ژیردا ده پرون ...

لهم ثایه ته وه ده رده که وئی که توبه ی راست و ساغ

هه تمهن خوی دادگهر به لوتفی خوی وهری دهگه — ریی و دهشی کاته مایه ی شوران و پاک بوونه وهی ئینسان له خراپه و تاوانه کانی و شادبوونی به بههشتی بهرین .
مادام وایی هه رکاتیک تۆبه به شیوهیهکی راست و ساغو بئ خله کرا ، نه وه مسوگهر وهرده گیرئ ، کهواته با بزانی تۆبه ی راست و ساغو بئ خوش چیه و نیشانه کانی چین ؟
دهتوانین له چهند خالیکدا نیشانه کانی تۆبه ی راست و ساغو وهرگیراو بهخینه روو :

۱- له قوولایی دلیه وه بریارێکی قوول و پته وو یه کجاری بدات : یه کم : له باره ی رابردوویه وه ، هه ر گوناه و تاوان و خراپه یهکی کردوویدی زۆری له سه ر په شیمان — و نه گه ریته وه سه ری ، وه مافی هه موو خاوه ن مافییک بداته وه ، یان گه ردنی خویان پئ ئازاد بکات .
وه هه ر چاکه و پئویستی و نه رکێکی که چواندوویدی زۆری پئ ناخۆش بئو پروای وایی که گه وه ره ترین زیانی لئ کهوتوه .

دووه م : له باره ی ئیستایه وه ، دهست له هه موو خراپه و تاوانیکی وردو درشت هه لگرت و ، قوول له جئ به جئ کردنی هه موو نه رک و پئویستی یه کانی سه رشانی هه لکات ، وه هه رچی له رابردوودا چواندوویدی به گه ریته وه .
سێیه م : له باره ی داها توویه وه ، دلی قایم بئ له سه ر نه گه رانه وه سه ر خراپه و تاوانه کان و به رده وام بوون له سه ر چاکه و جئ به جئ کردنی پئویستی یه کان (الفرائض) .

۲- هه ول بدات هه ره وه ک چوون کاتی خوی به هوی شتی هه رامه وه ، یان به هوی گوناه و تاوانانه وه ، یان لانی کم به هوی ته مه به لئیه وه ، گوشت و بهزی وه سه ریک

ناوه و خۆی قهڵو کردوه، له مه و دوا به هۆی خواپهرستی و
خۆ ماندوو کردن و گریان و خهفت خواردن و ئازاردانی
نه فسه وه، نه گوشت و بهزه بتوینیته وه، به معنای وشه
خۆی قال بکاته وه !

۳- ده بی پاش تۆبه کردن ههست بکات که گوناخ و تاوانه کان
وهک ژه قنه مووتی تال و ناخوش و، شهوپهری تام و چیش
له خواپهرستی و کرده وه چاکه کان وهرگرئ .

۴- ده بی له خواردن و خواردنه وه و نووستن و قسه کردن و
تیکه ل بوونی خه لکی بگریته وه . (پاشان پتر شه باسه
ده توینینه وه) .

شه مانه هه ندیک بوون له درووشم و نیشانه سهره کی به کا
تۆبه و گهرانه وهی راست و ساغ .

جا مسولمانی عه زیز !

دوای شه وهی بهم شیوه یه گوتم تۆبه ت کردو شه
نیشانه ی خرا نه پرووش له تۆبه که ت دا دیتران ، شه وه
دلنیا به شه گهر خوا خهزیکات تۆبه که ت گیرا بووه و ،
چاک چاک پاک بوویه وه .

مانای وایه ئیستا وهک بابایه کی به دهست نویژ
بو ت ههیه نویژی له خوا نیزیک بوونه وه دابهستی و ، وهک
بابایه کی له شه پاک بو ت ههیه بهیه خزمهت مالی خوا و
دهست بو کتییی خوا بهری !

وه وهک جوتیاریک که زه وی به کهی ده کیلی و بزاری
دهکات و ههلی ده ویژیری ، تۆش به گاسنی تۆبه یه کی راست
زه وی دل و دهروونی خۆت کیلا وه و، له گژوگیا و چک و پالی

چەمک و واتای وشە (تَقْوَى) دەچێتەوە سەر ئەوە کـ
(تَقْوَى) یانی (وریایی و ئاگالەخوێوون و خوێاراستن) ،
بۆ وێنە (راغب الأصفهانی) گوتویەتی (وَصَارَ التَّقْوَى
فِي اصطلاح الشرع حِفْظُ النَّفْسِ عَمَّا يُؤْتِمُّ) واتە :
وێ تەقوا لە زاراوی شەرەدا یانی (خوێاراستن لە هەر
شتێک کە تاوانباری ی تێدا یە) .

بەڵێ (تەقوا) کە لە کوردی دا (پارێزکاری) بـ
دانراوە ، یانی چاودێری خوێ کردن و وریایی و بـ
هۆشیاری و خوێاراستن لە هەر نیاز و مەبەست و قسە و تارو
کرده و هەر پەفتاریک کە ناپەزایی و پەنجانی خۆی تێدا یە .
ئەو نیاز و تەو کردە و نەش کە دەبنە هۆی پەنجاندن و
ناپەزایی خۆدا سێ جۆرن :

یەکەم : نەکردنی شتیکی پەسند و چاک .

دووەم : کردنی شتیکی ناپەسند و خراب .

سێیەم : زیادەپۆیی کردن لە شتی حەلال و موباح دا .

هەر بۆیەش یەکیک لە هاوێلە بەرپێزەکانی پێغەمبەر
صلی اللہ علیہ وسلم خوا لایان رازی بێ لە وەلامـ
یەکیک دا کە لێی پرسی تەقوا چیە ؟ گوتی :

(هَلْ سَلَكْتَ طَرِيقًا ذَا شَوْكٍ ؟) ئایا هیچ جارێک بـ
رێ یەکی درکاوی دا نەپۆیوی ؟ گوتی بـ ، گوتی (فَمَاذَا
فَعَلْتَ ؟) لەوکاتی دا چت کردووە ؟ گوتی : (شَرَرْتُ وَأَجْتَهَدْتُ)
خۆم گورج و گۆل کردووە و ئاگاداری خۆم بوو و م ، گوتـ
(فَذَلِكَ التَّقْوَى) دە ئا ئەوە تەقوا یە !

ئەجا پاش ئەوەی تا راددەیک زانیمان تەقوا چیە ،
بـ نەختیکیش دەربارە ی گرنگی و بەرھەم و دەستکەوتەکانی
بدوێین :

وه زور چاک بزانه زوږيهی هره زوږی شهوانه ی به
نه زانی و بی ټاگایی به پږی به ره وخوا چوون دا که وتوونه
پږی ، نهک هر نهگه پونه چی ، بگره زوږیه یان سه ریـان
له زهنده وه لارې بوون و گومړایی یه وه ده رچووه !

هر بویه ش ټیامی مالیک فرموویه تی :
(مَنْ تَصَوَّفَ بِدُونِ فِقْهِ فَقَدْ تَزَنَّدَقَ ، وَمَنْ تَفَقَّهَ بِدُونِ تَصَوُّفٍ
فَقَدْ تَفَسَّقَ ، وَمَنْ جَمَعَ بَيْنَهُمَا فَقَدْ تَحَقَّقَ) واته :

هر که سیک به بی شاره زایی و زانیاری بیه وې خوی ساف
بکاته وه شه به ره و بی دینی ده چی ، وه هر که سیک به بی
خواساف کړنده وه بیه وې زانیاری په یدا بکات شه به ره و
بی به ندوباری و تاوانباری ده چی ، به لام هر که سیک گویان
بکاته وه ، شه هقی پیکاه .

هله به ته خوی زاناش به ټاشکرا فرموویه تی :
(وَلَا تَقْفُ مَا كُنْتَ لَكَ بِهِ عَلِيمٌ) الاسراء / ۳۶ . واته :
وه به دواي شتيک مه که وه که زانیاریت ده رباره ی نيه .

ديسان فرموویه تی :
(قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ) يوسف / ۱۰۸ .
واته : بلې شه مه رېبازی منه ، له به رپوشایی دا به و
لای خوا بانگه وازی - خه لک - ده کم ..

جا ټیستا ره نگه بلې باشه شه وه قه ناعه تم هینا که
به بی زانیاری و ټیگه یشتن و به رچاوی خو دیتن ناگونجی
مرونی به ره و خوا بجی ، به لام ټاخر شه و زانیاری و شاره زایی به
چی به و چونه و چهنده و له کوې ده ستگیر ده بی ؟
له وه لام دا ده لئین :

له راستی دا مه به ستمان له و زانیاری و شاره زایی به

تېگه‌یشتن و حالي بوونه له څيسلام، که به‌هوی لیکولینه‌وه
دهرباره‌ی قورځان و سونښت و څه و کتیبانه‌ی شـرح و
لیکدانه‌وه‌ی واین د‌ه‌ستگیر ده‌بی، جا بیگومان نه‌م‌ده‌ی
بو که م‌ک‌س ه‌له‌ده‌سووری، که واته ده‌بی لای که م‌(حدّ اقل) ی
ډو زانیاری و شاره‌زایی په‌ دیاری بکه‌ین که ده‌توانیـن
بایین: بریتیه له:

۱- شاره‌زایی دربار‌ه‌ی بنچینه‌کانی تیروانین (تـصـویر) ی
څیسلامی سه‌بارت به‌ بوونه‌وه‌رو ژیان و ښنسان.

۲- شاره‌زایی دربار‌ه‌ی پایه‌ بنه‌په‌تی‌یه‌کانی بیروبیـاوه‌ر
(عقیده) ی څیسلامی.

۳- شاره‌زایی دربار‌ه‌ی کاکل و نیوه‌پوکی خواپه‌رستی(عباده)
به‌گشتیو، به‌تایبه‌تی دربار‌ه‌ی پینج درووشمه‌کـان
(نوښ، پوژوو، زه‌کات، حج، زیکر).

۴- شاره‌زایی دربار‌ه‌ی د‌ه‌ردو نه‌خوښی‌یه‌کانی نفس و خو و
ره‌وشت و څاکاره په‌سنده‌کان.

جا څیمه له‌ خوا به‌زیاد بی زنجیره‌ی (با چاکتر څیسلام
بناسین!) مان تهرخان کرده بو روونکردنـه‌وه‌و
تویژینه‌وه‌ی ه‌درکام له‌و چوار مه‌سه‌لانه.

چونکه له‌ به‌رگی په‌که‌م‌دا له‌ ش‌ه‌ش څالқан دا سه‌بارت
به‌ (خداو، پیغم‌به‌ران و، پوژوی دواپیو، قه‌زاوقه‌ده‌رو،
پرواو، څایین) دواوین که بنچینه‌کانی بیروباوه‌ری څیسلامی
پیک‌دین.

وه له‌ به‌رگی دووه‌م‌دا له‌ پینج څالқан دا له‌بار‌ه‌ی
(څینان و، زانی دنیاو، کو‌مه‌لی خواو، سیاسه‌ت و،
دادگه‌ری) یوه‌ قه‌مان کرده، که پینج پایه‌و بنچینه‌ی

سەرەکی و گرنگی تیروانینی ئیسلامین .
ئىجا لە بەرگی سێیه‌میش دا که ئالقەى دوازدەیه‌مى
ئەو زنجیره‌یه‌یه‌ له سێ به‌شان دا هەرکام لەو چوار
مەسلانەمان توێژیونەوه ؛ لە بەشى یەكەم دا بەکورتى و
پا پازنەراوى تیروانین و بیروباوەرى ئیسلامى مان
خستوونەپروو ، وە لە بەشى دووهم دا بە تیروته‌سه‌لى دەرپارەى
خواپەرستى (العبادۃ) دواوین ، لە بەشى سێ یەمیش دا
بە وردو قوولێ دەرپارەى خو و پەشت (الأخلاق) و حالەته
جۆراوجۆره‌کانى دەرروون قسەمان کردوه .

جا بە پروا و قەناعەتى ئێمە زنجیره‌ى ناوبراو بە هەر
دوازدە ئالقەکانى یه‌وه ده‌گونجی بکریته به‌رنامەو په‌پرەوى
تێگەشتن و پێگەشتن و په‌روه‌رده‌بوون و به‌ره‌خوا چوونى
مروقی مسولمان .

جا مسولمانى په‌رێزو خۆشه‌ویستم)
دواى ئەوه‌ى ئەم قوناغى دووهمى (زانیاری و چا و
پروون بوونەوه) یەشت برى ، جا به‌هۆى سەرچاوه‌ى
گۆڕینه‌وه بێ یان به‌هۆى هەر سەرچاوه‌یه‌کى دیکه‌ى لێه
بابه‌ته ، ئەوجار خۆت گورج بکه‌و به‌ره‌و قوناغى سێیه‌م
هه‌نگاو بئی ، که بریتیه‌ له
(ئیخلاص و یه‌کلابوونه‌وه) .

قوناغی سے ہم یخن لاص ویہ کلابوونہ وہ

مسولمانی عہریزو شیرین !

دوای شہری قوناغی دووہمت بری و لہ ثایینی خواو
رئی ی بہرہ وخوا چوون دا زانا بووی و بہرچاوت پروون بووہو،
زانیت شہو رئی یہی بہتہمای برینی چیہو چوئہو دہبی چ
بکہی و چ نہکہی و چوون بکہی ہتا بتوانی بیبری و بگہیہ
مہنزل و ببیہ مسولمانیکی تہواوو کامل، مانای وایہ
ٹیتا بہس پیکت لہ سدر شہو کہوتوہ کہ ناوی خواو
لی بینی و یہ کہمین شقاو ہلینی و بکہویہ رئی، مادام
وابی سہری بگرہو خو مہجووئینہو یہک شقاویہ
ہلمہیہ نہ ہتا شہم قوناغی سیہمہش نہبری کہ بریتیہ
لہ (یخن لاص ویہ کلابوونہ وہ) .

چونکہ بہدہردی شاعیریکی فارس گوتوویہ تی :

عبادت بہ اخلاص نیت نیکو

وہ گرہ چ آید زبی مغز پوس

اگر جز بہ حق میروند

در آتش فشانند سجدات

واتہ :

خواہد رستی بہ نیازو مہبہستیکی بی خلتہوہ چاکسہ ،

دہنا توئیکی بی کاکل چی لی پیدای دہبی ؟

ته گهر ریگهت بهلای غهیری خوادا پروات بهرمانه کسهت
لئی ده شاکری دوزخ داوین .

بهلئی جاوه کهم !

ته گهر کرده وه کان توو بن و ته من زهوی بی، شیخلاص و
خوا پی مه بهست بوون (تاو) و بیگومان هیچ پروه کیکیش
به بی تاو نارووی و گه شه ناکات ، که واته هیچ کرده وه به کی
چاکیش به بی خوا پی مه بهست بوون نایه ته دی و وه رنا گیرئ .
بهلئی ههروهک چون (شیر) هه تا (هه وین) ی تی نه کسری
نامه یی و نایته ماست ، هیچ جم و جوئل و چالاکی به کیش به بی
هه وینی شیخلاص نامه یی و به که لک نایهت .

هه ربویش پیغه مه ری رابه رمان علی الله علیه وسلم
فه رموویه تی : (كُلُّ أَمْرِ ذِي بَالٍ لَّكُمْ يُبْدَأُ فِيهِ بِبِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ فَهُوَ أَتَمُّ) رواه أبو داود . واته :

هه ریشیکی گرنک که به (بسم الله الرحمن الرحيم) دهستی
پی نه کرابی ته وه دوا براو بی خیره !

چونکه له ده می (بسم الله) ی کردن دا پیویسته مروق
سئی شتی به دل دا بین :

یه کهم : ته م کاره بهس بو ته وه ده کهم که خوا لیم رازی بی و
به ناوی ویه وه ده یکم .

دو وهم : ته م کاره به هیزو ده ستلا و شان و شه و که تی خـــوم
نایکه م و به یاریده و توانای خوا ته نجامی ده دم .

سییم : ته م کاره به پیی ته و شهرعو بهرنامه به شه نجام ده دم ،
که خوا ناردوویه تی . شجا گومانیشی تیدا نیه که هـــه
کاریکی خیر به کیگ له م مه رجانهی تیدا نه بین ، خاوه نه که ی

سهبانی پووشییه و ماندووی بی بدرهمه .
 دیسان هر بویهش له سهرهتای نوپژهوه پیش خویندنی
 فاتحه پیغمبرمان صلی الله علیه وسلم فیبری کردووین
 که بلین :

(وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ ...) واته :
 پرووی خۆم لهو زاته کرد که ئاسمانهکان و زهوی بنیات
 ناو ... !

بیگومان لیره دا مه بهست له پرووی خۆم (وَجْهِيَ) نابیی
 پرووی ماددی و پوالتی بی، چونکه مرقی لهکاتی نوپژدا
 پرووی پوالتی بهره و قیلهیه، دیاره خوداش جَلَّ جَلَالُهُ
 نه لهلای کهعبه و نه له هیچ شوینیکی دیکهش نیه، که واته
 مه بهست له (پروو) لیره دا پرووی دَل و دهروون و نیازو
 مه بهسته .

جا مسولمانی خوشووست !

تۆش ئیستا بهرلهوهی بچوولیی و ههنگاو بنسێ پرووی
 دَل و نیازو مه بهستت بکه قیلهی هه ره بهرزت که ختوای
 بهرزو مهزن و بهخههرو داهینهرو خاوهن لوتف و بهزهیییه،
 تهواو تهواو دلت ساغو یه کلا بکهوه و بیجکه له (لهخوا
 نیزیک بوونهوه و بهره و بهرزایی بهرزبوونهوه و به ره زامندی
 خوا شادبوون و کامل بوون و تیگه یشتن و پیگه یشتن) هیچ
 نیازو مه بهست و تاوات و ئامانج و خولیا یهکی دیکه له
 دلت دا مه هیلو، پاک پاک نیازهکانی دَل و دهروونت به
 بیژینگی قورقان و سونته داپژهو، بیجکه له دهغللی
 کاکل دارو ساغی خوا مه بهست بوون و بهره وخوا چووون
 نهوی دیکه هه مووی قیری بده .

بهلام چاوه کهم بی ! زور زور وریای خوت بی با زیوان و
بنزیل و گهنمی کوپروولیدراوی نیاز و مه به سته کانی دیکه
هرچی یه کی بن فیلت لی نه کهن و خوت لی به گهنم پیشان
نه دن ، چونکه نه فس و شهیتان فیلت و فهره جیان زورن !!
ئجا با له کوتایی ئم با سدا چند قولله ناموزگاری
- یه کیش بکه :

یه کهم : ئه گهر هه موو کهس فیلت لی بکرت فیلت له خوا ناکرت
چونکه خودا وهک پیشه واماں فهرموو به تی ؛ (اِنَّ اللّٰهَ
لَا يَنْظُرُ اِلٰى اَجْسَامِكُمْ وَلَا اِلٰى صُورِكُمْ وَلٰكِنْ يَنْظُرُ اِلٰى قُلُوبِكُمْ)
رواه مسلم . واته :

بیگومان خوا نه تهماشای لهش ولارتان دهکات وه نه
تهماشای دیمهنتان ، به لکو تهماشای دلله کانتان دهکات .
که واته عزیزم به له بهل و تالووکه مه که وهتا ته و او
دلنیا و مسوگر نه بی که پرووی دلت جگه له خوا له هیه
شتیکی دیکه نه ، ئم قوناغه به جی مه هیلو مه که وه پتی ،
چونکه (شیر) ههرچنده زور چاک بی به بی هه وین نامه بی و
ده ترشی و ، ئه گهر دنیا بهش به تووی داچینی به بی (ئاو)
سهوز نابی ، که واته ههتا پرووی دلت له گهل خوا وادا
راست راست نه کهی و ته و او ته و او خوت بو خوا خاویسن و
یه کلا نه که یه وه هیه مه که ، چونکه دیواریک له سر زبلی
دابندرئ سهره ناجمی ههر پرووخان و ههرهس هیانه !

دووه : هه موو جم و جوئل و چالاکی و ره نه دانیکی بابای مسولمان
به مه بهستی ئه وه یه که خوا لی وهریگری و پاداشتی بداته وه و
به به ههشتی به رین و ره زامهندی خوی شادی بکات ، ده جا
خودا به راشکاوی پای که یاندوه که کارو کرده وهی هیه

که سیک ئیعتیباری بی ناکری و وەرناگیری جگه لــــه
خواناسانی راسته قینه و پارێزکار، وهک دهفه رموی :
(.. إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ) المائده / ۲۷ .
واته : .. بیگومان خوا بهس له پارێزکاران وهرده گری !
که وایی با بهرله وهی ههنگاوێک بنیین تهواو له خۆمان
وردبینه وه و بزانیین داخوا واین که خوا لیمان وهربگری
یان نا !!

سپیهم : خوی میهره بان له فهرمووده یه کی قودســــی دا
فهرموویه تی : (أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي) متفق علیه . واته :
من به گوێره ی گومان و بیرکردنه وهی بهنده کهم سه بارهت
به من .

که واته مسوڵمانی بهرپز !
زۆر چاک بزانه بهی بو خوا ساغ بوونه وه هیچ شتیکت
لی هه لئاوه ری ، چنده مه به ستت خوا بی و چه نه ســــده
ره زامه ندی خوات له دل دا بی خوداش هینده توی مه به سته و
هینده توی ده وئ !

به کورتی (خوا له لای تو چۆن بی تۆش لــــه لای وی
ئاوای !) .
ئیسـتاش !

دوای ئه وهی تهواو تهواو دلت بو خوا ساغ و
یه کلا بووه و بیجگه له وده ست هینانی ره زامه ندی وی و
لی نیزیک بوونه وهی هیچ ئاوات و مه به ستیکی دیکــــه
ماددی و مه عنه ویت له دل دا نه ماو جگه له خوا هیچ شتیکی
دیکه له ئاوینه ی دلت دا به دی ناکه ی ، ئه مجار ناوی خودا
بینه و خۆت گورج بکه و به ره گرنگترین و کاریگه رترین

قۇناغى ئەم سەفەرى بەرەو خوا چۈنە بىرۇ كە بىرىتە لى
قۇناغى چوارەم (پارىزكارى و وردىبۈنەو) .

قۇناغى چوارەم پارىزكارى و وردىبۈنەو

مىسلىمانى بەرىزو خۇشەويست !
ئىستا كە قۇناغى سىيەمت ھەلبىواردوۋ بە تىسەواۋى
پرووت لى خۇدا كىردوۋە، جگە لى ئامانجى بە دىدارى خۇدا
شادىبۈن و كامىل بۈۈن ھىچ دىازو مەبەستىكى دىكىسى
مەنەۋى ۋەك مەدخۇ پىيەلگوتىران و پىلەۋپايە ۋەدەسىست
ھىيان و پروۋى خەلكى بەلەي خۇدا ھىيان، يان مەدەدى
ۋەك دەستەلەت و پارەو سامان و ئافىرەتى جوان لى ئاۋىنەي
دەلتەدا ئايىنى !

ئەمجار خۇت گىشت و ۋىشت بىكەو بىچۇ قۇناغى (پارىزكارى و
وردىبۈنەو) ۋە .

ئىنجا با بەرلەۋەي بىچىنە سەر پروۋىكىردنەۋەي چۈنەتسى
پارىزكارى و وردىبۈنەو پىنەسەيەكى كورتى پارىزكارى
(تَقْوَى) بىكەين و بىرپىك دەربارەي گىرنگى و بەرەمەكانى
بدۈئىن :

سەرجمە قىسە توۋىزىنەۋەي زانايان سەبارەت بىسە

چه مک و واتای وشعی (تَقْوَى) ده چیته وه سر شه وه کسه
(تَقْوَى) یانی (وریایی و شاگاله خو بوون و خو پاراستن) ،
بو وینه (راغب الأصفهانی) گوتوو یه تی (وَصَارَ التَّقْوَى
فِي إِصْطِلَاحِ الشَّرْعِ حِفْظَ النَّفْسِ عَمَّا يُؤْتِمُّ) واته :
وه تهقوا له زاراوی شهره دا یانی (خو پاراستن له ههر
شتیک که تاوانباری تی تدایه) .

به لئی (تهقوا) که له کوردی دا (پارێزکاری) بو
داسراوه ، یانی چاودیژی خو کردن و وریایی و بی ساداری و
هوشیاری و خو پاراستن له ههر نیاز و مه بهست و قسه و وتار و
کرده وه و په فتاریک که ناره زایی و په نجانی خوی تدایه .
شه نیاز و ته و کرده وانهش که ده بنه هوی په نجاندن و
ناره زایی خودا سی جورن :

به کم : نه کردنی شتیکی به سندهو چاک .

دووه م : کردنی شتیکی ناپه سندهو خراب .

سی یه م : زیاده روویی کردن له شتی هه لال و موباح دا .

ههر بویهش به کیک له هاوه له به ریزه کانی پیغه مبه
صلی الله علیه وسلم خوا لییان رازی بی له وه لامی
یه کیک دا که لئی پرسی تهقوا چییه ؟! گوتی :

(هَلْ سَلَكْتَ طَرِيقًا ذَا شَوْكٍ ؟) ثایا هیچ جاران به
رئی یه کی دپکاوی دا نه روویی ؟ گوتی با ، گوتی (فَمَاذَا
فَعَلْتَ ؟) له وکاتی دا چت کرده ؟ گوتی : (شَرَرْتُ وَأَجْتَهَدْتُ)
خوم گورج و گوژ کرده و شاگاداری خوم بوو وم ، گوتی
(فَذَلِكَ التَّقْوَى) ده ثا شه وه تهقوا یه !

ئجا پاش شه وی تا راده یه ک زانیمان تهقوا چییه ،
با نه ختیکیش ده باره ی گرتگی و به ره م و ده سته و ته کانی
بدوین :

۱- تهقوا ده بېته هوې زانايې و چا و پوون بوونه وه ؛ (يا
اَيُّهَا الَّذِيْنَ آمَنُوا اِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا ...)

الأنفال / ۲۹ .

۲- تهقوا وا له پرژي ده کات که خواي له گهل بېت ؛
(.. وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ) التوبة / ۳۶ .

۳- تهقوا ده بېته هوې له قورښان حالي بوون ؛ (ذَٰلِكَ
الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ) البقرة / ۲ .

۴- تهقوا وا له ښان ده کات که خوا خوشي بویت ؛ (.. فَإِنَّ
اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ) آل عمران / ۷۶ .

۵- تهقوا هوې چوونه بهه شته ؛ (اِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ
مِّنْهُ) القمر / ۵۴ .

۶- تهقوا مايې ليکرانه وهې ده رووي خېره ؛ (.. وَمَنْ
يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ..) الطلاق / ۲ .

۷- تهقوا مايې کاروبار يو څاسان بوونه ؛ (وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ
يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا) الطلاق / ۴ .

۸- تهقوا ده بېته هوې ياداشتي مه زن و سررانه وهې خراپه کان
(وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ سُلُوكًا وَيُعْظِمَ لَهُ أَجْرًا)

الطلاق / ۵ .

۹- تهقوا قه لغانه له بهرانبه ر فيل و پيلاني دوژمنان دا ؛
(.. وَإِنْ تَصَبَّرُوا وَتَتَّقُوا لَيُضْرَكُنَّ كَيْدَهُمْ شَيْئًا)

آل عمران / ۱۲۰ .

۱۰- هه ريش و کارېک له سهر بنچينه ي تهقوا دا بېمه زري
هه رس نايه ني ؛ (اَمِنَ اَنْسَ بَنِيَانَهُ عَلٰى تَقْوٰى مِّنَ اللّٰهِ

وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ اَم مِّنْ اَنْسَ بَنِيَانَهُ عَلٰى شِفَا جُرْفٍ هَارٍ
فَانْهَارَ ..) التوبة / ۱۰۹ .

۱۱- سه ره نجامی خیر له گره وی ته قواداران دایه : (..... ان
 العاقبة للمتقين) هود / ۴۹ .

ئجا با بزانی پارێزکاری و وردیوونه وه چیه و چۆنه و
 چۆن دهستگیر دهی ؟

باشترین پێگای وه دهست هێنانی پارێزکاری و وردیوونه وه
 شه وهیه که ئێسان ههموو رۆژیک بهی بواردن به گۆبهری
 شه و بهیمانه پێنج بهندی یه رهفتار بکات که زانیانی
 دل بیدار و هوشیار و پارێزکار بۆ به ره وخوا چوون و کامل
 بوون دایان ناوه و له بهری پێک کهوتوون .

شه و بهیمانه پێنج بهندی یهش به کورتی ئاوایه :

۱- مهرج له گهڵ دا گرتن (المَـرَـطَـة) .

۲- چاودێری کردن (المَـرَـاقَـة) .

۳- بهرکونه کردن (المَـعَـاتَـة) .

۴- لێبڕینه وه (المَـحَـاسَـة) .

۵- سزادان (المَـعَـاقَـة) .

چۆنهتی رهفتارکردنیش به بهیمانی ناوبراو به ———
 شیوهیه :

ههنگاوی یهکهم : (مهرج له گهڵ دا گرتن)

ههموو رۆژی بهیانی زوو که له خهوی ههستای ———
 ههزمیکی پتهو و پۆلایینه وه خۆت بدوینه و مهرج له گهڵ نهفسی
 خۆت دا بگره که ئاگاداری خۆی بی و وریا و بیدار و ورد بی و
 نهیهلێ گیرۆدهی هیچ خراپه و بی شهڕعی یهک ———ان
 رهفتاریکی پووچ (لَفُو) و ناپهسند (مَـکْـرُوه) بی ،

ئەو ئاگا لەخۆبوون و ھۆشیاری و وردبوونەویەش —
 پاراستنی ھەوت شتان دیتەدی: (۱)
 یەک: وشەکان (الکلمات) ھیچ وشەیک نەئێ و نەبێستی کە
 تاوان بێ یان لانی کەم پووچ و بێ سوود بێ .
 دوو: سەرنجەکان (النظرات) سەرنج نەداتە ھیچ شتێک کە
 ھەرام بێ یان لانی کەم خێری نەگاتێ (مەگر بە نامە) .
 سێ: نیازەکان (الخطرات) ھیچ بیرو نیازیەک بە دلی خۆی دا
 نەینێ کە خراپ یان لانی کەم ناپەسند بێ .
 چوار: تاوھەکان (اللحظات) ھیچ دەققەیکە تەمەنی لـ
 بێ شەری یان پووچی (لغو) دا بەرێ نەکات .
 پێنج: ھەنگاوەکان (الخطوات) بەرھەو ھیچ کاریکی خراپ یان
 ناپەسند لاق ھەلنەینێ .
 شەش: پارووەکان (اللفظات) ھیچ پاروویک یان قمیکسی وا
 لە گەرۆی ئاوا نەکات کە نەک ھەر ھەرام بەلکو جێی
 شوبەش بێ .
 ھەوت: جموژۆلەکان (الحركات) ھیچ جموژۆلیک بە ھیچ کام
 لە ئەندامەکانی نەکات کە ھەرام یان ناپەسند (مکروه)
 بێ ، وەک تەسبیح راوھەشاندن و پەنجە تەقاندن ..

(۱) ئاشکراوە بەلگەنەویستە کە خەسڵەتی پارێزکاری (تقوی)
 بەس بەوھەندە نایەتەدی کە ئینسان ئاگاداری خۆی بێت
 دووچاری ھەلەو تاوانان نەبێت، چونکە (بەرد) ییش
 بە بەردایەتی خۆی ھیچ گوناخان ناکات، بەلام ھەر بەردەو
 بەس بەمە نابێ بە ھیچ، کەواتە تەقوای راستەقینە
 ئەوھەیکە وێرایی خۆی لە خراپە پاراستن خۆشت لە چاکەدا
 سەرگەرم بکە و ھەول بەدی دەققەیکەت لەقیس نەچێت .

هنگای دوهم: (چاودیری کردن)

دوای شهوی بهو شیوهیهی که له هنگای یه کهمدا باسمان کرد مهرجت له گهل خوت دا گرت و بهلینیک پتهوت له گهل دا مۆرکرد ، ئنجا دهسته جی دوابه دوای شهو چاودیری و پشکنینیکی وردو بهردهوام بیه سهر خوت و زۆر چاک ئاگاداری وشه و پرستهکانی زمانت و ، پروانیسن و سهرنجهکانی چاوت و ، نیاز و مه بهست و خولیا و خهیا لهکانسی دل و میشکت و ، چرکه و دهقهکانی ته مهنت و ، پی هه لێنان و شهقاوهکانی لاقانت و ، قمه خواردنهوه و پارووه خواردنهکانی زارو ، جموجۆلی ئەندامهکانت بهو ، نهیهلی ته گهر لانی کهم خوداشیان پی له خوت رازی نه کهی بینه مایه

شهرمهزاری و پهنج به خساری و قهرزدار بوونهوت !! ههلبهته ئهم چاودیری و ئاگاله خو بوون و خو پشکنینهش تایبته نیه به کات و شوینیککی تایبتهتی و دیاری کراوهوه ، پیویسته ههر له ده می بیدار بوونهوهوه ههتا کاتی پیوشتن بهردهوام بیت و یهک تاو لهخوی بی ئاگا نهبی ، چونکه شهیتان و نهفس هه میسه بو مروق له که میسن دان و ههر چاوه پێی هه ل و دهرفه تیکن !

هنگای سێیم: (سه رکۆنه کردن)

ئنجا دوای شهوی ههر له ده می بیدار بوونهوت تهوه ههتا کاتی سه ر جیکه ی خهوتن به وردی و بی پسانهوه چاودیری خوت کردو چاوو گوئی و زمان و زارو دل و میشک و گه دهو دهست و لاق و باقی ئەندامهکانت کردنه جۆی سه رنج و تیوه رمان و وردبوونهوهی خوت ، شهوی که چوویه سه ر

جیگه ی نووستنی مه نوو هه تا چا ویکي وردو قوول به ههئس و
که وته کانی شه و رۆژه تا نه گیریه وه ، چا شه گهر خهئس و
چا که یه کت دی ، سوپاسی خوی له سه ر بکه و سوور بزانه که
به یاریده و پشتگیری خودا کردووته و شه گهر خوانه کرده
خراپه یه کشت بهر چا و که وت شه وه ده سته جی لئی ژیه وان
به وه و بکه رپوه لای خوا و داوای لیپوردنی لئی بکه وه
سوور سوور بزانه که نه فست به فه رمانی شه یتانی به ده
تووشی شه و چۆرتمه ی کردووی و به و ده رده ی به ده ووی ،
مادام وایی زۆر جی خۆیه تی که ده ست بکه ی به تانه
لیدان و لومه و سه رکونه ی نه فست .

ههنگای چواره م : (لیپرسینه وه)

پاش شه وه ی هه موو پش خه وتنانیک لۆمه و سه رکۆنه ی
نه فسی خۆت کرد له سه ر هه له و تا وانه کانی ، شه گهر زانیست
نه فست به و سه رشکا نده وه و خۆ لئی تووره کردن و سه رکۆنه
کردنه چاک بووه و شه ده ب و شه رمی په یدا کردوه شه وه چا که ،
ده نا له گه لئی بگوازه وه بۆ ههنگای چواره م ، به ین به ین
هه ر هه وتووی جاریک ده ست بکه به لیپرسینه وه یه کی زۆر
تونوو ویدی نه فست و ، سه ره ده رزی یانیسی له سه ر حیساب
بکه و یه ک تۆز به زه ییت پییدا نه یه ته وه ، چونکه شه وه
به زه یی به تۆدا نه ها تۆته وه و وسته و یه تی له رتی شه وه
تا وان و خراپانه وه دوو چاری تووره یی خودا و شه زارو
شه که نه جی دنیا و دوا رۆژت ی کات /
ئعنا شه گهر له شه نجامی شه و لیپرسینه وه یه دا هه سته
کرد که نه فسی خراپه کارت شایسته ی سزا و جه زه به یه ،

ئەو ەبەكسەر لەگەڵی بگوازەو ەبۆ ەنگاوی پینچەم .

ەنگاوی پینچەم : (سزادان)

و ەك گوتمان دواى لىپرسىنەو ەبەكى وردو قوول ئەگەر
بۆت دەركەوت نەفست شایستەى سزاو جەزەبەى ەو ەوجى
تەمبى كردنى ەبە ، بەبى سڵەمىنەو ەو دوودلى بەرۆكى نەفست
بگەر ەو زەبرىكى پى بەپىستى تى بسەرەوینەو لە ەوى سستى و
ئەو زەلىو قالبگرانى ەو ەبەرى پینەو ، ئەو كۆت و زنجىرەى
كە شەیتانى بەد خستوو ەتە دەست و پىو گەردنى ەو ەبە
شمشبرى شەرع ەلەهەلای بکەو بى پسینە .

ەلەبەتە جۆرو چۆنیەتى و ئەندازەى ئەو سزادانەش
توێزىنەو ەى دوورودریژ ەلەدەگرى كە لىرەدا ەودامان
نیه ، بەلام میانەپەوى (وَسْطِيَّة) رەچا و كەردن لە ەمـوـو
شتىكدا نیشانە بە ئىنسان دەپىكى .

كەواتە ەركاتىك لەسەر تاوان و خراپەو كارىكـى
ناپەسند و یستت سزای نەفست بەدى لەلایەكەو ە زەبرىكى
واى تى بسەرەوینەو كە ئىشى پى بگەىنەو ، پى بگوتـىـر
(سزا) ، ەو لەلایەكى دىكەشەو ەبە ئازاردان و سزادانەكە
بەجۆرىكى ەیندە سەخت و بىرەزا نەبى كە بنەتوى خـوـى
نەكاتەو ەو زىانی لە قازانجى پتر بى (۱) .

جا مەسولمانى خو شەو یست !

ئەگەر بىت و ئەو ەى لەو پەیمانە پینچ بەندى یـەـدا
خراپەروو ، لەگوئ و دل بگرى و رەفتارى پى بكەى ، ئەو ە
مەسكەرەبە بە پشتیوانى خوا خەسڵەتى بەرزو پەسندو مەزنى
(پارىزكارى) یست تیدا پەیدا دەبىو قوناغى چوارەمىش

(۱) شایانى باسە كە مەرج نیه سزادان ەر لیدان و پیدادان
بىت ، بەلكو ەرشىك كە بىتە ماى ە تەمبى كـەـردن و
سەركاندنەو ەى نەفس سزایە ، و ەك برسى و تینوو كـەـردن ،
چەپس كەردن بەهوى ئىعتىكافەو ە ...

هه‌لده‌بویری ، ئنجا پتر خۆت گشت و وشت بکه و سهرت
 هه‌لپره و به‌زه و لووتکه‌ی هه‌ره‌به‌رزو پیرۆزی خواپه‌رستی و
 مسوڵمانه‌تی که پله‌ی ئیجسانه‌ به‌روانه‌ و بیکه به جـی ی
 خولیا و ئاواتی به‌رزت .

قوناغی نتیجه‌م ئیجسان و به‌رزبوونه‌وه

مسوڵمانی سه‌نگین !

هه‌رکاتێک قوناغی را به‌ردووت به‌ته‌واوی پری و خه‌سه‌تی
 پارێزکاری و وردبوونه‌وه‌ت ئیدا بوو به‌ شتیکی دامه‌زراوو
 به‌هه‌زی، مانای وایه که وتووێه سه‌ر خه‌تی راست و به‌هه‌ز و
 ئامانج وه‌رێ که وتووێ و وه‌نیزیکیش که وتووێ ، به‌لام به‌س
 به‌وه‌نده قه‌ناعه‌ت مه‌که‌و خودا لوتف و به‌زه‌یی و به‌خششی
 زۆرو زه‌وه‌نده‌یه‌و به‌ که‌می وازه‌یه‌نه ، دیاره ئاواتی
 گه‌وره‌شه که پیاوی گه‌وره‌ دروست ده‌کات ، به‌لام ئاوات و
 مه‌به‌ستی به‌ره‌زش رهنج و خه‌باتیکی له‌قه‌ده‌ر خۆی ده‌وی ،
 چونکه (إِذَا كَانَتْ الْأُمَالُ كِبَارًا تَعَبْتُ فِي مُرَادِهِمَا
 الْأَجْسَامُ) !!

به‌لێ برای شیرین !

دوای شه‌وه‌ی له‌ ئه‌نجامی هه‌لبواردنی چوار قوناغی
 پێشوودا گه‌شته‌یه پله‌وپایه‌ی پارێزکاران (المتقین) ،

شکر له خوټ را ده بښی به و نه ده مه وسته و، به رده و ام به
له سر ری بږین به شکم نه ده خوا به بتوانی به لوتفی خوا
خوټ بگه به نښه پای به ی ئی حسان و بچیه پږی چاکه کاران
(محسنین) وه !

نجا هر هه مان پږگا و چوښه تی که (پارږکاری) بت
بی وه ده ست هیڼا ، په و پای به ی ئی حسانیشی پی ده ستگی ر
ده کری ، شکر خوا مه ی لی لی بی ، بویه به پیو یستی نازانم
چوښه تی که یشتن به پای به ی ئی حسان (مقام الأحرار)
بتوږمه وه .

به لام وای به چاک ده زانم پږیک چه مک و واتای (احسان)
پرون بکه مه وه .

(ئی حسان) له شللی زمان دا یانی چاکه کاری ، به لام
له زارای شهر دا به بښندترین پای به ی خواناسی و به رزترین
لووتکه ی پږی به ره و خوا چوون ده کوتږی .

به لی ئی حسان نه و حال ته به رزو پیروزه به که هر کاتیک
مروټی پی که یشت هه موو شکر کیکی ئی سلامه تی به چاکترین و
راست ترین شیوه نه انجام ده دات ، نوږه که ی له و پهری
چاکی و ته وای ی دا ده بی هم له لایه ن رواله تی به وه وه
قورځان خوښندن و پکووع و کړنووش بردن و ته حیاته که ی ،
وه هم له لایه ن ده روونی به وه وه که گردن که چی و خویه که م
زانین و خوا به گه و ره و پاک گرتن و به دل له خوا وه پامان و
دل پږوون له شهرم و پږی ی ..

وه جهاد کړنه که ی به ته و او ترین شیوه ده بی و سهر و
مالی له سر له پی ده ستی داده نی له پناوی به رز کړنه وه ی
ناوی خوا و بووژانده وه ی به رنامه که ی دا بی نه وه ی
چاوه ری سویا سکردن و چاکه دانه وه ی هیچ که سیک بی
بجکه له خوا ..

وه ههروه ها خو و په وشت و پړوژوو و زه کات و حه ج و
زیکرو هه موو شتیکی دیکه ی به هه مان شیوه .
که واته ئیحسانیش وهک ته قوا هه موو ئه رک و فه رمانه کانی
ئیسلام و گشت نیازو و ته و کرده وه کانی ئینسان و سه رله به ری
لایه نه کانی زیانی ده گریته وه ، نه وه نده هه یه چه نه
جیا وازی به کی ورد له نیوان ته قوا و ئیحسان دا به دی
ده کریښ :

۱- ته قوا خه سله تیکه مروځی له خراپه و تاوانه کان ده پارژیږی
به ره و چاکه کردن هانی ددها ، به لام ئیحسان خه سله تیکه
مروځی له و شیوه خواپه رستۍ په ده پارژیږی که شیوه به کی
چاکتر له وی هه یه !

۲- ته قوا بو ته وه یه که مروځی له دۆزه ځی قوتار بکا و به ره و
به هه شتی ته یار بکات ، به لام ئیحسان ده بیته هو ی ته وه ی
که مروځی له زیاتر پیښه لاچوونی پله به رزه کانی به هه شتی دا
سه رگرمی پیښېرکه (مُسابقَة) بی !

۳- به کورتی ته قوا په رستنی خواجه ، به لام ئیحسان چاک په رستنی
خوایه ، بابای پارژیکار (مُتَقِي) هه ول ددهات هه موو
ده می له نیوان چاکه و خراپه دا چاکه هه لبژیږی ، به لام
بابای چاکه کار (مُحْسِن) هه ول ددهات له نیوان چاکه و
چاکتر دا ، چاکتر هه لبژیږی !
چا مسولمانی عه ریز !

وهک گوتمان ئیحسان له هه موو شتیکی دا هه یه و وردو
درشت ده گریته وه ، به لام ئیمه لیږدها به هیانسه وه ی دوو
ده قی قورځان و سونهت که به کیان په یوه ندی به لایه نی
بیروباو په وه هه یه و ، نه وی دیکه شیان په یوه ندی به جوړی

په یوه ندى مروځه وه هډیه له گډل خه لکى دا ، واز لسه
توژینه وهى هم قوتا غهش دینین :
یه کم :

پیغمبرى سهره رمان صلى الله عليه وسلم سه بارهت
به چونه دى شيسان - شهوپه رى چاکی - له پروا به خوا بوونو
خواناسى دا فهرموویه تى :
(الْأَحْسَنُ : أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ
فَأَنْتَ بِرَأْيِكَ) رواه مسلم . واته :

شيسان شهوپه که به شپوهیه که خوا به رستى کسه
ده یسنى ، خو شه گهر توش شه و نه یسنى شه و ده تبینى !
بیگومان شه و حالتهش هه روا به سینایى بو شيسان
نايه ته دى و زورى پى ده وى تا کو ده یگاتى ، به لام مه حالیش
نیه و هه رکه سیک به راستى هه ولى بو بدات به لوتفى خوا
پى ده به خشرى .

دوهم :

خواى به خشرمان فهرموویه تى : (الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِى
السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِبِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ
وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ) آل عمران / ۱۳۴ . واته :

شه وانهى له فهرحان و تهنگانه دا - مالیان - ده به خشن ،
وه رقى خو قوت دهره وان و له خه لکى بو ردووان ، وه خوا
چا که کارانى خوش ده وین .

به لى مال به خشین له کاتى ده و له مه ندى و خوشى و هه رزانى و
فهرحان دا زور کهس له ده ستیان دى ، به لام هه موو کسه
ناتوانى له کاتى تهنگه ستى و نه بوونى و شپزه یى دا پاروو
له زارى خوى و خیزانى بگریته وه و له رقى خوا
بیه خشرى !

وه كه سانيك هه ن كه بتواني له ده مي توو پره يسي و برق
ههستان دا به سه ر خويان دا زال ين و قاگري توو پره يسي
خويان كپ بكن ، به لام به ده گه من هه لده كه هوي و زور
كه من نه واندي كه به ره راي برقي خو قوتدانه وه و خـ
به رزم كردن و توله نه ستاندته وه ، ههستن نه ست له ملي
كا براي تاوانباريش بكن و ليشي بهـ وورن و داواي
ليبوردينسي بو له خوا بكن !! (1)

ئجا له كوئايي دا تي بيني به كي گرنگ ماوه ده بي هه سه ر
بگوتري :

كه سيك پوژنيك له پوژان به هه لكه وت پاروويك لهـ
زاري خو و خيواني بگريته وه و بيهه خشي ، يان خو و به خست
جاريك له چاران به خو ي بوپري و تاقه تي به نهـ

(1) ده گيرنه وه جاريكي كا برايه ك جنيوو قسه ي تاشيرين بهـ
به كييك له خواناساني پايه بلينه ده دات ، قهـ
را ده وه ستني هه نا جنيوه گاني نه وا و ده كات پاشان پـ

كاكه گيان 1 هه گه ر راست بگه ي خوا له من به ووري وه
هه گه ر دروش بگه ي خوا له تو به ووري 11
هه روه ما جاريكي ديكه كا برايه ك قسه ي خراپي بهـ
خواناسييك گوتن ، هه ويش به يي گوت : براي خۆم 1
هه گه ر من دۆزه خي به شياوي له وه ش خراپترم كه تو
گوت ، وه هه گه ر به هه يي به قسه گاني تو زيانتيك لهـ
نا ده ن ، به رو خوات له گه ل 1
تي بيني :

هه لبه نه هه م به وه شه به رزه به يان له گه ل مسولمانان دا
به فتاري به ده گري ، به لام له گه ل دۆژمن و ناحيه زان دا
به تايبه تي له كاتي جهنگ دا قه وه يايي (فتن اعتدلي مليكم
فاعتدوا علية بقتل ما اعتدلي عليكم) و (وليجدوا فيكم
غلظة) ديهه به يي :

بشکتي و رق و قيني خوي قوتداته وه و له کابراي خراپه کاريش
ببوورئ ، ناگونجي که گوماني ته وهی پي ببری که گه یو ته
پایه ی ئیحسان ، چونکه گه یشتنه پایه ی ناوبراو به وه
ده بی که ته و جوړه خه سلته و هه لوستانه ی تیــــــــــــــــــــــدا
دابمه زرین و بو ی بینه (مَلَكَة) و عاده ت ، دهنه هه وری
درؤزنی ها وینانیش جاروبار گرم و هوړپکی ده کــــــــــــــــــــهن و
ئاوړشپانیش وه دی دینن ، به لام مه گهر مشاخ و تووتــــــــــــی
هه لخوا ی هه زاریک ته ربکات ، دهنه چ زه وی یان تیرو
ناکات !

جا ها وېروای خوشه ویستم !
وهک پیشترو گوتمان پله و پایه ی ئیحسان چله پوپــــــــــــه و
لووتکه ی هه ره بلیندی مسولمانه تی وه ، له دوا ی وی
پله یه کی دیکه نیه ، که خوی بو بکوتی ، شه ونده هه یه
هه ر کام له پاریزکاری (تقوی) و چاکه کاری (احسان)
له زاتی خو یان دا له چندان پله پیک دین و ، ئینسان
هه تا له پایه ی ئیحسان دا پتر روچی زیاتر به ره و پله
بلینده کان به رزده بیته وه و به رزده بیته وه ...

قوناغی شه شه م ده وام و ساردنه برونه وه

مسولمانی شیرین !

وهک پیش تاوئیک گوتمان پایه ی عیسان مه نزلگای
کوتایی سهری به ره وخوا چوونه و له دای وی قوناغیکی
دیکه نیه ، که خواناسان له دنیا دا هه ولی بۆ بـدهن ،
به لام ئیمه بۆیه (ده وام و ساردنه بوونه وه) مان کـسـرـده
قوناغی شه شه می سهری به ره وخوا چوون (السیرُ اِلَی اللہ)
چونکه هیچ شتیک به بی پشوو دریزی و به رده وامــــــــــــــــی و
ساردنه بوونه وه نایه ته دی .

به لئی عیسان به کۆل نه دان و پاشه گشه نه کــــــــــــــــردن و
ساردنه بوونه وه و پشوو دریزی و خوراگری و به رده وامی لـــــــــه
هر شتیک دا که هه ولی بۆ ده دات به مراد ده گات و بی شه وه
هیچی بۆ ناکری و داری هه ولی بهر ناگری !

هه ربۆیه ش خوی زانا له زۆر جی قورعانی دا مه ده جی
ئه وانیه کردوه که خوراگر (صابر) و خاوه نی به رده وامی
(استقامه) ن ، بۆ وینه : بهرمووبه تی :

(اِنَّ الَّذِیْنَ قَالُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَغَامُوْا فَتَنْزِلْ عَلَیْهِمُ
الْمَلٰٓئِكَةُ اَلَّا تَخَافُوْا وَلَا تَحْزَنُوْا وَاَبْشِرُوْا بِالْجَنَّةِ الَّتِیْ كُنْتُمْ
تُوْعَدُوْنَ نَحْنُ اَوْلِیَاكُمْ فِی الْحَیَاةِ الدُّنْیَا وَفِی الْاٰخِرَةِ ..)
فصلت / ۳۰ ، ۳۱ . واته :

بیگومان ئه وانیه ده لێن : بهروه ردگارمان خایه ، وه

خوپراگرو بهرده و امیش دهبین ، فریشته کان دینه ســـــهریان
- پټیان ده لاین - که مترسن و دلته نگ مده لاین ، وه
موژده تان لئی بی بهو بهه شتهی که به لایتان پئی درابوو ،
تیمه له ژبانی دنیا و له دواړوژدا دوست تانین .
وه له چند شوینیک دا فرمانی به پیغه مبرمان کرده
که پایه دارو بهرده و ام بی ، بو وینه :
(فَاسْتَقِمَّ کَمَا أُمِرْتَ ...) هود / ۱۱۲ . واته :
جا وهک فرمانت پئی کراوه بهرده و ام به ...
پیغه مبرری زاناو خوپراگريشمان صلی الله علیه وسلم
فرموویتهی : (أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَدْوَمُهَا
وَإِنْ قُلْتَ) متفق علیه . واته :
خوشه ویست ترین کرده وه له لای خوی بهرز بهرده و ام ترینیه تی
تهگر که میش بی .

جا مسولمانی شیرین و سهنگین !
همتا ده توانی خوپراگرو پشوود ریژو بهرده و ام بهو په نند
لهو دلویه بهرده و امه نه سره وتوو وهریگره که شه وو پوژ
چکه چکیه تی و له تان کاما بهردی رهق قبول دهکات ، وه په نند
لهو دلویه وردیلانه ی بارانی وهریگره که سهدان پرووبارو
دهریای زلزل دروست دهکمن !!

وه په نند لهو میروولانه وهریگره که به هوئی نیش کردنسی
بهرده و امه وه هزاران دهنکه دانه ویله و سه ریگ دهن لاین و
بو کاتی پیویستی په زمهنده ی دهکمن !!
وه په نند لهو میشه نگوینه چالاکانه وهریگره که به و
زارو چنگوله گچکانه ی خویان چندان شانه هه نگوینسی
شیرین له شیلای گولان دروست دهکمن !!

بەنجەردە خۆلەن زنجىرە؟

مىسولمانى بەرپىز !

دەۋى ئەۋەي زانىت چۆن بەرەوخا دەچىو بە چەند
قۇناغان دا تېپەردەبىو كەنگى بە ئامانجىت دەگەي و كامىل
دەبى ، پىۋىستە بزانى ئەو ۋەسىلەو بىۋىو توۋىشۋە چى يە
كە رى ئى ناوبراۋى پى دەپرى ، جا لەبەرئەۋەي ئىمە لە
ئالغەي دواز دەيەمى زنجىرەي (با چاكتىر ئىسلام بناسىن) دا
كە تەر خانمان كىردۈە بۇ توۋىنەۋەي ھال و ۋەزەو چۆنىەتى
(مىسولمانى كامىل) ، بە تىروئەسەلى دەربارەي ئەو بىۋىو
توۋىشۋە دواۋىن ، لىرەدا بە پىۋىستى نازام زۆرى لەسەر
بىرۆم ۋەروا بەكورتىو راپازنەراۋى لە چەند خالىكدا
مەبەست رادەگەيەنم :

۱- نوۋىز

نوۋىز گەرەتەرىن ۋەسىلەو ھۆي بەرەوخا چوون و لەخوا
نەزىك بوونەۋەبەو ، چاكتىر توۋىشۋى ئەو سەفەرە مەزنىيە ،
كەۋاتە ھەتا پىت دەكرى ئاگادارى بەو ، با مەرچە پۋالەتىو
بەنھانەكانى تىدا بىنەدى ، ۋە ھەول بەدە ھەموو جۆرە نوۋىزە
سوننەتەكان بىكەي بەتايىيەتى رەۋاتىب و ۋەترو شەۋىۋىز
نوۋىزى چىشتەنگاۋ ، ۋە بەكۆمەل نەبى نوۋىزە فەرەكسان
مەكە .

۲- زیکر

زیکرکردن به دل و زمان ، دواى نویژ چاکتریــــن و
 کاریگه‌رترین هوّی له‌خوا نیزیک بوونه‌وه و گه‌وره‌تریــــن
 تویشووی پئی ی بهره‌خوا چوونه ، جا بیگومان زیکریــــش
 جوّری زلارن و هەر جوّره بوّ قوئاغ و حاله‌تیکی تایبه‌تیی
 گونجاوتره ، بوّ وینه زیکری (اُسْتَغْفِرُ اللّٰهَ) بوّ حاله‌تیی
 توّبه‌کردن و ، زیکری (الْحَمْدُ لِلّٰهَ) بوّ حاله‌تی هه‌ست . به
 نازو نیعمه‌ت‌کردن و . هتد .

به‌لام شه‌وه‌نده بزانه زیکر شه‌گه‌ر له‌دلوه سه‌رچاوه نه‌گرئ
 جوولانی پووتی زمان هیچ نیه .

۳- قورشان خویندن

که گه‌وره‌ترین جوّری زیکره‌وه له هه‌موو جوّره زیکره‌کان
 ته‌نانه‌ت له (لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ) کردنیش که گه‌وره‌تریــــن
 وشه‌یه ، چاکتره و خێری یتره‌وه ، کاریگه‌رتریــــه ، به‌لام شه‌مه
 زیاتر بوّ که‌یکه که لئی حالی بئی .

شه‌وه‌نده‌ش بزانه که به شه‌ندازه‌ی له‌خوا نیزیــــک
 بوونه‌وه‌ت له کتێبه‌که‌ی حالی ده‌بی ، چونکه هه‌تا زیاتر
 که‌یک بناسی پتر له شه‌کانی تئی ده‌گه‌ی !

۴- پۆژووگرتن

پۆژووگرتنیش یه‌کی دیکه‌یه له هوّ و سه‌يله شه‌ره
 کاریگه‌رو گرنگه‌کانی له‌خوا نیزیک بوونه‌وه ، چونکه به‌هه‌وئ
 پۆژوووه به‌سه‌ر نه‌هست دا زال ده‌بی و دلته پوون ده‌پێته‌وه و
 سه‌رکێشی و درێدایه‌تی و شاره‌زووپه‌رستی نه‌هست که‌م ده‌پێته‌وه .
 که‌واته سه‌ره‌پای پۆژوووی فەرز هه‌ول به‌سه‌ر پۆژوووی
 سونه‌تیش بگری ، وه‌ک له‌هه‌ر مانگی سێ پۆژ که لای که‌می

رؤږو وگرتنی سوننه ته ، یان پینج شهمه و دوو شهمانی همر
 هغه یهک ، یان نهگه ر بتوانی همر پوژنا رؤژیک ، که
 پیغه مبر صلی الله علیه وسلم به چاکترین جوړی
 رؤږو وگرتنی له قه لاه داوه و فهرموویه تی عاده تی هزره تی
 (داود) بووه ، علیه السلام ، وهک بوخاری گیراویه ته وه .

۵- یارمه تی دانی خه لکی

یاریده دانی خه لکیش به ده ستو زمان یان به مال و
 سامان یان به همر شیوه یه کی دیکه ، ده ورپکی یه کچار
 گرنگ و بهرهم دار ده بیښی له برینی ری ی بهر وخوا
 چوون دا ، چونکه یارمه تی دانی غیرو چاکه له گه ل دا کرانی
 بهرترین سیفه تی خوا میهره بانه و ، دیاره ټینسانیش
 هتا زیاتر بتوانی سیفه ته بهرزو په سنده کانی خوا له خوی دا
 بیښته دی زیاتر له خوا نیزیک ده بیښته وه ، خوا هوداش
 فهرموویه تی : (... وَ احْسِنُوا اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ)
 البقرة / ۱۹۵ .

۶- بیرکړنه وه

بیرکړنه وهش له بوونه وهرو دیارده سرسام کهره کانی و
 له نه فس و حال ته سیره کانی و له میژوو و کاره سات و
 رووداوه په ندبه خه کانی و له ناوو سیفه ته بهرزه کانی خوا و
 غایه ت و فهرمووده کانی ، یه کی دیکه یه له تویشووه همره
 به ترخه کانی سه فهری بهر وخوا چوون . (۱)

۷- پارانه وه

پارانه وه (الدُّعَاءُ) که پیروژترین جوړی زیکره
 به هرچیک نه و عده ب و مهرانه ی تیډا ره چاوبکړین که
 قورځان و سوننه ت خستوویانن پروو ، به یه کی که له هـ و

(۱) همره ها بیرکړنه وه له مردن و کاره ساته کانی دواي
 مردنیش ده ورپکی گرنگی هیه له صالح بوون و بهر وخوا
 چوونی ټینسان دا .

وه سيله هره گرگ و کاربگه ره کانی له خوا نيزيک بسوونه وه
داده نري .

[illegible]

وہ بشارت کہ جوڑو چوٹیہ تی پارا نہ وہ کہت لہ گسل
ثاست و قوناغی بدرہ خوا چوونت دا گونجاو و پیکہ لپیکہ .

٨- ح ج

چه کردنیش که جورہ خواہہ رستی یہ کی پروچی و فیکری و
 سیاسی و ثابوری و کؤمہ لایہ تی یہ، دہوریکی یہ کجار گرنک و
 بہزن دہینی لہ بہرہ و خواہہ بردنی مروث و بہرز کردنہ وہی دا
 بہرہ و پایہ بلیندہ کانی ٹیمان و ٹیسلام و تہ قوا و ٹیچسان .

۹۔ ئیعتیکاف

(اعتکاف) یش که بیریتیه له (مانه وه له مزگهوت دا به مبهستی به چند مهرچیکی تایهتی به وه سیله به کی به کار گرنگ و کاریگره بو پاک بوونه وه و گه شه کردن ی دل و ده روون و به ره و خوا چوون. (۱)

(۱) بۇ ئاگا دادا بولۇنى تەۋالە چۆنىيەتى و يا ساكانىي
(اعتكاف) دەتوانى سەرنجى تەفسىرى (قرطبي) بىددەي
ج ۲ ص ۳۳۲ تا ص ۳۳۷ .

۱- جیهاد

جیهاد کردن له پپناوی بهرزکردنه و هی ناوی خواوا ،
 نهک ناوی خۆت | وه له پپناوی بوژاندنه و هی ئیسلام دا ،
 به دڵ و زمان و قهڵم و مال و گیان ، کاریگه رتریسن ده ور
 ده بینئ له پپه لابرده ئینسان دا ، به ره و پله به رزه کانی
 ئیسلام ، چونکه ئینسان له گهرمه ی جیهادی راست و ساغ دا
 دوو چاری سهدان کۆسپ و ته گهره و ده رده سه ری و گرفتاری
 ده بی و هه زاره ها تال و سوپری ده چیژئ و ، نه مامی ده یان
 گرفت و ناسۆری به سفت و سۆ له زه و ی دلی دا ده نیژئ ،
 دیاره له به رانه ر شه وه ش دا خوی به رزو مه زن خراپه و
 تا وانه کانی ده سڕیته وه و به چاکترین شیوه پادا شتی
 ده داته وه .

دیسان ئینسان له جهنگه ی خه بات و تپکۆشسان و
 به شه ره اتن له گه ل نه فس و شه یتان و ناحه زان دا په ی به
 خه سته ت و خووه به دو خراپه کانی و هه له و ناته وای به کانی
 ده بات . (۱)

۱- خو و ره وشتی په سند

یهکی دیکه له و هۆ و ه سیلانه ی که به چاکتریسن و
 گرنگترین تویشووی سه فه ری به ره وخوا چوون داده نریسن
 بریتیه له خو و ره وشتی به رزو په سند .
 به لئ خورا زاندنه وه به خه سته به رزو جوانه کان که
 له کتییی (مسوڵمانی کامل) دا (۶۳) شه ست و سئ دانه مان

(۱) له کتییی (مسوڵمانی کامل) دا هه رکام له (نوپـژو
 رۆزو و زیکرو قورشان خویندن و هه چو جیهاد و مال به خشین)
 به تیروته سه لی توپژراونه وه .

لئى نووسيون ، وه رهفتار كردن به شيويهكى راست و دروست و
شهرعيا نه لگه ل دايك و باب و هاوسهرو خيزان و دراوسيو
خزمان و دوست و برادهرو ريبوارو پهككهوتنه و ليقه و ماساوو
ميوانان دا ، كارىگه رترين دهورى هميه له پاك كردنه وه و
ناماده بوون و شايسته بوونى نهفس دا بو نيزيك بووننه وه و
به رزبووننه وه و كامل بوون و بهديدارى خوا شادبوون .

۱۲- كه مخورى و كه مخوى و كه مديوئ يى و كه متيكه لى
هر له كوئنه وه زانايانى خواناسى دل بيدار فرموويانه
باباي ريبوارى رى خوا ههتا به سر چوار شان دا زال
نه بى و نه يان خاته ژير پكيني ئيراده ي خوئنه وه ، هيجى لى
چا وه روان ناكړى :

۱- خواردن و خواردنه وه (الاكل والشرب)

۲- نووستن (النوم)

۳- قسه كردن (الكلام)

۴- تيكه ل بوونى خه لكى (الاخلاط بالناس)

چونكه ئه چوارانه ههروهك چون چهند داخوازي به كى
به رته تى ژيانن ، بنك و سرچاوه ي هه موو خراپه وه
تا وانه كانيشن .

به لى مسولمانى خوشه ويست !

برسيه تى و شهونخوونى و بى دهنگى و كه ناره گيرى ، چسوار
هو و وه سيله ي هه ره گرنگ و پيوستين بو هه ركه سيك كه به
مسولمانه تى و خوا به رستى به كى ساده و عه و امانه قايل نه بى و
خوليا و ئاواتى پيه لاجوون و بهديدارى جوانى و هه يبه تى
(جمال و جلال) ي خدا شادبوونى له سر دا بى .

ئنجا له تيكراي دهقه كانى قورشان و سونه تى ش

ده فامریتنه وه که هه رکام له کهم خۆری و کهم خهوی و کهم دووی بی و
کهم تیکه لای شتی چاک و په سندن . (۱)

ئه وه نده هه به په چا و کردنی چهند خالیک مه رخ و پیویسته :
۱- نابیی کهم خۆری و کهم خهوی به کهی بگاته راده به کی وا که
بی هیزو لاوازو نه خوشی بکات ، مه گه ر له چهند حاله تیکی
زۆر پیویسته دا ، بو ته مبی کردن و سه رشکاندنه وهی نه فس ،
هه لبه ته ئه وده میش هه ر ده بی به ئه ندازه به کی ماقوول بی و
کاریک نه کات زیانی له قازانجی پتر بی .

۲- نابیی کهم قسه بی به کهی وای لای بکات له ئاقار نا هه ق دا

(۱) بو وینه خندا ده رباره ی کهم خۆری . فه رموویه تی :
(وَكَلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ) الاعراف
ثایه تی / ۳۱ .

وه پیغه مه ره صلی الله علیه وسلم فه رموویه تی :
(مَا مَلَآ اَدمی وَعَاءٌ شَرًّا مِنْ بَطْنٍ) رواه الترمذی .
وه خندا له مه دحی که سانی که دا که له شهوی دا بیدارن و
سه رگه رمی رازو نیازن و کهم ده خهون ، فه رموویه تی : (کانسوا
قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ) الذاریات / ۱۷ .

وه پیغه مه ره مان صلی الله علیه وسلم ده رباره ی
کهم دووی بی فه رموویه تی : (وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ فَلْيُكَلِّمْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ) رواه البخاری .

وه له زۆر ثایه ت و فه رموودان ده فامریتنه وه کهم زۆر
تیکه ل بوونی خه لکی په سندن نه ، بو وینه خندا فه رموویه تی :
(قَدْ افْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ، وَالَّذِينَ
هُمْ عَنِ اللّٰغْوِ مُعْرِضُونَ) المؤمنون / ۳، ۲۰، ۱ .

ده جا گومانای تیدار نه هه گه ر بیکت و بهس ئه م ثایه ته ی
(وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللّٰغْوِ مُعْرِضُونَ) جی به جی بکه بن ، خومان
له تیکه ل بوونی زۆر به ی خه لکی و به شدار بوونی زۆر به ی کۆرو
مه جلیسه کانیان ده پاریزین و که نار ده گرین ، چونکه مه گه ر
به ده گمه ن ده نا خه لکی هه ر سه رگه رمی قسه و بابه تی پووچ و
بی که لکن !!

بئی دهنگ بئی یان مؤن و مرچو بئی تام بیته بهرچاوی خه لکی،
به لکو که م دوئی یی به که ی ده بئی له یواری گپړانه و ی زمان دا
بئی له قسمی خراب و ناپه سندا .

۳- نابئی که م تیځه لئی به که ی به شیوه یه که بئی که سدان جوړه
غیش و کاری خپرو چا که ی له قیس بدات که به بئی تیځه ل
بوونی خه لکی ناکړین ، وهک : لابر دنی زولم و خرابه و
بئی شهرعی ، چه سپاندنی بهر نامه ی خوا ، یاریده دانسی
لیقه و ماوان ، سهر دانی نه خوځ ، مردوو ناشن ، به ساداری
کردنی شین و شادی دوستان .. هندا .

تې بینی :

له راستنی دا هم خالی دوا زده یه مه یه کجار گرگ و کاریگره
له بهر و خوا چوون و پیپه لاجوونی رپیواری رپی خوا دا ،
که واته له بهر که م بایه خی نه خرا و ته تیره ، به لکو له بهر
نه وه بوو که بابای رپیوار کاتیک ده توانی که م خوری و
که م خوی و که م دوئی یی و که م تیځه لئی به سهر خپرواردن و زور
خو تن و زور دوان و زور تیځه ل بوون دا ه لمر تری ، که
به هوئی نویژ کردن و پژو و وگرتن و زیکرو قورشان خو پندن و
پارانه وه و بیر کردنه وه .. هنده وه تا راده یه که دلی
رووناک بوو بیته وه ، رووخی به هیز بوو یی ، حالت یکی وای
بو په خسابی که تام و چیژ و هرگرتنی معنوی به بهر
تام و چیژ و هرگرتنی مادی دا زال بوو بیته ، به واته یکی دی
هر چه نده هم مه سله ی که م خوری و که م خوی و که م دوئی یی و
که م تیځه لئی به به بهر دی بناغه و بنجینه ی به روون یا ک کردنه وه
(تزکیه النفس) و بهر زیوونه وه دانه لری ، به لکم له سونگی

۱۳- دوستایه تی و ها وه لایه تی کردنی ئینسانی صالح

یہ کی دیکھ لو ہو پانہی کہ گہورہ ترین دہوریان ہہیہ
 لہ یاریدہ دانی پربواری پئی بہرہ وخوا چوون داو ، بہ
 تویشوویہ کی یہ کجار گرنگی پئی ناوبرا و دادہ نری ، بریتہ
 لہ نیزیکی کردن و برادہ رایہ تی گرتن لہ گہل ئینسانسی
 خواناس و پاریزکاردا ، ہر بویہش پیغہ مہری پیشہ و امان
 علیہ الصلاہ والسلام فہرموویہ تی : (المرء علی دین خلیلہ
 فلینظر احذکم من یخالل) رواہ ابوداؤد والترمذی رحمہما اللہ ورواہ بیہقی .

دوايین دوو عا و پارانه وهی (یوسف) یش علیه السلام
 ئا وایه (.. أَنْتَ وَلِيٌّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا
 وَأَلْحَنِي بِالصَّالِحِينَ) یوسف / ۱۰۱ .

زانایانی پیشینمان خوا لیان خوشبختی سهارهت به
گرنگی براده رایه تی کردنی ئینسانی چاک زوریان فهرمووه،
یو وینه فهرموویانه : سهرنج بده ! چوَن مانگ که خوی
له خوی دا خرۆکه یه کی تاریک و بختی شووه، له بهره که تسی
براده رایه تی کردنی پوژدا چوَن له فهیزو به خشی بههره مه ند
بووه و بوته چراخان !!

ههروه ها فەرموویانه : ئهوهنده بهسه بو سهلماندنی
 گریگی هاوه لایهتی چاکان که سهگی براده رانی ئهشکههوت
 (أَمْعَابُ الْكَهْفِ) که له ماهیت دا هیچ جیاوازی له گهل
 سهگانی دنیا دا نیه ، بههوی نیزیکی لهو گهنجه خواناس و
 ههردانه وه ، خوا له گهوره ترین کتییی خوی دا نساوی
 ههناوه و باسی دهوری ئیشکه گرتنی کردوه !

بهائی ها و لایه‌تی چاکان و دُستایه‌تی کردنیان هویه‌کسی
به‌کجار کاریگرو یارنده‌دهره بو به‌رجاو پرونی و وره‌به‌ری و
تیزمونه و و پشوو دِریژی ریشوارانی ری‌ی خواناسی، هه‌ر
بویه‌ش هه‌ر له دیزه‌مانه و هه‌ر خاوه‌ن دلانی بیدار و هوشیار
نایه‌تی (یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ
الطَّائِفِينَ) یان کردوته شیعاری خویان ا

به لام شده ای که گرنک و پیوسته شده که لـ
تیکه یشتی معنا و مبهستی (پاریزکاری) و (له گـ)
راستان بون (دا به هله دا نه بین).

۱۴- مویلاکردن و شاشابوون به ژیان و به سرهاتی مالخان و خواناسان

هوٻه کي ديکه له وانہي ڪه ڪاريگه رتريں ده وريان ههيه
له (له خوا نيزيڪ خسته وه) ي ٿينسان دا ، بريتيه لسه
موتلاو سه رنچ داني ژيان و گوزه راني به قيمتي مهربان و
شير و زاني پڻي خواناسي .

بهائی به سه رها تي (بوخوا ژياوان) به ټاسماني به رزي
ميژوي . خواناسي يوه بو باباي مسلمان ، وهك شه و
شه ستره پرشنگدارانه وان كه له شهوي تاريخ و تهلم دا
بو باباي رښوار ده بنه نيشانه و ده ليل و جيگه و ريگه ي
خويانيان پي ده دوزينه وه و پي لي تيگ حاجيت ، به لام
گريگ شهويه وردو وريا بو گوته شه ستره و (۱) ټارو وچكه
خوي لي نه كنه مانگ و پوژوو شه ستره و به دواي كولاوي

(۱) گولہ نہ سیر: جوڑہ کرٹکی بالداری زوونا کی بہ خشی
لاوازو کہم تہ منہ

خوار نه که وی و، له ته له و داوی ښانې زړو ناله بهار
نه که وی !

ښا بو سلماندنې گرنګې شوېن پي مه لگرتني صالحان
چند ده ټيکي قورځان به نمونه دښينه وه :

يه کم: له سوړه تي (الانعام) دا خوي بهرزو مهزن پاش
گيرانه وي به ټيک له به سرهاتي (ابراهيم) صلي الله
عليه وسلم ، ناوي (١٧) که سي له پيغه مبه راني پايه بهرز
هيناوه که نه مانن :

(اسحاق ، يعقوب ، نوح ، داود ، سليمان ، ايوب ، يوسف ،
موسي ، هارون ، زكريا ، يحيى ، عيسى ، الياس ، اسماعيل ،
اليسع ، يونس ، لوط) عليهم الصلاه والسلام ، ښا پاش
چند رسته يک فمرموويه تي :

(.. اُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهُمْ اَقْتَدِهْ ..) / ٩٠ .

واته : .. نه وانه که سانيکن که خوا رپرووني کردوون، ده جا
توش وه دواي رپبازي پرووني وان بکه وه ..

وهک ده بينين خوي مېهره بان څاموژگاري پيغه مبه ري
هه لېزارده ده کات عليه الصلاه والسلام، که پي و شويـن و
ره وشتي بهرزي نه و زاتانه په چاوبکات و بيانکات
سهرمه شقي خوي !

دووه م: له سوړه تي (هود) يشدا پاش گيرانه وي به سرهاتي
هرکام له (نوح ، هود ، صالح ، ابراهيم ، لوط ، شعيب ،
موسي) دواي چند ټايه ټيک فمرموويه تي : (وَكَلَّا نَقْصُ
عَلَيْكَ مِنْ اَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نَحْبِثُ بِهِ فُؤَادَكَ ..) / ١٢٠ .
واته : وه له هه والي هرکام له پيغه مبه ران شتي وات بو
ده گيرينه وه که دلتي پي ده چه سپينين ..

که واته :

ښاګاډار بوون و ښاره زابوون به به سهرهاتي خواناسان
مايه ي پروا زيادبوون و باوه پته و بوون و سهره نجام
دل چه سپان و دامه زرانه !

سپېم : هروه ها له ګوتايي سووره تي (يُوْسُف) داو دواي
ګيړانه وه ي سهرګوزشته ي نه و زاته به رزه فرمويه تي :
(كَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ) / ۱۱۱ .
واته : بېګومان له به سهرهاتيان دا پند هيه يو خواوه
عه قلان ..

که واته :

مسولمانی خوشه ويست و به ريز !
کاتپکي چاک له تهمنه ت تهرخان بکه يو څو ښندنه وه و
موتالاي زياني خواناسان بهم شپويه :

- ۱- پيغه مبه راني خوا به گشتي عليهم الصلاه والسلام .
- ۲- پينج پيغه مبه ره خواوه ن عمرمه کان (نوح ، ابراهيم ، موسي ،
عيسي ، محمد) به تايبه تي و ، پيغه مبه رمان (مُحَمَّدٌ) طــــي
الله عليه وسلم به تايبه تي تر .
- ۳- هاوه ل و شوين که وتوواني پيغه مبه ران به گشتي ، که لــــه
قورځان و سونه تي (صَحِيحٌ) دا به سهراته کانيــــــــــــــان
ګيړاونه وه ، وهک به سهرهاتي (مَرْيَمٌ) و (أَصْحَابُ الْكَهْفِ) و
(طَالُوتٌ) و (مُؤْمِنِ آلِ فِرْعَوْنَ) و (أَصْحَابُ الْقُرَيْشِ) و
.. هتد .

- ۴- هاوه لاني پيغه مبه رمان رضي الله عنهم به تايبه تي و ، چوار
خليفه راشيده کان به تايبه تي تر .
- ۵- زانا و خواناس و ناوداراني ميژووي عيسلام هره له چاخي

(تابعين) هوه تا ئىستا، وهك: حَسَنُ الْبَصْرِي، ابْنُ سِيرِينَ، عمر ابن عبدالعزيز، ابْنُ الْمُسَيَّب، سفيان الثوري، زَيْنُ الْعَابِدِينَ، ابراهيم ابْنُ أَدَهْم، جعفرُ الصَّادِق، ابو حنيفه، مالك، شافعي، احمد ابن حنبل، حارث الموحاسبي، شيخ معروف الكرخي، شيخ جُنَيْد البغدادي، الْغَزَالِي، الجيلاني، الْعِزَّ بن عبدالسلام، بهاء الدين نقشبند، جلال الدين الرومي، ابْنُ تَيْمِيَّة، ابن قيم الجوزية، الامام الرزاني، عبدالوهاب الشعрани، صلاح الدين الايوبي، وَلِيُّ اللّهِ الدَّهْلَوِي، مولانا خالد، حسن البنا، النورسي، المودودي، سيد قطب، محمد اقبال، دكتور علي شريعتي، روح الله الخميني... (۱) **خُصُوا لَهُ هُمُودُ لَوِي كِيَانِ خُزْدِي**

۱۵- پابهندی مووبه موو به ری و شوینی پیغه مبه ره وه
صلی الله علیه وسلم

له راستیدا هم مهسه له یه مان له بهر کهم شه میه تی وه دوا
نه خست، به لکو ویستمان قورشان فهرمووده نی (خُتَامُهُ مِسْک)
بی و یارووی به له زهت بو دوا یه بی !

چونکه له راستیدا مهسه له ی پابه ندیوونی ئینسان به
سونه ته کانی پیغه مبه ره وه له هه موو حالیک دا گه وره ترین و
گرنگترین و کاریگه ترین و له هه مان کاتیش دا قورسترین
شته له ژبانی دا، وه هم مهسه له یه هه موو شه مهسه لانه ی
که له (۱۴) خالی رابردوودا خرا نه روو ده نیووخو وه رده گری .
جا مسولمانی سهنگین !

وهک رابه ری به ریزمان صلی الله علیه وسلم
فهرموویه تی زور به بایه خو گرنگی پیدانه وه پابه ندی ری و
شوینی پیغه مبه ره وه، ددانانی له سه ر روگره (خُصُوا عَلَیْهَا

(۱) شتیکی ئاشکرایه که (آیه الله الخميني) ئیسلامی له جوغزی
مهزه بی (شیعه) دا قبول بووه، به لام بی ویزدانیسه که
وهک زانا و خواناس و شورشگریکی ناواری جیهانی ئیسلامی
لیزه دا ناوی تومار نه کری !

بِالنَّوَاجِرِ) ، چونکه هه موو رڼی بهر ده ولای خدای به ستراون و
هیچ رڼی بهک نات گه به نیتته دیداری خدای بیجگه لــــه
شوین پئی هه لگرتنی پیغمبه ری نه خوینده وار ، رووحم بهه
فیدای خوئی بهری پئی بی ، شه می که گویشم قســــه ی
گیرفانی خویم نیه و ده قی قورشانه (قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ
اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ...)

آل عمران / ۳۱ .

واته : - شهی موحه مهه د ۱ - بللی شه گهر ئیوه خواتــــان
خوښ ده وئ - و هه ر له دیداری ده کهن - وه دوام بکــــه ون
جا خوداش خوښی ده وئ و له تاوانه کانیشتان ده بوورئ ...
به للی کئی ده یه وئ له خوا وه نیزیک بکه وئ و به دیداری
شاد بی ، با خهت و شوین پئی ی پیغمبه ر بگــــرئ و
بهری نه دات ، چونکه شه و زاته رووحم فیدای بی ده لیلیکی
کارامه و شاره زایه و چوته لای خوا و گه را ویشه ده وه (سُبْحَانَ
الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ ...) الاسراء / ۱ .

که واته زور چاک ده زانی به کوئی مان دا بهرئ و زور بهاش
ده توانئ پریگامان بو وه سف بکات و سه ر راست و شاره رمان
بکات و مسوگهر مسوگهر هه ر که سیک به راستی دامینی بگرئ و
خوئ ته سلیم بکات، رڼی ی لئ و ن نابئ و به مه نزلئ ده گه یه نئ ،
خوداش بهر موویه تی : (لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ
حَسَنَةٌ ...) الاحزاب / ۲۱ .

که وایی مسولمانی شیرین ۱

هه ول بهه پیغمبه ری پیشه واره و پهنه واکار به سندن ،
خواردن و خواردنه وهی ، نووستنی ، قسه کردنی ، هه ستانی ،
دانیشنی ، رویشنی ، چاک وچوئی ، بهرگ و پوشاکی ،

نوێژکردنی، پۆزووگرتنی، جیها دکردنی، تووڕه بوونی،
 لیبوردنی .. هتد چون بووه ، تۆش وابه ، چونک
 بارتەقاي شهوهی که وهک وی دهچی بۆ لای وی دهچی !! (۱)

به لای مسولمانی به پیزو سهنگین !
 شوین پی هه لگرتنی پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم
 چاکترین و کاریگه رترین هوی به ره وخوا چوون و له خوا
 نیزیک بوونه وهیه ، هه ربویه ش خوی میهره بان الله
 فهرمووده یه کی قودسی دا فهرموویه تی :

(... وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا انْتَرَفْتُ
 عَلَيْهِ ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ
 فَإِذَا أَحْبَبْتَهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ
 بِهِ وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا وَإِنْ سَأَلَنِي
 فَأَعْطَيْتُهُ وَلَئِنْ أَسْتَعَاذَنِي لَأُعِذَّنَّهُ) رواه البخاري . واته :
 وه بهندهی من به هیچ شتیگ له من وه نیزیک ناکه وی
 که خوشه ویمست تر بی له لام له وهی له سهرم پیویست کردوه ،
 وه بهندهی من به رده وام به هوی سونه تانه وه لیم نیزیک
 ده بیته وه هتا خوشم ده وی ، جا ته گهر خوشم ویست ده بمه
 شه گوئی یه که پیی ده بیستی و، شه چا وهی که پیی
 ده بیستی و، شه ده ستهی که پیی ده گری و، شه لاقه ی که
 پیی ده روات ، وه ته گهر دا وای شتیگم لی بکات دهیده می ،
 وه ته گهر به نام پیی بیستی به نای ده ده م !!

(۱) چاکترین سه رچا وه که من لای به هره مه ند بوویم بو
 شاره زا وون به خو و ره وشت و حال و بال و وردو درشتی
 پیغه مبه ری مه زن علیه الصلاة والسلام ، کتبی (الشفا) یه
 که (قاضی عیاض) نووسیویه تی و له چوار بهرگان دایمه و
 (ملا علی قاری) و (خفاجی) شه رچیان کردوه .

لهم فرموده به رزو پیروزه چند شتیک ورده گیرین :

۱- مرووق به هوی به جیهانی فره کانه وه له هموو شتیک زیاتر له خوا نیریک ده بیته وه . که واته پیویسته شه و پهری گرنگی وایه به به جیهانی و پاراستنی فره کان بدات و هتا شتیک فره له وی بی خوی به سونه تانه وه خهریک نه کات ، چونکه شه گهر له سووری تی دواند له لابی بوی تی ه لایه ته وه .

۲- هر که شتیک فره کان به ته وای جیه جیکات ده م بوده می پتر به هوی سونه ته کانه وه له خوا نیریک ده بیته وه و ده پنا سو و پیی ئاشنا ده بی ، که واته شوین پی ه لگرتنی پیغه مبرمان علیه الصلاه والسلام چاکترین هوی خوانا سین و پروا پته و سوون و به ره و خوا چونه .

۳- له سونگی شه وه که (مُحَمَّدٌ) علیه الصلاه والسلام چاکترین و خوشه ویست ترین به ندهی وایه ، مرووق به هوی پایه ندی موویه موو به سونه ته کانی ده وه ده بیته خوشه ویستی خودا ، هتا راددهی پایه ندی به که ی پتر سی شه دازهی خوشه ویستی به که شی زیاتر ده بی .

۴- کاتیک به نده هینه به سونه ته کانی پیغه مبرمه وه علیه الصلاه والسلام پایه ندی و که بیته خوشه ویستی خودا ، وای لی دی ده بیته دوست (وَلِيٍّ) ی خودا ، شه و کاتنه ش چاو و گوئی و ده ست و پی و باقی شه ندانه په نهانو روا ته کانی بهس به فرمانی خودا و به پیی ره زامه ندی وی ده جو لئین و ، هموو ده می له خزمهت خودا ده بی و هر شتیکیش له خوا داوا بکات دهیداتی و ، هر کاتیکیش په نای بینته بهری پهای ده دات و ده یاریزی .

مسولمانی عزیز !

ئىستاش كه زۆر به كورتى و پاپازنه راوى له پازده (١٥)
خاآن دا وه لامي پرسیاری (به چى به ره وخوا بچى و
پنه لابچین ؟) مان دایه وه ، چهند ئاگاداری به كى گرنك
ده خه پوو و كۆتایی به باسى (پىگای صالح و وون و
به ره وخوا چوون) دیتین :

چهند ئاگاداری به كى گرنك

به كم :

دلى ساغ (قَلْبُ سَلِيم) تاقه ده ستمایه به كه له پۆزى
دوايى دا ده فریا ئینسان دیت و ده پته هوى له ده دۆزهخ
قوتار بوونى و به به ههشت شادبوونى ، وهك خوى كار به جى
فه رموو به تى :

(يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ . إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ) الشعراء / ٨٩ ، ٨٨

جا بىگومان دلى ساغ نیشانه ی زۆرن ، كه واته بوئه وه ی
ههركا مێكمان تا پاده بهك ئاگاداری ساغ و نه ساغى
دلمان بین ، با چهند درووشم و نیشانه به كى دلى ساغ
به خه پوو ، ئه گه به كورتیش بى :

١- تام چىز وه گرگرتن له نوێژ و پۆزو و زىكرو قورشان خویندن و

پارانہ وہو . . ہند .

۲- هدست کردن به تالی و ناخوشی هدر گوناگو خرابه ییـــهک
هرچه نده گچکه شربی .

۳- نیشانه‌یه‌کی دیکه‌ی دلی ساغ شه‌وه‌یه که عینسان به‌گشتی
ته‌نیایی پی خوشتر بیت له تیکه‌ل بوونی خه‌لکی، مه‌گه‌ر
له‌کاتی شه‌جام‌دانی شه‌و شه‌رک و کاره خیرانه‌دا که به‌کیان
له‌سه‌ر تیکه‌ل بوونی خه‌لکی که‌وتوه ..

۴- پاکى دل له بوغزو غه ره زو ئيره يى (حَسَد) و به سووک سه پرکردنى خه لکى ...

۵ - بهزهیی و پەرۆش و دل پیتی سووژان سمبارت بدو که سانهی که تازاری ددهن و خراپهی له گهل دا دهکن ، وه دوووعا بو کردنیان و ، داوای شیفا و چاکبوونهوه بو له خوا کردنیان .

ئەمانە پىلىج نىشانە و بەلگى بىنچىنەيى و بەرچاوى دلى
ساغو سەلىمىن ، خوا بەقسە تمان بىكات و ، لە قەيـــــــــــــــزو
بەخشى خوى بۆمان زياد بىكات ،
دووهم :

ئىنسان ئەگەر بىمەۋى بەرەۋ خواناسىن و ، بەدىدار
شادىبەۋىنى (لِقَاءُ اللَّهِ) دېگىزىتەنەن ئابىي جگە لىقە
ئاسىنى خواۋ پەي بىردن بە سىفەتە بەرزو پەستەكانسى و
لىي نىزىك بوۋنەۋەي و ئەۋ شتەنەي كە پاشكۆي ئەۋانەن
ۋەك چۈۋنە بەھەشت و چەپالەدران لە دۆزەخ ، ھىچ نىياز و
مەبەستىكى دىكەي ھەيىت ، تەننەت ئابىي مەبەستى لىقە
بەرەۋخوا چۈۋنە (بوۋژاندەۋەي ئىسلام) ىش بىت !
چۈنكە نەفس و شەيتان لە پەنای ئەۋ جۆرە مەبەست و

ئامانچە بەرزو پاکانەدا ، گەراو توخمی دەیان جـــــۆرە
 نەخۆشی پیس و کوشندە دادەنن .
 سێیەم :

بۆ قبوول بوون و وەرگیرانی هەر کاریکی خێرو چاکـــــە
 سێ مەرج پێویستن :

- ۱- ریا تیدا نەبوون (عَدَمُ وُجُودِ الرِّیاءِ) .
- ۲- هەست نەکردن بە خۆپەسندی (عَدَمُ الْأَحْسَاسِ بِالْعُجْبِ) .
- ۳- دووربوون لە داھێنان (الْأَبْتِعَادُ عَنِ الْبِدْعَةِ) لەبەواری
 عیبادەتدا .

بەلێ خوا پێی مەبەست بوون (الْأَخْلَاصُ) و بە شان و شەوکهتی
 خۆ نەنازین و ، هەموو شتێک لە توفیق و یارمەتی خوا زانین ،
 وە شوێن پێی هەلگرتن (اتباع) ی شرع ، سێ مەرجـــــی
 بنەرەتین بۆ وەرگیرانی هەر کاریکی چاک و ، بە نەبوونی
 هەركامێکیان ئینسان پەنج بەخەسار دەبێت ، دەبێتـــــە
 سەپانی پووشی ، بەواتایەکی دیکە ؛ (رِیاء) و (عُجْب) و .
 (ابْتِداع) سێ کرم و میکروبی پیس ، هەركامێکیـــــان
 - چ جایی هەرسێکیان - بکەوێتە هەر کاریکی خێرەو ، وەک
 شیرێ هەلگەراو و گەنمی سن و کوێروو لێدراوی لێ دێت .
 چوارەم :

هەركاتێک ویستت بزانی داخوا لەلای خوا پەرورەدگار
 چۆنی ؟ پامێنە بزانه ئەو لەلای تۆ چۆن ؟ چونکە ئەو لەلای
 تۆ چۆن بێ ، تۆش لەلای وی ئاواي !
 کەوابی :

- ۱- تۆ چەندەت خوا لەلای بەقەدرە ، ئەویش هێندە قەدرت دەگری !
- ۲- تۆ چەندەت ئەو خۆش دەوێ ، ئەویش هێندە !

۳- تۆ چەندە بەتەنگ رەزامەندی و یەوەبی، ئەویش ھێندە !
۴- تۆ چەندە خێرای دەکە ی لە جێ بە جێ کردنی فەرمانەکاندا ،
ئەویش ھێندە لوتف دەنوێنێ لە وەلامدان ————— وەو ی
دا وایە کانت دا !

۵- تۆ چەندە ئەوت لەیادە ئەویش ھێندە (فَاذْكُرْنِي اذْكُرْكُم)
۶- تۆ چەندە لەسەر وی توورە دەبی ئەویش ھێندە ، (اِنَّ
تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ) .

۷- تۆ چەندە عادی خۆت بۆ وی تێک دەدە ی ئەویش ھێندە
(خَرَقُ الْعَادَةِ) ت بۆ دەکات ، سەرئە بە چۆن عادی
سووتاندن (احراق) ی لە ئاگردا نەھێشت بۆ (ابراهيم
الخليل) !!

۸- تۆ چەندە پشتی پێ بەستی و تێپرا بیینی ، ئەویش ھێندە
پشت دەگرێ و بەدەنگتەو دە ؟
۹- تۆ چەندە چاکە ی لێ چاوەروان بکە ی ئەویش ھێندە
چاکە لەگەڵ دەکات !

ئەمانەش ھەموویان لە پستە ی (اَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي)
دەفامرێنەو ، کە بوخاری گێراویەتەو .
بەلام دوو شت لەبیر نەچن :
یەک :

چەندە خوا بناسی ئەوەندەش لێی دەترسی و خۆشت دەوێ و ،
گومانەت بەرانبەری چاک دەبێت ، چەندەش خۆشت بوێ و
لێی بترسی و گومانی چاک ی پێ بەری ، ئەوەندەش بەندایەتی
بۆ دەکە ی ، وەک رابەرمان فەرموویەتی : (لَوْ أَحْسَنُوا
الظَّنَّ لَأَحْسَنُوا الْعَمَلَ) رواه مسلم .

دوو :

(چهنده) ی تۆو (شهونده) ی وی یهکسان نین و ،
 پیکهوه ناخرینه تهرازووپکهوه ، بهلکو (چهنده) ی تۆو
 لهقهدهر خۆتهو (شهونده) ی ویش لهقهدهر وی !
 ههربۆیهش خوا له فهرمووده ی قوودسی دا فهرموویهتی :
 (... وَإِذَا أَقْبَلَ إِلَيَّ يَمْشِي أَقْبَلْتُ إِلَيْهِ أَهْـ____رَبُّوْل)
 متفق علیه .

پینجهم :

پۆی بهرهوخوا چوون کۆتایی نیه ، چونکه خـــــــودا
 بۆ سنووره ، دیاره دهریای ناسینیشی بۆ سنووره ، وه
 (کامل بوون) ی مروؤق شتیکی گوپرهیی (نسبی) یه ،
 دهنا ئینسان قهت بهتهواوی لهدنیا دا (کامل) نابۆی ،
 چونکه شهگهر وابۆی جموجۆل و بهرهوخوا چوونی کۆتایی
 پۆی دۆ و ، رادهوهستی !!
 شهشم :

ههركهسیك دهیهوئێ زیاتر به دهریای بۆ بنی تهسهووف و
 عیرفان دا بچپتهخوار ، با سهرنجی شهم سهرچاوانه بسات ،
 بهلام ئاگاداری خۆتهو خالیش بۆ ، بهتایبهتی سهارهت به
 یهکه میان که گرنگترینیشانه :

- ۱- إحياء علوم الدين / غزالي .
- ۲- إيقاظ الهمم في شرح الحكم / ابن عجيبة
- ۳- الفتوحات الإلهية شرح المباحث الأصلية / ابن عجيبة
- ۴- مدارج السالكين / ابن القيم .

- ۵- تَرْبِيَتُنَا الرُّوحِيَّة / سعيد حوى .
- ۶- كيميای سعادت / غزالی .
- ۷- مکتوبات الأمام الربانى .
- ۸- الفتح الربانى / الشيخ عبدالقادر الجيلانى .

لېككنامې

په ننگه يه کيک بېرسې باشه نو ری یه شش قوناغی یه
که توناوت لی ناوه (پیځای صالح بوون و بهره وخوا
چوون) ، سر به کام له پیباز (طریقه) هکانه
(تصوف) ه و نه گهر له پیبازه ناسراوه کانی سوفیا یه تیش
جوئ یه ، ناوی چی یه ؟
له وه لآمدا ده لیم :

ثیمه ریزو حورمه تی زورمان بو هموو نو ریبازه
راست و (۱) ساغانه ی (تصوف) هیه که خه لکېکی زورمان
بهره وخوا گیراوه ته وه و ژماره یه کیشیان لی به خه
ودا

(۱) به لی ثیمه ریزمان بو ریبازه راست و ساغه کانی (تصوف)
هیه ، به لآم به داخوه له میزه (تصوف) ی راسته قینه
مه گهر به ده گمن دنا بی سهر و سوراغهو ، زور ریچکه
خواروخیچو پر بیدعت و نه فسانه ش به ناوی (تصوف) هوه
ها تونه گوری .

گه یاندوون و ئیسلامیکی راست و ساغیان تی گه یاندوون ،
بهلام شهوهی ئیمه لیږده دا به ږیگای صالح بوون و بهر وخوا
چوونمان داناوه ، ناویکی تایبتهی نیه و ، راسته وخوا له
قورښان و سوننه و تهجره بهی راست و ساغی خواناسان
وه ږگیراوه ، نه گهر بگونجی هیچ ناویشی لی ښیریڼ ده لئین :
(ږیبارزی قورښان و سوننه) ، خو نه گهر بشته وئی پال
بدریته لای که سیک شهوه (ږیبارزی موجه ممدی) یه .

خوښه نړۍ به پريزو خوښه ويستم !
 به پيوېستی ده زانم که له م پاشکوښه دا چهند مه سه ليه کي
 گرنگ به کورتي بتوښمه وه ، که پيم وايه زياتر تيشک
 دا وښه سر بابه ته کاني دیکه ښم ټالقه يه :

په کرم تاماښي نو و سراني ښم ټالقه يه چي به ؟!

له وه لامل دا ده لټين :

له روانگه ښي اسلام وه گورپين و چا ککړدن (تغيير و اصلاح)
 تاک و کومه ل بهرهم و ښه نجامي گورپين و چا ککړدن فیکري و
 مه غښوي و ښه خلقي يه ، ښه گهر به ورديش سرنجي ژيان و
 به سره هاتي پيغه مبه ران به گشتي و پيغه مبه ري کوتايي عليه
 الصلاه والسلام به تايي به تي بده ين ، ده بينين هم موويان
 سره تا له گورپين و چا ککړدن ښم سې بنچينه يه وه ده ست
 به کار بوو ون و سره نجام گه ښتونه قوناغي کوتايي
 کار کړدن يان و سره گرمي گورپين و چا ککړدن کومه لگا بوو ون
 له بواره کاني دیکه دا وهک سياسي و کومه لايه تي و ښووري ..
 جا منيش له بهر تيشکي ښم راستي يه دا ماو يه که ده ستم
 به نوو سيني زنجيره يه ک گرده به ناوي (يا چاکتر ښي اسلام
 بنا سين) که له (۱۲) ټالغان پيک ديټ و هـ هـ دوا زده
 ټالقه کدش ترخان کراون بو گورپين و چا ککړدن ښه و سـ
 بنچينه يه که با سم کړدن (لايه ني فیکري و لايه ني پووحی و
 لايه ني ښه خلقي) ، به لامل له سونگه ښه وه که جار کاري

ئەو زنجىرەيە تەواو نەبوو، ئەم قۇناغەش واپىيويست
دەكات كە ئەو مەسەلەيە خىراپىيە پەلەي تىدا بىكرى ،
وەك گوتراو : (ما لا يترك كلة لا يترك كلة) ، بەپىيويست
زانى جارى وەك پرى خوشكردن و بەركول و نۆنەخشەپىك
زنجىرەيەكى ئالقە ورد بنووسم كە بە كورتى و گوشىراوى
هەموو مەبەستەكانى زنجىرەي ناوبراوى تىدا بن ، ئىندى
خوا توفىقى دام و ناوئەيدى نەكردم و بەو جۆرە زنجىرەي
(بوواندەنەوئەي ئىسلام) م دەست پىكرد ، كە جارى سى
ئالقەي لى نووسراون و ، هەركا مەكيان تەرخان كراوە بو
چارەسەر و گۆرپىن و چاككردنى يەككەك لەو سى بنچىنە
گىرگانەي كە لەسەرى باس كىردن :

ئالقەي يەكەم (پىيازى پىغەمبەر صلى الله عليه وسلم
هامەيە ؟! بو گۆرپىن و چاككردنى لايەنى فەكرى تىياك و
كۆمەلى مولىمان .

ئالقەي دووهم (پىگاي صالح بوون و بەرەخوا چوون)
بو گۆرپىن و چاككردنى لايەنى مەنەوى .

ئالقەي سىيەم (برايهتى مولىمانان چۆنە ؟) بو گۆرپىن و
چاككردنى لايەنى نەخلاى بەگشتى و هەلس و كەوت پىكەندەو
كردنى مولىمانان - كە گىرگىترىن بەشى نەخلا - بەتايەتى .
كەواتە :

ئىستا زانرا كە مەبەست لە نووسىنى ئەم ئالقەيە
خستە پرووى بەرنامەو نەخشەيەكى مەنەوى و پرووى يە بو
ئەوئەي ئىنسانى مولىمان بەپىي ئەو بەرنامەو نەخشەيەو
لەبەر تىشكى ياسا و دەستوورەكانىدا بەخوى دا بىتەوئەو ،
لە خوگۆرپىن و خوچاككردن و بەرەخوا چوون وەخوبەوئەو .

بیویستہ شہوہش بگوتری، کہ لہنیوان ٹالقی یہ کہم و
دو وہ مو سیہ می ثم زنجیرہیہی (ہووزاندنہ وہی ٹیسلام) دا
پہیوہندی یہ کی توندو پتہ و ہہیہ، چونکہ تہنیا کاتییک
ٹینسان دہ توانی بہ شیوہیہ کی راست و دروست و شہری ریگی
صالح بوون و بہرہ وخوا چوون بگریتہ بہر، کہ پیشتر بہ
شیوہیہ کی راست و دروست لہ ٹیسلام و ریبازی پیغہ مہر
علیہ الصلاہ والسلام حالی بووی، وہ تہنیا کاتیکیک
دہ توانی بہ شیوہیہ کی ریک وپیک و شہری بانہ لہ گہل خہلکی دا
بہ گشتی و خوشک و برایانی مسولمانی دا بہ تاییہ تی رہفتار
بکات، کہ پیشتر بہ ہوی خوگورین و بہ خودا ہاتنہ وہ و
بہرہ وخوا چوونہ وہ (صالح) بووی و، خشپ وخال و گری و
گوگہ کانی سہر دل و دہروونی لابردبی !

**نایا قوناغہ کانی ریگی کے صالح بوونے و
بہرہ وخوا چوون ہر ثم تہ تہنے؟!**

لہ وہ لام دا دہ لپین :

نہ خیر، بہ لام لہ سونگی شہوہ وہ کہ زانا و شارہ زایانی
لایہنی بہرہ وردہ و عیرفان و تہصہ ووف، لہ نیو خویمان دا
دہربارہی پلہ و قوناغہ کانی ریگی ناوبرا و لہ سہر
ژمارہیہ کی دیاری کرا و ریک نہ کہ و توون و، (۱) لہ چونیہ تی

(۱) ابن قیم الجوزیہ رہحمہ تی خوی لی بی کہ چاکتریسن و
وہ فادارترین قوتابی ماموسای زانا و خوابس و شورشی
(ابن تیمیہ) یہ، لہ کتبی (مدارج السالکین شرح منازل
الساثرین) دا کہ بہ بروای من پوخت ترین کتبی (تصوفی
راستہ قینہی پابند بہ قورقان و سونہ تہ، لہ وبارہ وہ

پرزکردن و ژماره‌ی قوناغ و مهنزله‌کانی چاکبوون و به‌ره‌وخوا
چوون دا بیروپای جیایایان همن ، که له تیوه‌پوکه
یه‌ک‌ده‌گره‌وه ، منیش پاش وردبوونه‌وه و تیوه‌پامانی زۆرو
به‌ته‌جره‌به‌ی کرده‌یی خوشم بۆم ده‌رکه‌وت که هه‌موو پله‌و
قوناغه‌کانی پریگای صالح بوون و به‌ره‌وخوا چوون له‌م شه‌ش
قوناغه‌دا کورت‌ده‌بنه‌وه ، جا به‌مه‌به‌ستی ئاستان کردنه‌یی
لێ حالی بوونی مه‌به‌ست و زیاتر پوون کردنه‌وه‌ی بابته‌ته‌که ،
پریگای ناویراوم دابه‌ش‌کرد بۆ شه‌ش قوناغی گۆریه‌ن ،
واته (تۆبه‌کردن و پاک‌بوونه‌وه ، زانیاری و چار پوون ...
بوونه‌وه ، ئیخلاص و یه‌ک‌لابوونه‌وه ، یاریزکاری و وزدبوونه‌وه ،
ئیحسان و به‌رزبوونه‌وه ، ده‌وام و ساردنه‌بوونه‌وه) که
له‌راستی‌دا هه‌موو پله‌و قوناغه‌کانی دیکه‌ی شه‌و پریگا به‌رزو
پیرۆزه‌ ده‌نیو خویان ده‌گرن .

.....
فه‌رمووینه‌تی: (وَقَدْ أَكْثَرُ النَّاسِ فِي صِفَةِ الْمَنَازِلِ وَعَدِيدِهَا ،
فَمِنْهُمْ مَنْ جَعَلَهَا أَلْفًا وَمِنْهُمْ مَنْ جَعَلَهَا مِائَةً ، وَمِنْهُمْ مَنْ
زَادَ وَنَقَصَ ، فَكُلٌّ وَصْفُهَا بِحَسَبِ سَيْرِهِ وَسُلُوكِهِ ...) .
پروانه (مدارج السالکین ...) ج ۱ ص ۱۲۲ .

میکرف پر زکرائی تھو کیش قوناغہ بہم تہنہ بہ میسہ بہ؟

حیکمت و ھوی پریزکرائی تھو قوناغانہ، کہ شہش قوناغی
سہرہ کی و بنہ پرتی ریگی چاک بوون و بہرہ وخوا چوونن، بہو
شیوہیہی کہ لمہ ثالثہ میدا دہبیرئی، تھوہیہ کہ ٹینسانی
مسولمان و ریویاری ری ی بہخودا ہاتنہوہو بہرہ وخوا
گہرانہوہ، دوا تھوہی بہ لوتف و بہزہیی خوا لمہخوہوی
شوومی لاری بوون و لمہخوا دووربوون بیدار دہبیتہوہ،
دہروون و ویزدانی پالی پیوہدہنی و ہانی دہدات کسہ
بہرہ وخوا بگہ پرتہوہو بہخوی دا بیتہوہ، بہلام کہ تماشا
دہکات بہ پلاوی پیسی تاوان و خراپہ و بی ٹاگایی پیوہ
ریگی نادرئی بچیتہ نیو میجرایی خوا بہرستی و بہرہ وخوا
چوونہوہ، برپار دہدات کہ بہ تاوی پہ شیماسی و گہرانہوہ
— یہ کی راست و ساغ پاک پاک خوی بشوات، بہم شیوہیہ
یہ کہمین پلہ و قوناغی ریگی خوجاککردن و بہرہ وخوا
سہفر کردن ہلکہ بوپری.

تنجا دواپی کہ خوی پاک دہکاتہوہو بو وہ پری کہوتس
خوی سازدہکات، تماشا دہکات ریگی ناوبرا و پری یہ کی
سخت و دژوارو پر کہندو لہندو ہورازو نشپوہو، دہیان
جورہ جہردہ و ریگری لہسہر دانیشوون و خویان تیہدا
لہبوسہ ناوہ، بویہ سہرہنجام دہکاتہ تھو قناعہتی کہ
پیویستہ بہرلہوہی وہ پری بکھوی قوناغی (زانیاری و

چا و پروون بوونه وه (ش بېړی ، نهک کوپړانه ملی ری یه
بگړی و به پخواسی وه نیو بگړی .

غنا دواى شهوى تا راده يهک دهر باره ی ریگای
گورین شاره زا ده بی ، جار یکی دیکه هلوسته يهک دهکات و ،
چاویک به دهر وونی خوی دا ده گپړته وه و ، پرووی دلای
له گهل قبیلې (بهس خوا پی مه بهست بوون) دا راسست
دهکات و به قوناغی (ثیخلاص و یه کلابوونه وه) ش دا تیده پهری .
غنا پاش ته واکړدنی پله و قوناغه کانی : (په شلمان
بوونه وه و چا و پروون بوونه وه و یه کلابوونه وه) ، که هر سکیا
وهک بنجینه و بناغی کوشکی به رزی به ره وخوا خوون وان ،
بیجگه له دیوار دانان چیدی نامینی ، ثیدی ته وچار بابای
رپیوار له گهرمې برینی قوناغی دریزو گرنگی (پاریزکاری و
وردبوونه وه) دا دهست به کار ده بی .

پاش پی پوچوون (رسوخ القدم) یش به قوناغی
نا وراودا رپیوار (سالک) ی ری ی صالح بوونو به ره وخوا
چوون جگه ته به رزیبوونه وه و پی به لاچوون به په یزه ی قوناغی
(ثیحسان و به رزیبوونه وه) دا هیچ کاریکی دیکه ی نامینی .
غنا دواى شهوى ثیحسان که وته نیو قوناغ و پله ی
(ثیحسان) وه ، که به رزترین پله ی خواناسین و دوا بین
قوناغ و مهرلی صالح بوون و به ره وخوا چوونه ، هـ هـ
شه ونده ی ده مینی که دهست یگه یه نیته پله و قوناغی
(ده وام و سار دنه بوونه وه) و له سر برین و ته واکړدنی
ته و ریگا به رزو پیروزه پشوودریزو به رده وام یو به ره وودا
نه گه ریته وه .

مہ بہت لہ برینی قوناغہ کانی بہ جی ہیشتیانے نیہ

بہ لئی مہ بہت لہ برین و ہلبواردنی تہو شہش قوناغہ و
ہم مو قوناغہ کانی دیکہی پریگی بہرہ وخوا چوون (طریقی
السیر الی اللہ) بہ جی ہیشتنی تہو قوناغہ نیہ، بو وینہ
کہ دہ لیین : بابای پریوار قوناغی توبہ کردن و پساک
بوونہ وہی تہو اوکرد، مہ بہت تہو نیہ کہ قوناغی ناوبراوی
پریوہ و بہ جی ہیشتوہ و لئی تیہ پریوہ، بہ لکو مہ بہت
تہو نیہ کہ لہو قوناغہ دا زہ قترین و بہرچاوترین حالتی
بابای پریوار توبہ کردن و داوای لیوردن کردن و پشیمان
بوونہ وہو خوپا ککر دنہ وہیہ، دہنا قوناغی ناوبرا و وہک
حالتی کی دہروونی و خسلہ تیکی بنچینہ یی لہ ہم مو
قوناغہ کانی دیکہش دا ہر بہرہ وامہ، ہر وہا قوناغہ کانی
دیکہش بہ ہمان شیوہ، چونکہ تہگہر وانہ بی دہ بی بلین :
تہو ٹینسانہی کہ دہ چیتہ قوناغی (زانیاری و چاو پروون
بوونہ وہ) وہ، دہ بی حالتی گہرا وہی (تائب) ی نہ مابی و،
تہو کہ سہی کہ لہ قوناغی (ٹیخلاص و یہکلا بوونہ وہ) دایہ ،
دہ بی خسلہ تی زانیاری و چاو پروونی نہ مابی و تہوہی کہ لہ
قوناغی (پاریزکاری) دایہ، دہ بی حالتی ٹیخلاصی
تہو تابی !!

دیارہ تہمہش شتیکی مہ حالہ و پیچہ وانہی واقعی شہ
کہ واتہ وہک گوتمان مہ بہت لہ برینی تہو پلہو قوناغہ

به جی هشتن و واز لی هینانیا نیهو، مه به ست شهویه که
پیشتر پروومان کرده وه .

پیغم

ده (۱۰) یاجا ده رباره یی پر ریزی
چاکه و خراپه له زیانی مرقه دا

عەبەدوللای کوری عەباس خوا لەخۆی و بابی رازی بی
سه بارهت به تهئسیری چاکه و خراپه له زیانی ئینسان دا
فرموویه تی:

(إِنَّ لِلْحَسَنَةِ ضِيَاءً فِي الْوَجْهِ ، وَنُورًا فِي الْقَلْبِ ، وَقُوَّةً فِي
الْبَدَنِ ، وَسَعَةً فِي الرِّزْقِ ، وَمَحَبَّةً فِي قُلُوبِ الْخَلْقِ ، وَإِنَّ
لِلشَّيْئَةِ سَوَادًا فِي الْوَجْهِ ، وَظُلْمَةً فِي الْقَلْبِ ، وَوَهْنًا فِي
الْبَدَنِ ، وَنَقْصًا فِي الرِّزْقِ ، وَبُغْضَةً فِي قُلُوبِ الْخَلْقِ) . (۲)

ئهم قسه به پیژهی (ابن عباس) که به ئاشکرا پرووناکی
بنه ماله ی پیغم به رایه تی پیوه دیاره، ده (۱۰) یاسای
گرنگی ده رباره ی تهئسیر و شوینه واری چاکه کردن و خراپه
کردنی له زیانی ئینسان دا تیدان، پینجیان په یوه ندیان
به بهرهمی چاکی چاکه کردنه وه هیه که ئه مانن:

۱- گه شیو ده وشایه وه ی روو، خوداش فرموویه تی: (سَيَأْهَمُّ
فِي وَجْهِهِ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ...) الفتح / ۲۹ .

(۱) له کتبی (یادی خدا) له بهرگی به که می، شه و مه سه له یه
به درزی تو ئی را وه شه .
(۲) ئهم قسه یه (ابن قیم الجوزیه) له (الوابل الصیب من
الکلم الطیب) دا گیراویه شه وه، له گه لیک شوینه
دیکه ئی دا باسکراوه .

- ۲- رَوْنَاكِي دَل ، خُودَاش فِهرموویه تی : (أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ
لِلْإِسْلَامِ فَهَوْ عَلَى نُورٍ مِنْ رَبِّهِ ۚ) الزمر / ۲۲ .
- ۳- به هیزی جهسته ، خواش له سهر زمانی (هود) علیه السلام
فهرموویه تی : (وَبَا قَوْمٍ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ
يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ ۖ) هود / ۵۲ .
- ۴- فِرَاوَانِی بزیوو رۆزی ، خواش فهرموویه تی : (وَمَنْ يَتَّقِ
اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ، وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ۚ) الطلاق / ۳۱ ، ۳۲ .
- ۵- خُوشه ویستی له دلی خه لکی - مسولمان - دا ، خُودَاش
فهرموویه تی : (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ
لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا) مریم / ۹۶ .
- وه پینجیشیان باسی بهر یزی شوومی خراپه کردن ده کهن ،
که نه مانهن :
- ۶- ره شیو تلخی دهم و چاو ، خواش فهرموویه تی : (وَأَمَّا
الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ ۚ) ... وَأَمَّا
آل عمران / ۱۰۶ .
- ۷- تاریکی دل و بهروون ، خُودَاش فهرموویه تی : (اللَّهُ
يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدِّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ) البقره / ۱۵ .
- ۸- بی هیزی له ش ،
- ۹- که مو کورتی بزیو ، خُودَاش فهرموویه تی : (وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ
ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا) طه / ۱۲۴ .
- ۱۰- بوغزینراوی له دلی خه لکی - مسولمان - دا ، خُودَاش
فهرموویه تی : (مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى
الْكُفَّارِ) الفتح / ۲۹ .

ده (۱۰) ده سیه له سید اویستی به کانت (مستلزمات) ی به ئی قی به ره و ضو ا میون

خوینهری خوشه ویست !

شتیکی ئاشکرا و بئی پیچ و به نایه که خوی پهروه ردگار
ئهم ژبانیه ئیمه و تیکرای بوونه وهریشی به پیی یاسای
هوکاری (قانون السببیه) دامه زرانده و به پیوهی ده بات .
که واته بو هر کاریک سازکردن و دابین کردنی ئه و
هویانه پیویسته که په کی له سهریان که وتوه ، به بی وان
نایه ته دی .

ئعنا مه سه له ی صالح بوون و به ره وخوا چوونیش که
گرنگترین و به رزترین کاره ، وهک هه موو ئیش و کاریکی
دیکه هه وچی چهند وه سیله و هویه کی تایبه تییه ، که به بی
وان ئه نجام دران و به پیوه برانی مه حاله ، جا پیغه میهری
پیشه و او چا و ساغمان طی الله علیه وسلم له یه کییک له
فه رموده به پیژه کانی دا ، ده (۱۰) وه سیله ی گرنگ و بنچینه یی
بو ده ست نیشان کردووین و فیتری کردووین که له کاتیی
پارانه وه مان دا له خوی میهره بانیان داوا بکه یین ،

فه رموده که ش ئه مه به :

(اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّباتَ فِي الْأَمْرِ ، وَالْعَزِيمَةَ عَلَى
الرُّشْدِ ، وَأَسْأَلُكَ شُكْرَ نِعْمَتِكَ ، وَحَسَنَ عِبَادَتِكَ ، وَأَسْأَلُكَ
قَلْبًا سَلِيمًا ، وَلِسَانًا صَادِقًا ، وَخُلُقًا مُسْتَقِيمًا ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ

خَيْرَ مَا تَعْلَمُ ، وَاعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَمُ ، وَاسْتَغْفِرُكَ لِمَا
تَعْلَمُ (رواه الترمذی والنسائی وابن حبان ، واخرجه
الحاکم و (خُلُقًا مُسْتَقِيمًا) من روايته ، وقال : صحيح
على شرط مسلم . (۱))
واته :

ئەي خوايه ! من داواي چا پاري له كـاـرـداـو ، دـل
دامەزراوي لەسەر هەفت لئى دەكەم ، وە داوات لئى دەكەم
سوپاسى چاكەت بكەم و چاكەت بپەرستم ، وە دليكي ساغ و
زمانكي راست و رەهشتيكي چاكەت لئى داوا دەكەم ، وە داواي
هەر چاكەيهكت لئى دەكەم كە بۆخۆت دەيزاني ، وە پەيات
دئىنمەبەر له هەر خراپەيهك كە پيى زاناي ، وە داواي ..
لئىبوردنت لئى دەكەم بۆ هەر هەلەيهك كە پيى ئاگاداري .
خوينەري بەرپريز !

ئەم فەرموودەيه چوار بزرگە (مقطع) ي سەرەكويه كە
هەر كامپكيان بە (أَسْأَلُكَ) دەست پيى دەكات و لە هەر
كامپكيان دا چەند وەسيلەيهك لە (۱۰) هۆو وەسيلە
گرنگ و بنچينه پيى كاني پيى ي صالح بوون و بەره وخوا
چوون باسكراون :

لە برگه ي يەكەم دا وەسيلەي (۲۰۱) كە بریتين لە
لاق چەقاندن و خۆراگري لەكاتي بەرپريوەبەردني ئيش و كاردا ،
وە دـل بەهـيزي و دامەزراوي لەسەر گرتن و هەلبازاردني
چاكە و هەق ، خراونەپروو ، گومانيشي ئيدا نيه ، كە لاقى
چەسپاوو دلي دامەزراو بناغەو بنچينه ي هەر ئيش و كاريكن

(۱) پروانه (تَحْفَةُ الذَّاكِرِينَ) الشوكاني / ص ۲۸۵ .

به تاييه تي كاري (به خُودا هاتنه وه و به ره وخوا گه رانه وه)
له برگه ي دووه ميش دا وه سيله ي (۴،۳) باسكراون ، كه
بريتين له سوپا سكردي چاكه و نيعمه تي خوا و ، چاك به رستني ،
هه ليه ته شه مانيش توپشو و سه رچاوه ي وزه ي باباي
رپيواري رتي صالح بوون و به ره وخوا چوون .

له برگه ي ستيه ميش دا هوي (۷،۶،۵) خراونه پروو ، كه
دلي ساغو زماني راست و پاك و ره وشتي به رزو چاكن ، دياره
شه مانيش له گرنگ ترين هويه كاني برين و ته واو كردني
رپگاي ناوبراون و ، بو باباي رپيواري رتي گورين وهك
ولاخي سوازي و هه لگري توپشو و كه له وپهل و پيدا ويستي به كني
شه و رپگايه يه تي .

بپويسته شه وهش بگوتري كه هه تا دل ساغو پرووناك
نه بيت ، زمان راست و پاك نابيت و ، به پي دلي ساغو
پرووناك و زماني راست و پاكيش ، ره وشتي به رزو چاكن
ده ستگير نابي .

ئجا له كو تايي دا له برگه ي چواره م دا وه سيله ي (۱۰،۹،۸)
باسكراون ، كه بريتين له سي مه به ستي گرنگ و ، وهك چه ترو
قه لغان و كه له وپه لي خوپا راستن له سه رما و گه رما و درنده و
جه رده و رپگري رپگا وان ، كه شه مانه ن :

ا- دا واو كردني هه رچي خيرو چاكه يه له خوا .

ب- په نابردن له بهر هه رچي شه رو خرايه بو لاي خوا .

ج- داواي لپبوردين كردن بو هه رچي تاوان و هه ليه له خوا .

شيدى هيوادارم خوي به رزو مه زن و به خه شه رو ميه ره بان

به لوتفي خوي هه ركام له م (۱۰) وه سيله و پيدا ويستي يسه

گرنگ و بنچينه يي يانه مان پي به خشي .

دہ (۱۰) پایہ و بنچینے کے گرنگی پر ہے برہ و خواہش

لہ خالی پیشوودا لہ بہر تیشکی فہرموودہ یہ کی پیغہ مہردا
علیہ الصلاہ والسلام (۱۰) ہو وہ سیلہی گرنگی پڑی صالح
ہوون و بہرہ وخوا چوون خرابوونہ پروو، لیرہش دا لہ بہر
تیشکی فہرموودہ یہ کی دیکہی تہو زاتہ بہرزہ دا علیہ الصلاہ
والسلام (۱۰) پایہ و بنچینہ گرنگی تہو پڑی یہ پرپیست و
فہرہ دہ خہینہ پروو :

پیغہ مہر صلی اللہ علیہ وسلم لہ فہرموودہ یہ کی دا کہ
بہ گہورہ ترین شیوہی داوای لیورڈن کردن (سید
الاستغفار) ی داناوہ فہرموویہ تی :
(اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، خَلَقْتَنِي ، وَأَنَا عَبْدُكَ
وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ
مَا صَنَعْتُ ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا بَعَثْتَ مِنْ رَسُولٍ ، إِنَّهُ لَا يَخْفَى الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ) رواہ البخاری وابو داوود
باختلاف سیر .

واتہ : تہی خواہہ (تو بہرہ و دگارمی ، جگہ لہ تو ہیج
خواہن ، دروست کردووم ، وہ من بہندہی تووم ، وہ من بہ پئی
توانام ہر لہ سہر پیمان و بہ لینی تووم ، بہنات دینم بہر
لہ چہنگ خرابہی تہوہی کہ کردوومہ ، دانت ہو پیدادینم
کہ چاکت بہ سہر منوہ ہہیہ ، وہ پئی لہ ہلہی خووم دہ نیم
جا لیم بہوورہ ، چونکہ جگہ لہ تو کہس لہ گوناگان خوش
نابیت .

به رله وهی دهست بکهم به نووسین و دهرهینانی شه و (۱۰)
 بنچینه گرنگی که پیشتر باسم کردن له دهریای پرگه وههری
 شه فهرموده یه پیغمبه ر صلی الله علیه و سلم ،
 به پیوستی ده زانم راستی یه کی مه زن به خمه به رجا وی خوینهری
 به ریز :

هروهک چۆن دهریا زله کان همیشه پرن له نیچیهری
 به رخ و گه وههرو مرواری به قیصهت ، به لام له گهل شه وهشدا
 که زۆر کهس به سهریان دا دئی و ده چئی ، بهس راوچی یانسی
 کارامه و مهله وانانی زه برده ست و لیزان ، شه و نیچیهری
 گه وههرو مرواری یانه دهستگیر ده کهن .

ثابتهکانی قورشان و فهرمودهکانی پیغمبه ریشمان
 صلی الله علیه وسلم به هه مان شیوه پیرپن له حکیمهت و
 په ندو زانیاری و نهیننی قوول و به سوود ، به لام مه رج نیسه
 ههرچی له بهری کردن و مه عنای ده قی وشهکانی زانین ، یه توانی
 په ی به هه موو شه و حکیمهت و زانیاری و نهیننی به گرنه گ و
 بایه خدارانه به ری ، هه لیه ته بیجگه له شاره زایی له زمانو
 شه ده بی عاره بی دا گه وره ترین مه رجی به هره مه ندیوون له
 حکیمهت و نهیننی به په نهانهکانی قورشان و سونهت بریتیه
 له پارێزکاری (ثَقَوَى) ، ههر بویهش خوی زانسا
 فهرموویهتی : (اِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا ...)
 الأنفال / ۲۹ .

ئاستاش با بیینه سه ر شه سلی مه به ست و ، شه و (۱۰) یاسا و
 بنچینه گرنه گ و سه ره کی په ی که گفتمان دابوو بیانخهینه روو :
 ۲۰۱- دان هینان به په روه ردگا رایه تی و یه کتایی خوا دا (اللهم
 انت ربی ، لا اله الا انت) . بیگومان خوا به مشوورخوړو

گه وره و سهروه و پهروه دگاری خو زانين و ، خوا به يسهک
زانينش گه وره ترين راستی (کُبری الحايق) و ، گرنگ ترين
پايه ی رڼی به ره وخوا چوونيش .
۴،۳- دان هينان به به ديهينه رايه تی خوا و به ندايه تی خوا ،
(خلقتنی ، وانا عبدک) .

ثمانيش ديسان دوو راستی هره بنچينه يی و ، دوو
بنچينه و مهرجی گرنگی سه رکه وتن و به مرادگه يشتن بـ
رڼيواری رڼی ناوبراو .

۵- راگه ياندنی چه سپاوی له سر پيمان و به لښی خوا به پي
توانا (وانا علي عهدک و وعدک ما استطعت) ، به لښی
نوئی کړدنه و به لښ و پيمان له گه ل خوا دا مهرج و
بنچينه يه کی هره گرنگ و پيوستی بابای رڼيوار (سالک) ه .
۶- په نابردنه بهر خوا له چنگ خراپه و تاوان (اعوذ بک
من شر ما صنعت) ، ثميش هره وک چو و ه سيله و هـ
به ره وخوا چوونه ، پايه و بنچينه ی ه و سه فهره شه .
۸،۷- دان هينان به چاکه و نيمه تی خوا و خراپه و هـ
خودا (ابوء لک بنعمتک علی ، و ابوء بذنبی) .

ثمانيش له دوو پرووی لیک جياوه هم دوو هـ
و ه سيله ی گرنگ و ، هم دوو بنچينه ی مهرن .
۱۰،۹- دا وای لښور دن له خوا کړدن و ، ته ما پراو بوون لـ
غهيړی وی (فاغفر لي ، انه لا يغفر الذنوب الا انت) .
ثمانيش وک هـ وانه ی پيشه و به دوو نيمه تی یاری
جودا هم پايه و بنچينه ی رڼگای ناوبراو و ، هـ
و ه سيله و هـ وشن .

هسته م ناوه چا که کافیه خواجا گزین ده سیله صالح بودن و برده خواجی بودن

بهائی خوینده‌ری به‌رئیز باسکردن و تیوه‌رامانی نــــــاوو
سیفسته به‌رزو پهنده‌کانی خواج له‌کاتی زیکرو پارانه‌وه‌داو
چ له‌حاله‌تی ئاسایی‌دا، گه‌وره‌ترین ده‌وری همدیه لـــــــه
ساف‌بوونه‌وه‌ی دَل و ده‌روونی ئینسان داو جوان بوونی خوو و
ره‌وشتی‌داو له‌خوا نیزیک که‌وتنه‌وه‌ی دا .
خوای به‌رزو مه‌زن له‌وباره‌وه فهرموویه‌تی : (وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ
الْحُسْنٰی فَادْعُوْهُ بِهَا) الاعراف / ۱۸۰ .

پێغه‌مبه‌ریشمان علیه‌السلام و‌السلام فهرموویه‌تی :
(اِنَّ لِلّٰهِ تَعَالٰی تِسْعَةً وَتِسْعِيْنَ اِسْمًا مَّا تُهٖ اِلَّا وَاحِدًا ، مَنْ
اَحْصَاها دَخَلَ الْجَنَّةَ ، اِنَّهٗ وَتَرٌّ يَحِبُّ الْوَتَرَ) رواه الشيخان .
واته : بێگومان خوای به‌رز نه‌وه‌دو نو ناوی همن ســـــــه‌د
جگه له‌یه‌کێک ، هه‌رکه‌سێک بیان ژمێری ده‌جێته به‌هه‌شتی ،
بێگومان شه‌و تاقه‌و تاقی خوش‌ده‌وی .

ئعنا پێغه‌مبه‌رمان صلی‌الله‌علیه‌وسلم له‌فهرمووده‌یه‌کی
دیکه‌ی‌دا که (ترمذی و‌ابن‌حبان و‌ابن‌خزیمه‌حاکـــــــم
و‌بیهقی و‌ابن‌ماجه) گێڕاویانه‌ته‌وه‌ شه‌و (۹۹) ناوه‌ی باس
کردوه که ئێمه لیـــــــه‌دا ده‌یان نووسین و به‌کوردیـــــــش
مه‌عنایان لیک‌ده‌ده‌ینه‌وه :
(هو الله الذی لا اله الا هو)

به به زه بی

به خشنده

سهرۆک ، پادشا

پاک

بی عهیب ، بی پهله

دلنیا کهر ، به راست دانه

به سهر را گه یشتوو

زال ، دهسته لاتدار

بالاده ست ، ناچار کهر

خوبه گه وره زان

دروست کهر ، بنیات نهر

به دیهینه

وینه کیش

لیبوره

گه ردن که چکه

به خشر

پوژی دهر

ده روو که ره وه

زانا

لیگره وه ، ویکهینه

له دوو دهر ، فراوان کهر

دانه وین ، نه وی کهر

بلند کهر ، بهرز که ره وه

زال کهر

زه بوون کهر

۱- الرَّحْمَن

۲- الرَّحِيم

۳- الْمَلِكُ

۴- الْقُدُّوسُ

۵- السَّلَامُ

۶- الْمَوْءِیْنُ

۷- الْمُتَّهِمِیْنُ

۸- الْعَزِیْزُ

۹- الْجَبَّارُ

۱۰- الْمُتَكَبِّرُ

۱۱- الْخَالِیْقُ

۱۲- الْبَارِئُ

۱۳- الْمُصَوِّرُ

۱۴- الْغَفَّارُ

۱۵- الْقَهَّارُ

۱۶- الرَّوَّابُ

۱۷- الرَّزَّاقُ

۱۸- الْفَتَّاحُ

۱۹- الْعَلِیْمُ

۲۰- الْقَابِضُ

۲۱- الْبَاسِطُ

۲۲- الْخَافِضُ

۲۳- الرَّافِعُ

۲۴- الْمُعِزُّ

۲۵- الْمُذِلُّ

بیستر	۲۶- السَّمِيعُ
بینهر	۲۷- البَصِيرُ
فهرمانره وا ، هوکمران	۲۸- الْحَكَمُ
دادگهر	۲۹- الْعَدْلُ
چاکهکاری پهنهان ، وردبین	۳۰- اللَّطِيفُ
شارهزا ، ههوالدهر ، ههینتهزان	۳۱- الْخَبِيرُ
ههیدی ، قارام	۳۲- الْخَلِيمُ
مهزن	۳۳- الْعَظِيمُ
لیبورهده ، گوناح پووش	۳۴- الْغَفُورُ
ستایشکهر ، سوپاسگوزار	۳۵- الشَّكُورُ
بهرز	۳۶- الْعَلِيِّ
گهوره	۳۷- الْكَبِيرُ
پاریزهه	۳۸- الْحَفِيطُ
بژیوگهین ، دهستهلاتدار	۳۹- الْمُفِيتُ
لیپرسرهوه	۴۰- الْحَسِيبُ
سیفهرت بهرز	۴۱- الْجَلِيلُ
بهریز ، ریژگر	۴۲- الْكَرِيمُ
چاودیئر	۴۳- الرَّقِيبُ
وهلامگو	۴۴- الْمُجِيبُ
فراوان	۴۵- الْوَاسِعُ
کاربهجی ، لیزان	۴۶- الْحَكِيمُ
بهندهدوست ههینتهزان	۴۷- الْوَدُودُ
پایه بهرز ، خاوهن شکو	۴۸- الْمَجِيدُ
زیندووکه رهوه ، نییرهه	۴۹- الْبَاعِثُ
تاگادار ، ناماده	۵۰- الشَّهِيدُ

پایه دار ، راست ، هق	۵۱- الحَقَّ
کارپی سپیرا و ، پشت و په نا	۵۲- الوَکِیل
به توانا	۵۳- القَوِیَّ
به هیز ، قایم	۵۴- المَّتین
دوست ، یاریده دهر	۵۵- الوَلِی
سوپا سکرا و ، شایسته ی سوپا س	۵۶- الحَمید
ژمیره ر	۵۷- المَّحْصِی
په یداکه ر	۵۸- المَبْدِئُ
گیره ره وه ، زیندوو که ره وه	۵۹- المُعید
ژیننه ر	۶۰- المَحِی
مړینه ر	۶۱- المُمِیتُ
زیندوو	۶۲- الحَیُّ
مشوورگیر ، راوه ستاو	۶۳- القَیُّوم
هه بوو	۶۴- الواحد
خاوه ن پایه ی بهرز	۶۵- الماجِد
یهک	۶۶- الواحد
تاک ، ته نیا	۶۷- الأحد
حه و جی پی بوو ، جی مه به ست	۶۸- الصَّمد
توانا دار	۶۹- القادر
خاوه ن سه رچا وه ی توانا	۷۰- الْمُقْتَدِر
پیشخه ر	۷۱- المُقَدِّم
دوا خه ر	۷۲- المؤَخَّر
یه که مین	۷۳- الأوَّل
دوا مین	۷۴- الآخر
دیار ، فاشکرا	۷۵- الظَّاهِر

ون ، پنهان	۷۶- الباطن
سهرپه رشتی کەر	۷۷- الوالي
زۆر بهرز ، خو به بهرزگر	۷۸- المتعال
چا که کار	۷۹- البر
تۆبه وه رگر	۸۰- الثواب
تۆله ستین	۸۱- المنتقم
چا و پۆشی کەر	۸۲- العفو
میهره یان	۸۳- الرؤف
خاوه ن ملک	۸۴- مالک الملک
خاوه ن پایه ی بهرزو ریز	۸۵- ذو الجلال والاکرام
دادپه روه ر	۸۶- المقيط
کو که ره وه	۸۷- الجامع
ده و له مه ند	۸۸- الفني
ده و له مه ند کەر ، بی نیار کەر	۸۹- المفني
به رگر ، پيشگيري کەر	۹۰- المانع
زیان گه یین	۹۱- الضار
سوود گه یین	۹۲- النافع
پروونا کی	۹۳- النور
رئ پيشانده ر	۹۴- الهادي
دا هی نه ر ، بی وینه	۹۵- التدبیر
هر ما و	۹۶- الباقي
میرا تگر	۹۷- الوارث
کارزان ، شاره زا کەر	۹۸- الرشید
ئارا مگر	۹۹- الصبور

چەند ئاگادارى يەك دەربارەى ناوہ كانی خوا

۱- وہك لہو فہرموودانہوہ كہ رابردن دہردہكہوئى نساوى
(اَللّٰہ) - جَلَّ جَلَالُہ - لہ ریزی (۹۹) ناوہكان نەزمیراوہ ،
دہنا دەیکردہ (۱۰۰) ، بئگومان ہەر واشہ چونکہ فہرموودہكہ
دەلّی (اِنَّ لِلّٰہ) كہواتہ ئەو (۹۹) ناوہ ھەموویان
سیفەتى (اللہ) ن و ھەسفی ئەویان پئی کراوہ .
۲- مەبەست لہ پرستەى (مَنِ احْصَاہَا دَخَلَ الْجَنَّةَ) لہسەر پای
زۆربەى زانایان لہبەرکردن و تیگەشتن و بیر لئى کردنەوہى
ئەو ناوہ بەرزو پەسندانەى .

۳- کاریگەرى ی ئەو ناوہ بەرزو چاكانە بو چاککردنەى
ئینسان و لہخوا نیزیک خستنەوہى دا ، لہو پرووہوہى كە
خواى بەرزو مەزن پئى خۆشە بە ناو و سیفەتە بەرزەكانەى
مەدحى بکەین ، ۋە ھەتا زیاتریش ئەو ناو و سیفەتە بەرزو
چاكانەى خوا لہ دل و مێشكى ئینسان دا جیگیر بین و ، پتر
بیریان لئى بکاتەوہ ، زیاتر کاردەكەنە سەر دەرو دەروونى و
لہ سیفەتى بەرزو رەوشتى پەسند نیزیکتر دەبێتەوہ و لہ
ناسینی خوا دا شارەزاتر دەبێ و قاتر دەبێتەوہ . (۱)

(۱) لہ ھەركام لہ (الاذکار) ی (نَوَوى) و ، (تحفۃ الذاکرین) ی
(شوکانى) دا ناوہ بەرزەكانى خوا نەقل کراون . پروانە
(الاذکار) ص ۹۴ ، وە (تحفۃ الذاکرین) ص ۵۳ ، ئەوئەندە ھەىە
لہ كتیبى (الاذکار) دا ناوى (الأحد) كە ژمارەكەى (۶۷) ە
پەرپەراوہو ، جگە لہ ناوى (اللہ) ژمارەى ناوہكان (۹۸) ە ،
بەلام (تحفۃ الذاکرین) بەو شیوہىەى ھیناون كە من نووسیومن .

کهواته :

کئی دهبه وئی دهست له چاکترین و کاریگه‌رتترین وه سیله ی
به‌ره وخوا چوون و صالح بوون گیربکات ، با شم ناوه به‌رزو
چاکانه به ره‌وانی و به معنای پروونه‌وه له‌به‌ربکانات و ،
سه‌رنجی وردو قوولیان لی بدات ، وه له‌کاتی پاپانه‌وه و
پازو نیازدا پتیان له‌خوا بیارپشته‌وه ، به‌لام گرنه‌گ
بیر لی کردنه‌وه و به‌دل دا هیجانی معنا و مه‌به‌ستیانه .

نۆیه‌م ده‌ردو لیکرانه‌ده به‌ره‌می به‌رده‌وام به‌رونه له‌به‌ر داوای لی‌بوردن کردن

به‌لئی پیغه‌مبه‌ری پشه‌وامان علیه الصلاه والسلام
فه‌رموویه‌تی : (مَنْ لَزِمَ الْأَسْتِغْفَارَ جَعَلَ اللَّهُ لَهُ مِنْ كُلِّ هَمٍّ
فَرَجًا ، وَمِنْ كُلِّ ضِيقٍ مَخْرَجًا ، وَرَزَقَهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ)
رواه احمد وابوداود وابن ماجه . واته :

هه‌رکه‌سیک هوگری داوای لی‌بوردن کردن بیت ، خوا له
هه‌موو دلتنه‌نگی‌یه‌ک رزگاری یه‌ک و ، له هه‌موو سه‌غه‌تی‌یه‌ک
ده‌روویکی بو ده‌ره‌ه‌سینی ، وه بی شه‌وی پی بزانی پی‌روزی
ده‌داتی .

به‌لئی خوینه‌ری به‌پرز :

هه‌رجی گیروگرفت و ده‌رده‌سه‌ری و ناره‌ه‌تی مادی و

معنه‌وی به ، به‌زوری هویه‌ک‌ه‌یان له‌پ‌ری لادان و خراپه‌و
تاوانی خۆمانه ، وه‌ک خ‌وای کاربه‌ج‌ی ف‌هرموویه‌تی :
(وما أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ ..) الشوری / ۳۰ .
واته : وه ه‌هر به‌لایه‌ک‌تان تووش‌دی ، به‌ه‌وی کرده‌ی ده‌ستی
خۆتانه‌ویه ..

دیسان ف‌هرموویه‌تی : (ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا
كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ ..) الروم / ۴۱ . واته :
خراپه‌و ئاشوب له‌ ئیشکانی و ده‌ریادا ئاشکرا‌بوو به‌ه‌وی
کرده‌ی ده‌ستی خ‌ه‌ل‌کی‌یه‌وه . (دیاره مه‌به‌ست له‌ خراپه‌و
تاوانه‌کانیانه) .

ده‌جا ه‌ه‌روه‌ک چۆن لاپ‌ری بوون و له‌خوا دوورکه‌وتنه‌وه ماک و
سه‌رچاوه‌ی ه‌ه‌موو به‌لاو گیروگرفتیکه ، چاکه‌کردن و دا‌وای
لایبوودن کردن و گه‌پ‌رانه‌وه‌ش مه‌لحه‌می سارپ‌زکه‌ری ه‌ه‌موو
برین و زامیک‌ی ماددی و معنه‌وی ژیلانی مروقه .
ه‌هریویه‌ش ده‌بینین پ‌یغه‌مه‌رانی پ‌ایه‌ری خوا ط‌لی
الله‌ علیهم وسلم ف‌هرمانیان به‌ گه‌له‌کانیان کردوه که
بو‌ئوه‌وه‌ی ده‌رووی خ‌یری ماددی و معنه‌وی یان لای بکرپ‌ته‌وه ،
با بگه‌رپ‌نه‌وه لای خوا و دا‌وای لایبوردنی لای بکه‌ن ، بو‌ وینه :

۱- خوا له‌سه‌ر زمانی (نوح) علیه السلام ف‌هرموویه‌تی :
(فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا . يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ
مِدْرَارًا . وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ
لَكُمْ أَنْهَارًا ..) نوح / ۱۰ ، ۱۱ .

۲- وه له‌سه‌ر زمانی (هود) علیه السلام ف‌هرموویه‌تی :
(يَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تَوَبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ
عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ ..) هود / ۵۲ .

۳- (یونس) یش علیه السلام ، دواى ئەوێ نەهەنگ قووتیدا
بێجگە لە دان بە هەڵەى خۆدا هێنان و خۆ بەستەمکــسـار
دانان و داواى لایبوردن کردن ، هیچ شتێکی دیکەى لەفریا
نەهات ، بۆ قووتاربوون و دەروولیکرانهوه ، وەک خواى
لایبورده فرموویەتی :

(وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضٍا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ
فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي
كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ . فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ
نُنَجِّي الْمُؤْمِنِينَ) (الأنبياء / ٨٧ ، ٨٨ .

پیرج و کونسیه کان ده ریم پیری بیره و خواپور

خوینهری خوشه ویست !
 بیگومان ریگای صالح بوون و بهره وخوا چوون ریگایه کی
 سهخت و دژوارو پر مهنسیه و کۆسپ و له مهنسیه ری زۆری
 له سهرن و، گهلێک جهرده و ریگری جۆرا و جۆر خویان له ملاولای
 شه و ری یه دا مه لاس دا وه، ههر له ده رفه تیک ده گه رین بو
 زه فهر پی بردنی بابای ریوار، جا شه و لیره دا لسه
 ههشت خالان دا زۆر به کورتی سه ر ژمیریکی شه و چه پی سه رو
 کۆسیانه ده کهین، بو شه وهی له لمان نامۆ و نه ناس سه را و
 نه بین و له نه کا و به سه ریان دا نه که وین و نه زانانه لسه
 بو شهی به دیان نه که وین :

خراب حالی بوون له ئیسلام

له راستی دا خراب حالی بوون له ئیسلام که زۆر شهت
 ده گریته وه و گهلێک شان ده گه یه نی ترساک تریه ن و
 به زه رترین کۆسپ و له مهنری سه ر پی ی نا و برا وه، چونکه
 بابای ناتیکه یشته وی خو به تیکه یشته و زان دوو چاری ده ردی
 نه زانی ی ئا ویته (الجهل المکتب) بووه و ری یه کی خواری
 سه ر به هه ل دیر که یه نه ری گرتوته پیش و گوما نیشی وایه سه

زۆي يەكې راست و رەوان دا بەرەو ئامانچ دەروات !
 جا ئەو لېرەدا زۆر بەكورتى و گوشراوى يەكېك لىمە
 مەسلانە دەتوئېنەو كە خەلگىكى زۆر تېيدا بەھەلەدا چووە و
 دوو چارى لارنى بوون و ھەتەلەبوون بوو، ئەوئىش برىتتە لە :

((مەسلەى سەلەفى بوون و مەزھەبى بوون))

گەلېك كەس لەم مەسلەلەيدا بەھەلەدا چوون و دوو چارى
 زىيادە پۆيى و بەزايەدان (افراط و تفریط) بوون ، بۆ وئە :
 ئى وا ھەيە لافى سەلەفى بوون و شوئىن كەوتنى زاناياننى
 پېشىن (سلف) لى دەدات و دەئىت : من تەقلید بىرەوا
 نازانم و يەكسەر لە قورئان و سوننەتەو ھەلەدېنجم و بىە
 پىيوستى نازانم ھەر بەدروستىشى نازانم وەدواى شافىعى و
 مالىك و ئەبوو حەنەفەو ئەھمەد - رحمەم اللہ - بىكەم ،
 بەلگەو ھەك چۆن ئەوان ئىجتىھادىيان كەردەو منىش ئىجتىھاد
 دەكەم ، چونكە (هُمْ رِجَالٌ وَتَحَنُّ رِجَالٌ) !!

ئىجا جى خەفەت ئەو ھەيە كە ئەو چۆرە مەسولمانانە
 نەك ھەر قورئان و سوننەت و بەرھەم و كەلەپوورى زانان
 پېشەوايانى پېشىنيان مەتالا نەكەردەو تېيان نەگەشتوون ،
 بەلگەو ئەو ھەندى من دەيان ناسم و پېشان ئاشنام زۆر بىە
 ھەر زۆريان تەنانەت راستە مەعنەى زۆر بىە ئايەتەكانى
 قورئان و ھەرموودەكانى پېغەمبەرىش صلى الله عليه وسلم
 نازان و ، بەدەگەمەن نەبى لە زانبارى يەكانى زىمان
 - نحو ، صرف ، بلاغە - و (أصول الفقه) ھىندە كۆلەوارو
 دەستەپاچەن كە ناتوانن نەك لايە ھەك بگرە دېرېكى

(تَحَقُّقَ الْمُحْتَاجِ) و (جَمْعُ الْجَوَامِعِ) به راستی بخویننه وه ،
که بویان باسی (مُطْلَقٌ وَ مُقَيَّدٌ ، عام و خاص ، مُجْمَعٌ و
مُفَصَّلٌ ، مَفْهُومٌ و مَنطوقٌ ، عِبَارَةُ النَّصِّ و اِشارَةُ النَّصِّ ، تَعَارُضٌ
تَرْجِیحٌ ، ناسخ و مَنْسوخٌ ، ... هتد) ده که ی ، وهک گو یزانیان
بو بزمیری پییان وایه و ، هیچ له هیچ حالی نابن !!

به لام دهردی له هممو دهردان گرانتر شه وهیه که له
به رانبر شه جوړه (سه له فی) یانه دا و ، له کار دانه وه
(رد فعل) ی رهفتاری نا قولایان له گهل زانـ او
پیشه وایانی پیشینمان و به ره هم و که له پووری قـ و و
فراوان و ره سنیان دا ، کو مه لیکي دیکه ی به نا و مه زه به ی
راست بوونه وه و ، به نا و سه له فی به کان چنده یان شه ده ب
ده تواند له به رانبر زانا و چاوساغ و پیشه وایانـ دا ،
شه مانیش به شه ندازه ی وان ریزو شه ده ب پیشان دهن
دهرباره ی قورشان و سوننه ت !!

به واتیاه کی دیکه ههروهک چون خوبه سه له فی زانه کان
به بیانوی ریز له قورشان و سوننه ت گرتنه وه ، له سونگه ی
نه زانی و تیشکی یانه وه خویان دوو چاری بی ریزی نواندن
به رانبر به زانا و پیشه وایان کردبوو ، خو به مه زه به ی
زانه کانیش له سونگه ی سه رکلی و بیرته سکی یانه وه به
بیانوی ریز له زانا و پیشه وایان گرتنه وه خویان گیروده ی
بی حورمه تی نواندن به رانبر به قورشان و سوننه ت کردوه !!
به لام بیگومان هه رکام له و دوو کو مه له دژ به یه که
به ده له دا چوو ون ، چونکه هه رکه سیک ریز له و زانـ او
پیشه وایانه و پیشینانه نه گرتی که خوا و پیغه مه ر طی
الله علیه وسلم ریزیان لی گرتوون و قورشان و سوننه تیان
بو شرح و تفسیر کردوین ، مانای وایه ریزی له

قورځان و سوننه نه گرت ! وه هر که سیکش پریزو حورمه تی
ته و او بو قورځان و سوننه دانه تی به هو سرنج دان و
سوود لی وهر گرتیانده و ، مانای وایه پریزیشی له و زانا و
چاوساغه به پریزانه نه گرتوه که خوی به شوین که وتوویان
داده تی ، چونکه شهو به پریزانه ش هر به هو پریزگرتنی
ته و او یان له قورځان و سوننه شهو قه درو حورمه تی یان
به یداکړدوه و ، دیسان شهو به پریزو پایه به رزانه شوین
که وتووانی خویان یان راسپاردوه به شوین که وتنی قورځان و
سوننه و پریز لی گرتیان !
که واته :

سلفه فی یه تی زانایانه و مه زه بی یه تی عاقلانه نه که هر
دژی یه کنین و ټیک ناگیرین ، به لکو دوو پرووی یه که
حقیقه تن و له نیو پروک دا یه کن ، چونکه :

أ- (سلفه فی) راسته قینه ده زانی که مه سله به س شهو نیه
وه دوا قورځان و سوننه بکه و ، به لکو مه سله شهو یه که
به شیوه یه کی زانایانه و راست وهدوایان بکه و ،
کویرانه و به پیخواسی وه نیو بکه و ، بی شهو ی پیدایستی
- یه کان (مستلزمات) ی له قورځان و سوننه حالی بوونی
ثاماده کړدین و ، سرنجی به رهم و که له پووری زانا و
پیشه وایانی پیشینی دابی داخوا چوینان لی حالی بوون ،
چونکه قورځان پی فهرمووه (وَلَا تَقْفُ مَا لِكُنْتُ بِهِ عَلِيمٌ ...)
الْأَسْرَاءُ / ۳۶ .

وه پی فهرمووه : (.. فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ) النحل / ۴۳ .

ب- وه (مه زه بی) ره سمن ده زانی که مه سله هر به وهدنه

ناپرېته وه بللې : من په پېره وی له فېرمووده کانی شافعی
زانایان دیکه مېزه بې شافعی یا ن هر مېزه بیکه
دیکه ده کم، به لکو ده بې بهو شپوه به دواى شافعی و
هر زانا و پېشه وایه کی دیکه ش بکوهی که قورئان و
سونه و نه و زانا به پېزانه ش بویان دیاری کردوه !
که واته مسولمانی ژيرو تیگه یشوو له و پوهوه که به پېی
پېروونی په کانی زانایان پېشین پېز له قورئان و سوننه تان
ده گړی و له پېش هم موو شتیکه وه دایان دهنی، سله فی یه ،
وه له و پوهوه که به پېی پېروونی په کانی قورئان و سوننه ت
پېز له زانا و چا و ساغان ده گړی و له گه لیان به نه ده ب ده بې
مېزه بیه ، به واته یه کی دیکه ، مسولمانی ژيرو تیگه یشوو
نه به بیانوی سله فی بوونه وه سرگه ردان ده بې و نه ده ب
فری ده دات ، وه نه به بیانوی مېزه بیه بوونه وه عه قلی
خوی واز لی دینو و خوی کوو و زنجیر ده کات ،
هله به ته هم مه سله یه توپیزینه وه زیاتری گه ره که ،
به لام لیږده دا ده رفعت نیه و ، خوا پشویان بی له داهاتوودا
له نامیلکه یه کی سر به خودا به تیروته سله ده ی توپیزینه وه .
نجا با له بهر تیشکی هم مه سله یه دا سرنج بده یین
داخوا خراب له عیسلام حال ی بوون ، چوون و بوچی په کی که له
کوسیه هره بېره زایه کانی ری ی صالح بوون و به ره وخوا
چوون ؟ !!
جاری نه و که سله کی به حیسابی خوی خوی به سله فی
ده زانی و پېشی وایه (سله فی) بوون بهس به وه نه ده
پیک دې قسه و ده عواى زل زل بکات و هر به قسه خوی
به رېته ریزی ابوحنیفه و سفیان الثوری و مالک و شافعی و

احمدو ابوئورو ابوداوود الظاهري و ابن حزم و ابن تیمیه و
غزالی و .. هتده وه عتجا به خه یائی خوئی و ابزانئی عیسو
زانو به پزانه چهنده و چۆن له قورشان و سونهت حالی
بوو ون تهویش هینده و ناوای بی کهم و زیاد حالی ده بی و ،
سهره نجام شه و بیرکردنه وه ههله و تهفسانه بی به به و ته نجامه ی
ده گه یه نی که خوئی به حه و خئی کتیب و به ره می ههچ زانایه ک
نه زانئی و .. کوپزانه ری بگرینه به رو خوئی له و ده ری
ده و له مهنده و پرگه وه ره و مرواری یه ی شه و زانای و پیشه و
به زانایه بی به ش بکات و ، وه ک شه و فه قیر حاله ی لی بی
که به نوئی نیوه رو به واز له تیشکی زیرینی خور دینی و
شه مشه مه کوپزانه ده چینه به شتیر و زیرخانکی تار بیک و
ته له مه وه و له وی دا به فیله و چرا ره شکه بی شو ق و تفنک
ره شکه ره که ی خوئی قه ناعهت ده کات !!

وه شه و که سه ش که بی وایه به دوای پرپروونی زانای و
پیشه وایان که و ته وه له ده ریای زانیاری و شاره زایی بیان
به هره مهنده بووه و ، له مه وه به هانه ی ده ست که و ته بووه و
قورشان و سونهت پش گوئی خستوون و ، وازی له و سهر چا وه
پروونه هینا وه که زانیایانی ره سه نی لی تیرا و بوون و له سه ر
پینگه یشتوون ، به و چۆره خوئی له پیت و به ره که تی تایه تی
قورشان و سونهت بی به ش کردوه و به کی خوئی خستوه !!

به لی بیگومان هه رکام له م دوو چۆره که سه له به ره ته زانی و
تیشکی و بیر ته سکی خوئی و خراب حالی بوونیان له عیسلام
گه وه ترین کو سپ و چه په رو تانه بیان له ری خوئیان دا
دروست کردوه و خوئیان گیروده ی دوو ده ردی (قه سه وهت و
بیدعهت) کردوه !

ئىنجا شايانى باسه كه مهسلهه (سهلهه فى يـــــــهت و
مهزهه بيهت) تاقه مهسلهه يهك نيه كه خهلكىكى زورى تيدا
بههلهدا چووه و ، بههوى نه و خراب حالى بوونه شه وه كۆسپ و
لهمهه رىكى يهكجار سهخت و پيره زايان له ريگاي صالح بوون و
بهه وه خوا چوونى خويان و خهلكىدا دروست كرده ، بهلكى و
خراب حالى بوون له گهلىك مهسلهه ديكهش هممهان
پهريزو شوينه وارى بهدى له نئيو خهلكى مسولمان دا پهيدا
كرده ، وهك مهسلهه (پهروه رده) و مهسلهه (جيهان) و
مهسلهه (تصوف) و مهسلهه (سياست) و مهسلهه
(سهه به كۆمهل و ريكخراوئىكى تايبهتى بوون) و .. هتلا .

(۱) سوپاس بو خوا له ئالقهه يهكه مى ئهه زنجيرهه يـــــــه :
(رييازى پيغه مهه صلى الله عليه وسلم كامه يهه ؟) دا
تا رادهه يهكى چاك ئهه مهسلانه و گهلىك مهسلهه ديكهش
تويژراونه وه له مهحهكى شهرع و عهقل دراوون .

درو گوناحه پروالته تی به کان

یه کی دیکه له کۆسپ و په رچه کانی سر ریځای صالح
 بوون و بهر وخوا چوون بریتیه له گوناح و تاوانه
 پروالته تی به کان (الاثم الظاهره) ، مبهستیشم له و جوړه
 گوناحانه نه وانهن که به هوی نه دانه پروالته تی به کانی
 وهک : چاوو زمان و گوئی و دهست و لاق و گه ده و ... هتد
 نه نجام ده درین ، هر له روانینی حرام (النظر الحرام) و
 فیکه کیشان و چه پله لیدان و جگړه کیشانه وه - که به رای
 زوړ بهی زانایان گوناحی گچکن - بگره هتا درو و غه بیته و
 بوختان و دوو پرووی و قسه هینان و بردن و گالته به خه لک
 کردن و مه یخواردنه وه و هر پامخوری و قوما رو دزی و زینا و
 قه تللی به ناهق و کوفر کردن که به رای زوړ بهی هره زوړی
 زانایان هموویان و هاو وینانیشیان گوناحی گه ورهن .
 به لئی خوینه ری خوشه ویست !

هر کام له م گوناحانه چ جای هندیکیان یان زوړ بهیان
 کۆسپ و ته گهره و له میهری ری صالح بوون و بهر وخوا
 چوون ، هر بویه ش خوی میهره بانمان فهرموویه تی :
 (وذر و ظاهر الاثم ..) الانعام / ۱۲۰ .
 واته : وه واز له گوناحه شاکرایه کان بینن .

پیغه مبه ریشمان علیه الصلاه والسلام فهرموویه تی :
 (إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أٰخْطَا خَطِيئَةً نَّكَتَ فِي قَلْبِهِ نَكْتَةً سَوْدَاءَ فَإِنْ
 هُوَ نَزَعَ وَاسْتَغْفَرَ وَتَابَ ، مَقُلَّ ، فَإِنْ عَادَ زِيَدَ فِيهَا حَتَّى تَعْلُوَ
 قَلْبُهُ ..) رواه النسائي والترمذي وابن ماجه .

سټی ګوناچه ده روونی په ګان

ګوناچه پنهان و ده روونی په ګان به پای زوږ بهی زوږی
 زانایان له ګوناچه روآله تی په ګان خراپترو به زه پترن ،
 به لآم ټیمه به قهستی خستمانه دوی ګوناچه روآله تی په ګانه وه ،
 له بهر ټه وهی له هه ست پیگردن دا له دوی وانه وه دین .

نجا شتیکی ټاشکراو پروونه که سر له بهری ټه و جوړه
 تاوانانه سر چا وه که یان عه قل و دلای ټینسانه و په یوه نندی یا
 به ټه ندانه روآله تی په ګانی جهسته وه نیه ، وه پیویسته
 ټه وهش بگو تر ټی که ټه و ګوناچه و تاوانه ده روونی یانه ټه سل و
 بنکی سر له بهری ګوناچه روآله تی په ګانیشن ، بو وینه :
 ټو ته نیا کاتیک غه بیته تی که سټیک ده کهی که ده روونی ست
 بوغزو کینه و هه سدی به رانه بهر بهوی ټیدا جیگیر بوونی .
 - هه لټه ته ټه م یاسایه ریز بهری تی ده کهون - .

نجا ګوناچه ده روونی په ګانیشن مه ګر چونه کای سی
 ده نا هه موویان تاوانی ګه وره (کبیره) ن و ګچکه یان نیه ،
 ټه مانهش چند نمونه یه کی ټه و جوړه تاوانانه ن :

کوفر ، نیفاق ، شیرک ، خوبه زلگری ، هه سوودی ، بوغز ،
 کینه ، خوبه سندی ، ریا ، به دګومانی ، خه لک به که م زانیسن ،
 نارازی بوون له قه ز اوقه ده ری خوا ، پژدی ، متمانه به خودا
 نه بوون ، دنیا خوشتروستن له دواړوژ ...

به لټی خوینه ری به پر ټیز ! ټه ګر ده ته وی ری ی خوچا ککردنو
 بهر وه خوا چوون بگریه پیښ ، له پیښه وه هه ول بده خو ت له م

لهم گوناح و تاوانه پیسه دهروونی یانه قوتار بکه که ههر کامیکیان بهر بهست و کو سپیکي یه کجار ترسناکه له وړی یه بهر زو پیروژه دا ، چونکه پیغه میهر صلی الله علیه وسلم فهرموویه تی : (لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلَا صُورَةٌ) . متفق علیه . واته :

فرشته ناچنه مالیکه وه که سهگ و بتی تیدابن . جا شهگر نه چنه مالیکه وه که تنیا سهگیک یان یست و سنده میکی تیدابنت ، چو تیشکی پروا و هیدایه تی خوا به دلیک رازی ده بن که یه کیک یان پتر له و تاوانه به دهروونی یانه تیدا نسته چی بوو بن ، که ههر کامیکیان له سهگ پیسترو له بت وسه نهم بهر پترو نه گریس ترن ؟

زیاد له پیوسته گزنگی دان بهر یانی دنیا

بدلی ههر چنده ژيانی دنیا خوی له خوی دا چاکترین و گه وره ترین چاکه و نیعمه تی خوايه بو ئینسان ههر یو پیسه پیغه میهر صلی الله علیه وسلم فهرموویه تی : (لَا تُسَبِّحُوا الدُّنْيَا فَنِعْمَ مَطِيَّةُ الْمُؤْمِنِ ..) اخرجه الديلمي . واته : جنیو به دنیا مه ده بن چونکه باشتیرین ولاخی سواری ئینسانی پروا داره ..

به لآم به ده ردی پیشینان ده لئین : هموو شتیک به خوی ، خویش به معنا ، له کاتیک دا ژيانی دنیا زیاد له شه دازه ی پیوسته گزنگی پی ده ردی و ده کړیته غامانج ، ده پتسه

بیره زاترین کۆسپ و چهپه ری سه ری ئی صالح بوون و
به ره وخوا چوون ، هه ربۆیهش خوی زانا خوشه ویستی و
هه لبزاردنی ژیا نی دنیای کردۆته مایه ی چوونه نی و
دۆزه (فَأَمَّا مَنْ طَغَى . وَآثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا . فَلَأَن
الْجَحِيمِ هِيَ الْمَأْوَى) النازعات / ۳۹، ۳۸، ۳۷ ، وه کردوو یه تی
یه درووشم و نیسانه ی کافرو بی پروایان (.. وَوَيْلٌ
لِّلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ . الَّذِينَ يَسْتَحْبُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
عَلَى الْآخِرَةِ ..) ابراهیم / ۳۰، ۲ .

به لگهش له سه ر سه لماندنی ته و راستیه - که زیاده
له پۆیست گرنگی دان به ژیا نی دنیا کۆسپ و به ره به ستیکی
که و ره یه له ری ئی نا و برا ودا - زۆرن ، به لام لی ره دا ده رفه ت
که مه و ته نیا ئا مازه بۆ یه کێک له و به لگانه ده که یین :

له جهنگی (ئوجود) دا ، دوا ی ته وه ی تیرها و ئیژه کانی
سه رجیا فه رمانی پیغه مبه ریان شکاندو شوینه کانیان به جی
هیشته ره به قسه ی فه رمانده که شیانیان نه کرد ، مسو لمانان
سه رکه وتنی سه ره تای جهنگه گیان لی بوو به تیشکان و
هه فتا (۷۰) که شیانی لی شه هیدکرا ، جا خوی کار به جی
به و بۆنه وه فه رموو یه تی : (وَلَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحُسُّونَهُم
بِأُذُنِهِ حَتَّى إِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ
مَا أُرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ
الْآخِرَةَ ..) آل عمران / ۱۵۲ .

له م ئایه ته به پیژه دا خوا وه ندی زانا په نجه بۆ چه ند هۆیه ک
دریژده کات که بوونه هۆی دۆراندنی جهنگی ئوجود ، به لام
پاشان ته سل و بنکی هه موویان به خوشویستنی دنیای
(مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا) داده نی ، به م شیوه یه :

حَتَّىٰ إِذَا فُشِلْتُمْ ۖ وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ ۖ وَعَصَيْتُمْ ۖ
مِّنْ بَعْدِ مَا أَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ ۚ مِّنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا ۖ

بهائی بهوئی زیاد له پیویست خوشویستن و گرنگی دان
به زبانی دنیا تیرها و بیره کان کوکوردنه وهی مـــــال و
غنیمه تیان له جی به جی کردنی فرمانی پیغه مبه ر صلی الله
علیه وسلم له لا گرنگتر بوو ! بویه خرکردنه وهی غنیمه ت
دوو چاری فرمان شکاندن (عصیان) ی کردن ، بهـــــوی
فرمان شکاندنیشده وه گیروده ی دهر دی ناکوکی (تنازع)
بوون و سهره نجام تیشکان (فُشِلْ) به خه ی گرتن !!

شوین که وتن و لاسا کردنه ی کویرانی پیشینان د ده و روبر

ئه وه که لاسا کردنه وه و شوین که وتنی کویرانه ی پیشینان و
ده و روبری خوارو هله ده ورنگی گرنگی هیه لـــــه لادان و
گیرانه وهی رپیوارانی پی ی صالح بوون و به ره و خوا
چوون دا ، راستی به کـــــی میزوویی و واقعی و برچاود و خوا ی
به رزو مهرنیش له زور جیان تیشارته پی کـــــردوم و
پیغه مبه ریش صلی الله علیه وسلم له چندد فرموده یه کدا
بناسی کردوه ، بـــــو وینه خوا ی میهره یان فرموده یه تی :
(وَكَذَٰلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ
مُتْرَفُوهُمْ إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ آثَرِهِمْ
مُفْتَدُونَ) الزخرف / ۲۳ .

هَدَوْهَا فَمَرَمُوْهُنَّ : (وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ
اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آيَاتُ اللَّهِ أُولَئِكَ كَانُوا
أَتَابَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئاً وَلَا يَهْتَدُونَ) البقره / ١٧٠ .

پیغمبریش علیہ الصلاہ والسلام فہرموویہ تی : (ما مِنْ
مَوْلُودٍ إِلَّا يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ
أَوْ يُمَجِّسَانِهِ ، كَمَا تَنْتَجِ الْبَيْمَةُ بَيْمَةً جَمْعَاءَ هَلْ تُحِبُّونَ
فِيهَا مِنْ جَدْعَاءَ ؟) رواہ البخاری ومسلم .

بہائی باب و باپیران و خہلک و دہووروبدر دہووریکسی
کاریگہریان ہمیہ بوسہر عینسان ج بہلای چاکہدا تہگہر
چاک بن و ، چ بہلای خرایہ و لادان دا تہگہر خوانہ خواستہ
خراب و لار بن ، ہرہویش عیسلام گرنگیہ کی زور بے
چاککردن (اصلاح) ی کومہلگا دہدات لہ ہدموو لایہ نہ کانی
فیکری و تہخلاقو کومہلایہ تی و تابووری و سیاسی یسہوہ ،
چونکہ ہرہوہک چوں عہقلی ساغ لہ جہستہی ساغ دایسہ
(الْعَقْلُ السَّلِيمُ فِي الْجِسْمِ السَّلِيمِ) ، بہہمان شیوہش
مروقی ساغ لہ کومہلگای ساغ دایہ (الْإِنْسَانُ السَّلِيمُ فِي
الْمُجْتَمَعِ السَّلِيمِ) !!

سہ شے

بے مانوس تابی و ہاوساغی

گرنگی و پیویستی راہرو ری پشاندہر لہ ہدموو ہواریکی
ژیانی عینسان دا مہسہلہیہ کی پروون و ٹاشکرایہ و مشتمل و مہر

هه‌ئاگرێ ، به‌لام له به‌واری صالح بوون و به‌ره‌وخوا چوون دا
 شه‌وه شه‌و گرنگی و پێویستی به‌ زیاتر ده‌بێته مه‌سه‌له‌یه‌کی
 ئاشکرا و به‌لگه‌نه‌وێست ، چونکه مه‌سه‌له‌ی صالح بوون و
 به‌ره‌وخوا چوون وه‌ک له‌پێشه‌وه‌ش گۆتمان یه‌کجار گرنگ و
 ها‌ل‌ل‌ز و د‌ز‌و‌اره‌و عینسان زۆر ورپا و بیدار نه‌بێ گه‌ی‌ر‌و‌ده‌ی
 سه‌ده‌یه‌ک گه‌ی‌ر‌و‌گرفت و کۆسپ و هه‌ل‌د‌ی‌ر ده‌بێت .

هه‌له‌به‌ته من لێ‌رده‌ا مه‌به‌ستم شه‌وه نیه بلێم : ئه‌ی‌سان
 به‌زه‌حمه‌ت ده‌توانی خۆی چاک بکات و خواپه‌رستی بکات ،
 چونکه عینسان به‌سروشت خواناس و خواپه‌رسته‌و ، وه‌ک له‌
 خا‌لی پێش‌و‌دا له‌و فەر‌مو‌وده‌یه‌ی پێغه‌مبه‌ره‌وه صلی الله
 علیه وسلم ده‌رک‌ه‌وت که خه‌مانه‌روو ، مرۆڤی به‌ شه‌سل و
 سروشت چاک و پاک و خواناسه ، به‌ل‌کو شه‌وه‌ی من لێ‌رده‌ا
 مه‌به‌ستمه شه‌وه‌یه‌که که شه‌گه‌ر یه‌ک‌ل‌ک بیه‌وێ زۆر به‌ مه‌سه‌له‌ی
 خۆ‌چا‌ک‌کردن و خواناسین دا بجێته‌خوارێ و ، به‌ چاک‌سێ و
 خواناسینکی ئاسایی و ها‌که‌زایی و عه‌وامانه قایل نه‌بێ و به‌
 که‌می قه‌نا‌عه‌ت نه‌کات و به‌ره‌و چاک‌ترو به‌رز‌تر ب‌رو‌ات ، شه‌وه
 ده‌بێ زۆر ورپا و بیدار بێ ، مه‌گه‌ر به‌ده‌گه‌من ده‌نا مه‌به‌ستی
 نا‌وبرا و به‌بێ مامۆستا و چا‌وسا‌غ‌ی‌کی راست و ته‌وا و مه‌ی‌سه‌ر
 نابێت ، ئه‌جا بۆ‌یه‌ش ده‌لێم ده‌بێ زۆر ورپایی چونکه شه‌وه
 به‌ره‌و لووتکه‌و د‌و‌نده به‌رز‌ه‌کانی عی‌رفان و خواناسی ده‌چێ ،
 دیاره ئه‌ی‌سانیش هه‌تا به‌رز‌تر بێته‌وه ، هه‌م مه‌ترسێ
 که‌وته‌خواره‌وه‌ی پتر لێ ده‌کرێ و ، هه‌م شه‌گه‌ر بکه‌وێته
 خواریش زیانی زیاتر ده‌بێت .

هه‌ر‌بۆ‌یه‌ش شه‌ه‌لی عی‌رفان و (تصوف) ی ره‌سه‌ن ئایه‌تی:
 (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ

الصادقین (التوبه / ۱۱۹ . بیان کردوته درووشمی رپیوارا نی
رپی ی بهره وخوا چوون !!

به لئی ههر بهوه نده کارت بیک نایهت که پاریز له خوا
بکهی، به لکو ده بی له گهل (راستان) یش دا بی !
ههروه ک چوون قوتایی بهک که ده به وی فیری زانیاری پزیشکی
(علم الطب) بییت ، ههر بهوه نده به مراد ناگات کسه
کتیب و به ره می شه زانیانه بخوینیته وه که له و باره وه
شاره زا بوو ون ، به لکو پیویسته له سه دهستی شاره زا و
چاوساغانی شه زانیاری یه تی بگات و پی بگات !
که واته :

شه و قسه می که عیامی غه زالی و زوری دیکهش له
زانا و دل بیدارانی عیرفان و ته وه ووف له پیشینانی شه و
رپیازه یان گپرا وه ته وه که ده لئی : (مَنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَيْخٌ
فَشَيْخُهُ الشَّيْطَانُ) ، ته گهر وشه (شیخ) به ماموستا و
چاوساغ و رپی پیشانده ر لیک به ده نه وه ، ده زانین که قسه ی
ناوبرا و هتا رادده یه کی زور راستی پیکا وه !!

هه لیه ته وشه (شیخ) یش کاتی خوی ههر به و مه عنا و
مه به سته به کاره یی ترا وه به که سیک گوترا وه (شیخ) که به
زمانی حال و وتار له سه ر بنچینه ی قورغان و سونته و
له بهر تیشکی شه رج و ته فسیری پیشینان (سلف) ی صالح دا
له هه موو بوارو لایه نه کانی ژیان دا خه لکی تی ده گه یانده و
پی ده گه یانده و چاک ده کردو به ره وخوا ده به رد ، به لام دوا ی
لارپی بوون و له فیسلام دوور که و تنه وه و رپی لی تی که چوون ، وشه ی
ناوبرا ویش وه ک ده یان وشه و زارا وه ی دیکه ی ره سه نی فیسلام
دوو چاری گورران و شیوینران بوو .

موت بنے ناگایے (الفطلة)

لہ بیرچوونہو و بی ناگایے یہ کی دیکھ یہ لہ کو سسپ و
 بہرہستہ کانی سہر پڑگای صالح بوون و بہرہوخوا چوون ،
 چونکہ ہدروہک چوں درو جہردہ لہکاتی خہوتن و بی ناگایے و
 تاریکی نیوہشہودا زہفہر بہ بابای خاوہن مال و خاوہن
 دووکان دہبہن و ، گورگیش لہکاتی خافلاوی شوان دا دہرفہت
 وہردہگری ، شہیتانی بہدیش بہہمان شیوہ لہکاتی بی ناگایے
 ٹینسان دا خہریکی کاری خوئی دہبیت ، ٹہمہ لہلایہکہوہو لہ
 لایہکی دیکہشہوہ مروقی بہہوئی بی ناگایے و خافلانہوہ ٹہگہر
 گرممان شہیتانیش دنہی نہدات و تیووشی خراپہی نہکات ،
 بی ناگایے و خافلان ہمز خوئی لہخوئی دا تہمہن بہزایہچوون و
 کات لہدہست چوونہو ، دیارہ تاقہ سہرمایہی دہستی ٹینسانیش
 لہژیانی دا تہمہنیہتیو ، ٹہگہر ٹہمیشی بہبی ہوو سسپوود
 بہفیرڈا مانای وایہ خوئی دڑپاندوہ !!

دہربارہی مہترسیو زبانی لہبیرچوونہو و بی ناگایے
 لہژیانی ٹینسان دا دہقی قورٹان و سونہت زورن ، بسو
 نمونہ ہندیکیان دہخہینہروو :

۱- (وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا)

طہ / ۱۱۵

۲- (وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ)

الحشر / ۱۹

۳- (الشَّيْطَانُ جَائِمٌ عَلَى قَلْبِ ابْنِ آدَمَ فَإِذَا ذَكَرَ اللَّهَ تَعَالَى خَسَّ، وَإِذَا غَفَلَ وَسَّسَ) رواه البخاری معلقا .

که واته خوینداری خوشه ویست !

هه گهر ده ته وی شیتانی بهد وهک گورگی هار زه فهر به
میگه لی سمعات و ده ققه کانی ته مهنت نه بیات و ، وهک دزی
مالبر ری به خانووی دلت نه بیات ، هه ول ده هه میشه به هوی
یادی خواوه شاگادارو وریا و دل بیدار بیو ، وهک شوانیکی
وریا و تازا و به مشور زور بهوردی به سر پانه مه ری
کاته کانی ته مهنت پابگه و چاودیری یان بکه ، که بی هووده
له ده ست نه چن ، وه به هوی یادی خواوه با هه میشه مالی
دلت رووناک و دره وشاوه بیو جیگه شمشه کوپ ره
خوتخوته و دالغی شیتان و نه فسی بهدی تیدا ته بیته وه .

سهیتان

له راستی دا شهیتان له عنه تی خوی لی بی سخت ترین و
بیره زترین کوسپ و له میری سر ریگای صالح بوون و
به ره وخوا چونه و ، خوی بهرزو مهزنان جل جلاله له چنده ها
تایه ت دا تامازه ی بوو مه سه لیه کردوه ، بو وینه :
(إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا ...) فاطر / ۶ .
به لام نیمه بویه خستمانه دوی هه موو کوسپ و به ربه سه
- کانی دیکه ی سر ریگای ناوبرا و ، چونکه شهیتانی بهد

هەر بههۆی ئەو هەوت تەڵەو داوانەى پێشەوێه کـهـ
 دهتوانى زهفهـر به عینسان بهرى |
 بههۆی شهیتانى نهگرىس و پىس لهعنهتى خواى لى بىتى ،
 بههۆی : خراپ لهئىسلام حالى بوون و ، گوناچه روالدتى و (١)
 پهـنهـكان و ، خۆشهـوىستى دنیاو ، (٢) شوین كهوتـىـن و
 لاساكردهـوى كوێـرانەـى پێشـینـان و دهـوروىـهـرى خوارو ههـلهـو ،
 بى ماـمـوستـایـى و چاـوسـاغـى و ، بى ئاگایى و لهـبـیرـچـوونـهـوهـوه
 دهـرفـهـت لهـ رێـبـوارانى رێى بهـرهـوخـوا چوون دهـبـینـى و
 ئامـانـج و مهـبهـستى گـلاوى خـۆـیان - كه بریتیه له لهـخـوا
 دوورخستنهـوه بیان لانى كهـم مهـحـتهـل كـردن - لى وهـدهـستـهـت
 دینى .

جا مسولمانى بهرپزو خۆشه‌وىست |
 ئەمانه بەكورتى (٨) كۆسپ و چه‌په‌رو به‌ربه‌سته هه‌مه‌ره
 سه‌خت و بێ‌ره‌زایه‌كانى سه‌ر پێگای صالح بوون و به‌ره‌وخـوا
 چوون ، خوا یار بێ زۆرت ئاگا له‌خۆ بێ و چاكیان لى
 وردبه‌وه و هێنده‌ى سه‌رى ده‌رزى به‌ش لىیان مه‌ترسه ، چونكه
 هه‌مچ شتێك خۆى بۆ پیاوان (رجال) راناگرێ و هه‌مچ

(١) خواى به‌رزو مه‌زنىمان فه‌رموویه‌تى :
 (وَذَرُوا ظَاهِرَ الْأَثَمِ وَبَاطِنَهُ ...) الانعام / ١٢٠ . واته :
 وه‌ واز له‌ گوناچه ئاشكرا و په‌نه‌كان بێن .
 (٢) گوته‌راوه (حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ) ، هه‌لبه‌ته ئه‌م
 قسه‌یه زۆر جوان و راست و به‌جێیه ، به‌لام سه‌باره‌ت به
 فه‌رمووده‌ى پێغه‌مبه‌ر له‌قه‌ڵه‌م درانى مشتمه‌رى له‌سه‌ره ،
 به‌روانه (كَشَفَ الْخُفَا وَمَزِيلَ الْأَلْبَاسِ) ج ١ ص ٤١٢ ، ٤١٣ .

کۆسپېک رېگا به مەردى خوا ناگرى ، دياره كەسكىش گولى
بوى دەبى ئازارى درگ و دالېش لەخوى بگرى و هاره بېش
زۆر جوانيان گوتوه :

بِقَدَرِ الْكَدِّ تَكْتَسِبُ الْمَعَالِي
مَنْ طَلَبَ الْعُلَى سَهَرَ اللَّيَالِي

ئىدى ھىوادارم توى بەرپزىش تىكرای ئەو گرى و
گولانەى سەر پىت بە پروای بەتىن و عەزمى پۆلايىن و دلى
پرلەشەوينت وەك خەنجەرى دەیان ھەلپرى و تىيان نەوہستى و
رانەوہستى ھەتا دەگەيە مەنزل و بەئاکام و مراد دەگەى .

دوا قسم

خوښهري سهنگين و شيرين و مسولمانى خواناس و بهدين !
 ثم نووسراوهى بهردهست - خوا پشتيوان بى - تـ
 راددهيهكى زور ناوو نيوه پړوگى يهكن و ، ريگاي چاك بوون و
 بهديدارى خوا شادبوون ، كه تامانچو مهبهستى هره بهرزو
 گرنگى پيغه مبران عليهم الصلاه والسلام و زاناو چاوساغانو
 دوستانى خوا (اولياء الله) بووه ، پوون دهكاتهوه .
 مهبهستيم له (صالح بوون) شهويه كه عينسان بهس
 بوخوا بزي و تنيا بهيى بهرنامهى ويش بهرپوهبچى ، له
 دهروو دهروون (ظاهر و باطن) ي خوى و ، وردو درشتى
 ژيان و گوزهرانى دا .

وه مهبهستم له (بهره وخوا چوون) و به ديدارى خوا
 (لقاء الله) شادبوون ، شهويه كه عينسان هينده
 بهگهرمى و قوولى خوا بناسي و ، بهدل و دهروون و ههست و
 نهست هيندهى لى نيزيك بپتهوه ، كه بگونجى بچپته رپيزى
 شهو بهنده ساغ و ههلبزاردانهى خواوه كه شهيتانى بهد
 به شهيتانى خوښهوه يهخى لهبر دادريون و گوتوويهتى
 پتيان ناوېرم و دهسته لاتم بهسردا ناشكين : (قَالَ رَبِّ بِمَا
 أَغْوَيْتَنِي لَأَزِيَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَا غَوِيَّ لَهُمْ أَجْمَعِينَ إِلَّا عِبَادَكَ
 مِنْهُمْ الْمُخْلَصِينَ ..) الحجر / ٣٩ ، ٤٠ .

جا بهپشتيوانى خواى بهخشر ههتا تو ثم نووسراوه
 موتالو ههزم دهكوى و بههوى كارپى كردنپهوه ، زياتر
 خوت له بيزينگ ددهوى و چاك دهكوى و ، پتر خوت لهخوا

وه نيزيك ده خه ، ټالقه سټيهمي ټهم زنجيره يه سلاوت
لټي ده كات و بهديدارت شاد ده بټيت . (۱)

ټيډي هه تا له گوښه يه كي ديكه بهرنامه ي ټيړوته واوي
خوای بالاده ست و كار به جټي دا پټك ده گه ينه وه ، به خوات
ده سپيرم .

وَالسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ

له كار هه شدا :
« اِنَّ اُرِيْدُ اِلَّا الْاَصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي اِلَّا بِاللّٰهِ
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَالْيَوْمُ اٰخِرٌ »

(۱) وهك له خالي يه كه مي ټهم پاشكو يه دا گوتمان :
ټالقه كاني يه كه م دووه م سټيهمي ټهم زنجيره يه به مه به ستي
گوړين و چاك كړدني تاك و كو مه ل له رووي فيكري و مه عنه وي و
ټه خلاق يه وه ، نووسراون ، سه باره ت به گوړين و چاك كړدن
(تغيير و اصلاح) ي سياسي و ټا بووري و كو مه لايه تيي ش
ناميلكه يه كمان نووسيوه به ناوي :
(دهردو ده رمان ي بزووتنه وه ي ټيسلامي) ، به لام له سونگه ي
ټدوه وه كه تايبه ته به ټه ندام و پيشمه رگه كاني بزووتنه وه ي
ټيسلامي يه وه ، وا بريار دراوه بهس به شيوه يه كي تايبه تي
بلاوبكر يته وه .

کاکلی باسه کان

لايه پره	بابه ت
۱	پيش كەش بئى
۳	پيشه كى
۵	سى تيبينى گىرنگ
۷	رى خوشكردن
۱۱	توبه كردن و پاك بوونه وه
۲۳	زانبارى و چا و پروون بوونه وه
۲۷	ثيخلاص و به كلا بوونه وه
۳۲	پاريزكارى و وردبوونه وه
۴۰	ثيحصان و به رزبوونه وه
۴۶	ده وام و ساردنه بوونه وه
۴۸	به چى به ره وخوا بچين و پيشه لا بچين ؟
۶۴	چەند ئاگا دارى به كى گىرنگ
۶۹	له كوئايى دا
۷۱	پاشكو
۷۲	ئامانجى نووسرانى ئەم ئالقەيه چى به ؟
۷۴	ئاي قوناغه كانى ريزگاي صالح بوون و به ره وخسوا
	چوون هەر ئەم شه شه ن ؟
۷۶	هيكمه تى ريزكرانى ئەم شه قونا غانه بهم شيوه به
	چى به ؟

لايه ره	بابه ت
۷۸	مه بهست له بريني قوناغهكان به چي هيشتيان نيه .
۷۹	ده (۱۰) ياسا دهر باره ي پهريزي چاكه و خراپه له ژيان مروق دا .
۸۱	ده (۱۰) وه سيله له پيداويستي يهكان (مستلزمات) رئي ي بهره وخوا چوون .
۸۴	ده (۱۰) پايه و بنچينه ي گرنگي رئي ي بهره وخوا چوون .
۸۷	ناوه چاكهكاني خوا چاكترين وه سيله ي صالح بوون و بهره وخوا چوون .
۹۲	چهند ئاگاداري يهك دهر باره ي ناوهكاني خوا .
۹۳	دهرووليكرانده بهره مي بهرده وام بوونه له سه ر داواي ليبوردين كردن .
۹۶	پهرچ و كوسپهكاني سه ر رئي ي بهره وخوا چوون
۹۶	۱- خراپ حالي بوون له ئيسلام .
۱۰۳	۲- گوناخه روا له تي يهكان .
۱۰۴	۳- گوناخه دهرووني يهكان .
۱۰۵	۴- زياد له پتيويست گرنگي دان به ژيان دنيا .
۱۰۷	۵- شوين كهوتن و لاسا كردنه وه ي كويرانه ي پيشينان و ده ورو بهر .
۱۰۸	۶- بي ما مويستايي و چاوساغي .
۱۱۱	۷- بي ئاگايي (الغفلة) .
۱۱۲	۸- شهيتمان .
۱۱۵	دوا قسم
۱۱۷	كاكلي باسهكان

به ره مه جا کراوه کان دانه ر له م جا پخانه یه را

- ۱- خـــــــودا .
- ۲- کو مە ئی خـــــــوا .
- ۳- پێشمه رگه ی ئیسلام .
- ۴- پێغه مبه ران عَلَیْهِمُ السَّلَامُ .
- ۵- رێبازی پێغه مبه ر صلی اللہ علیہ وسلم کامه یه ؟
- ۶- مه سه له ی کـــــــورد .
- ۷- کوردستان بۆ وێران بوو و چۆن ئاوه دان ده بیته وه ؟
- ۸- سۆزی نه ته وایه تی .
- ۹- لیکۆلینه وه یه کی ره خه یی سیاســـــــی .
- ۱۰- رینگای صالح بوون و به ره و خوا چـــــــوون .

ئهم به ره مانه ی ئاماده ی جاپان

- ۱- گه وه ترین راستی .
- ۲- زنجیره ی (با چاکتر ئیسلام بناسین .) (۱۲) ئالقه .
- ۳- براهه تی موسلمانان چۆنه ؟
- ۴- دادگه ری کو مە لایه تی / ئالقە ی (۵) ی ئیسلام ورپچکان

له بلاقراوه کانی بزووتنه وهی ئیسلامی له کوردستانی عیراق دا

چاپخانه شهیدان

۱۳۰۶
نام و نام خانوادگی
نام و نام خانوادگی
نام و نام خانوادگی

نام و نام خانوادگی

نام و نام خانوادگی

نام و نام خانوادگی

نام و نام خانوادگی

له مړ نامليک کړيږدا

ههول دراوه به شيوه يه کي کور و گوشراو و ساده و په و ان
ريځاي صالح بووني ئينسانى مسولمان و بهر و خوا چوونى
بخريته پروو ، به هيوای شهوى که بتوانين هر چى زياتر
خومان چاک بکھين ، تا سهره نجام له پيت و بهر هکته تى شه و
خوگورپين و چاک بوونه دا ، شياوى شهوى بين که خـــــــواى
ميهره بان و دادگهر واقيعى تپکچوو و شيونراوى گهله
چه وساوه که شانمان پي بگورپي و ، بمانکاته ميراتگرانى
زهوى خوئ و بهر پتوه بهراني ثايبين و بهر نامه کهى و پرگار کهرو
مشوور خوئ به شپک له نوممه تى پينغه مبهري هله زاردهى
مَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم .